NA CD: CYKLOMAPA ČR

14/2010

počítač

PRO KAŽDÉHO

21. 6. 2010 • 69,90 Kč • 3,60 €. Pro předplatitele: 39,80 Kč • 3,20 €. Ceny v eurech platí pouze v SR.

PLNÁ VERZE

HAVÁRIE POČÍTAČE: CO TEĎ?

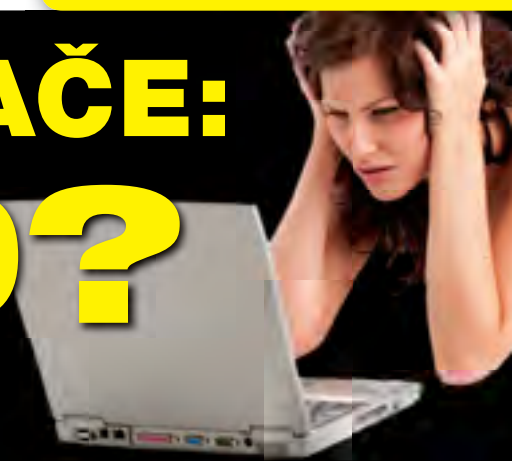

Průvodce zoufalého uživatele strana 36

TISKNĚTE BAREVNĚ

Test barevných laserových tiskáren do 5 000 Kč strana 8

10× RYCHLEJŠÍ USB 3.0

strana 17

NEJLEPŠÍ PRODUKTY

Notebooky, GPS navigace, 32" LCD televize, kompaktní fotoaparáty strana 31

10 STRAN NÁVODŮ JAK NA TO:

- Správa souborů s Total Commanderem strana 21
- Jak stahovat filmy z internetu strana 23
- Přehrajte jakékoli video strana 25
- Úprava tabulek v Excelu strana 27
- Zobrazení dokumentů ve Wordu strana 29

PŘEDSTAVUJEME

Levný odolný fotoaparát strana 16

Navigace do přírody strana 14

9 771212 072697 25

Inzerce

OBSAH ▶ PPK 14/10

4 **Co najdete na CD**

6 **Novinky ze světa počítačů**

TÉMA ČÍSLA

8 **Levné barevné laserové tiskárny**

PŘEDSTAVUJEME

12 **Herní PC za pěkné vysvědčení**

14 **Turistické navigace**

16 **Levný odolný kompakt**

Samsung WP10 je digitální fotoaparát, který patří mezi nejlevnější odolné kompakty, ale za nízkou cenu nabízí řadu zajímavých funkcí a vlastností.

17 **USB 3.0 je na scéně**

18 **Tipy redakce**

JAK NA TO

21 **Jak na správu souborů**

23 **Jak stahovat z RapidShare**

Stahujete soubory z internetu? Pak jste jistě objevili server RapidShare. Na tento server můžete uložit soubor a potom ho z něj vyzvednout.

25 **Přehrajte libovolné video i hudbu**

Snad každému se už někdy stalo, že přehrávač odmítl spustit soubor s hudbou nebo videem. Tento problém je způsoben chybějícím kodekem.

27 **Jak na přehledné tabulky**

Aby tabulky byly přehledné, je třeba je naformátovat. V tomto článku si ukážeme, jak změnit velikost řádků a sloupců, a také to, jak snadno využít předem připravené styly tabulky.

29 **Způsoby zobrazení dokumentu**

RADY A NÁVODY

31 **Rádce kupujícího**

Nejlepší kompaktní fotoaparáty do 5 500 Kč, nejlepší notebooky s 15,6palcovým displejem, nejlepší 32palcové LCD televizory do 30 000 Kč, nejlepší automobilové navigace do 8 000 Kč.

34 **Plocha dělá počítač**

36 **Předpoklady pro stabilní počítač**

Různí uživatelé požadují od počítače různé vlastnosti. Minimálně na jedné se ale shodnou všichni – je jí stabilita.

38 **Řešíme problémy se stabilitou**

Jako problémy se stabilitou počítače lze označit jeho opakované samovolné vypínání nebo restartování, které mohou být doprovázeny nechvalně proslulou „modrou obrazovkou smrti“.

40 **Jak na Chrome**

42 **Fotokniha HeySmile**

44 **Počítač jako jukebox**

46 **Křížovka**

Společnost Nokia věnuje třem výhercům jeden z mobilních telefonů Nokia 5800, Nokia 3720 Classic a Nokia 2730.

47 **Listárna**

Témata z titulní strany jsou v obsahu vyznačena červeným číslem stránk

ÚVODNÍK

PADÁ VÁM POČÍTAČ?

Vážení čtenáři, občas se stane, že počítač „spadne“. Nehovořím teď o pádu zařízení ze stolu nebo ze schodů – v takových případech jde většinou o pád poslední a z počítače lze pak použít jen některé součástky. V tomto vydání se věnujeme „pádům“ systému, kdy počítač vypoví službu jakoby sám od sebe, bez zjevné příčiny. Nějaká příčina tu však vždy je a existují i způsoby, jak pádu systému zabránit a jak se vypořádat s jeho následky. Podívejte se na strany 36–39.

Tisknete-li větší počty barevných dokumentů, neměly by vaší pozornosti uniknout barevné laserové tiskárny. Jejich cena je sice vyšší než cena nejlevnějších tiskáren inkoustových, ale tato investice se vám brzy vrátí v tiskových nákladech. Tři taková zařízení jsme podrobili důkladným redakčním testům – přečtěte si na stranách 8–11, jak v našich testech tiskárny dopadly.

Přiložené cédéčko tentokrát obsahuje (kromě výběru bezplatných programů) i plnou verzi kompletní cykloturistické mapy České republiky. Tuto mapu využijete, kdykoli si budete chtít naplánovat výlet na kole nebo autem, a to nejen po celém území republiky, ale třeba i kousek za hranice. Teď o prázdninách tento nástroj jistě oceníte. Najde vám trasu do zvoleného cíle, a navíc vám pomůže i s jeho výběrem – program totiž obsahuje i průvodce s databází turistických zajímavostí.

Přeji školákům pěkné vysvědčení a krásné prázdniny a všem ostatním příjemnou letní dovolenou.

Ivan Heisler, šéfredaktor

8 **Test barevných laserových tiskáren.**

12 **Výborně vybavený počítač vhodný i na hraní náročných her.**

OBSAH ▶ CD ČASOPISU PPK

SLEVY NA SOFTWARE!
Ve spolupráci se společností **Miton CZ** (provozovatelem serveru **www.sw.cz**) vám přinášíme další slevy na nákup zajímavých programů. **Více informací naleznete na přiloženém CD.**

SmartMaps Router – Cyklomapa ČR

SmartMaps Router – Cyklomapa ČR je digitální cykloturistická mapa určená pro osobní počítače s operačním systémem Windows. Každý, kdo si dělá před výletem na kole přípravu, ocení možnosti programu rozplánovat si celou trasu podle vlastních přání a sil. Program nabízí výlety po silnicích a značených cyklotrasách a u výsledné trasy zobrazuje přehledný výškový profil. Mapa obsahuje i turistické značení KČT, vrstevnice, rozsáhlou encyklopedii turistických zajímavostí a digitálního průvodce a umožňuje přidávat do mapy vlastní objekty. Cyklomapa ČR nabízí možnost plánovat i trasy automobilové a obsahuje i příhraničí sousedních států.

rubrika na CD: obsah CD / bonus

Professional Web Orchestra 1.5.1 Home edition

Pokud hledáte zboží nebo jiné informace na internetu, jistě jste se už rozhodovali, který vyhledávač či portál jsou pro váš účel nejlepší, a zjišťovali jste, zda jinde není cena lepší či informace přesnější. Speciálně pro tento účel byl vyvinut vyhledávač, který vám po instalaci na vašem počítači usnadní a zrychlí při vyhledávání práci a umožní následnou analýzu informací. Metavyhledávač v bezplatné verzi (pro nekomerční použití) umožňuje vyhledávat ve více než 160 hlavních českých webových portálech a vyhledávačích. Lze například vyhledávat nové zboží a zároveň zboží použité a následně porovnat ceny.

rubrika na CD:
obsah CD / vychytávky pro internet

Save2pc 4.04 Light

Plná verze programu Paragon Hard Disk Manager 9.5 je určena jak ke správě pevných disků počítače, tak i ke spolehlivému zálohování dat. Hard Disk Manager si poradí i s instalací nových pevných disků do počítače, vytvářením diskových oddílů, zálohováním kompletního obsahu disků, obnovou disků a jejich oddílů ze zálohy, kopírováním disků a jejich oddílů a se spolehlivou likvidací nepotřebných dat.

rubrika na CD:
obsah CD / vychytávky pro internet

Fresh Diagnose 8.40

Pěkně graficky zpracovaná, přehledná a šikovná utilitka pro komplexní monitorování vašeho počítače. Místo abyste pro každou komponentu měli samostatný program, můžete využít služeb programu Fresh Diagnose, jenž nabídne informace o komponentách, jako je základní deska, CPU, grafická karta, DirectX, baterie, ale také o připojených zařízeních, nainstalovaných programech, síti a internetu.

rubrika na CD: obsah CD / novinky

SEZNAM PROGRAMŮ NA CD

BONUS
SmartMaps Router – Cyklomapa ČR

VYCHYTÁVKY PRO INTERNET
µTorrent 2.0.2
FileZilla 3.3.2.1
FlashGot 1.2.1.23
FreeRapid Downloader 0.83u1
Fresh Download 8.50
Full WebSite Downloader 1.0
Mapy na cestě 1.0
Maxthon 2.5.13.166
Professional Web Orchestra 1.5.1 HE
Save2pc 4.04 Light

NOVINKY
7-Zip 9.14 beta
AbiWord 2.8.5
CCleaner 2.32.1165
Defraggler 1.19.192
Express Burn 4.36 Free
Foxit Reader 3.3.1
Fresh Diagnose 8.40
Google Desktop 5.9
Spyware Terminator 2.7.2.125

CCleaner 2.32.1165

CCleaner je kvalitní program pro kompletní vyčištění vašeho operačního systému a pevného disku. Najde přebytečné soubory na disku a vymaže je, vysype koš, smaže historii naposledy otevřených souborů, vymaže cookies a historii z internetového prohlížeče (Firefox, Opera, Internet Explorer) atp. Přítomen je nástroj pro správu programů spouštěných při startu a pro snadné odinstalování nepoužívaného softwaru. Nechybí ani funkce pro opravu chyb v systémovém registru. Obecně lze říci, že CCleaner pomůže s uvolněním místa na disku, s odstraněním potenciálně citlivých záznamů a s odstraněním chyb zpomalujících počítač.

rubrika na CD: obsah CD / novinky

Inzerce

NOVINKY

AKTUALITY ZE SVĚTA POČÍTAČŮ A SPOTŘEBNÍ ELEKTRONIKY

ASUS EEE PAD

Miniaturní počítače

Společnost Asus představila na výstavě Computex dva tablet PC pod názvem Eee Pad. Tyto malé přenosné počítače umožňují přístup na internet a prohlížení fotografií a zastanou i úlohu přehrávače multimédií a čtečky elektronických knih. Model Eee Pad EP121 je vybaven 12palcovým (30,5cm) displejem a procesorem Intel Core 2 Duo a pracuje pod operačním systémem Windows 7 Home Premium. Psát můžete pomocí virtuální klávesnice, zobrazené na displeji, nebo po připojení externí klávesnice. Výdrž na baterii uvádí výrobce až 10 hodin. Model Eee Pad EP101TC s 10palcovým (25,4cm) displejem váží pouhých 675 g a běží pod operačním systémem Windows Embedded Compact 7.

Asus Eee Pad
cena: zatím neuvedena, **více info:** www.asus.cz
NÁZOR REDAKCE: Tablet PC Asus Eee Pad budou zajímat uživatele, kteří potřebují snadno přenosný počítač s přístupem k internetu.

MIO MOOV S600 A MIO MOOV V780

Nejen automobilové navigace

Automobilová navigace Mio Moov S600 je vybavena 5palcovým (12,7cm) displejem. Na něm je obraz vykreslován v rozlišení 480 × 272 bodů. Tato navigace s rozměry 142 × 88 × 17 mm a s hmotností 185 g běží na platformě Mio Spirit. Model Mio Moov V780 (viz obrázek) používá pro zobrazování 7palcový (17,8cm) širokoúhlý displej s rozlišením 800 × 480 bodů. Tento přístroj můžete kromě navigování použít i pro přehrávání hudby a filmů a pro prohlížení fotografií. Rozměry jsou 204 × 11 × 14 mm a hmotnost činí 445 g.

Mio Moov S600
cena s DPH: 4 890 Kč
Mio Moov V780
cena: zatím neuvedena
více info: www.mio.com/cz
NÁZOR REDAKCE: Oba navigační přístroje jsou vybaveny velkým displejem. Model V780 navíc zaujme vestavěným adaptérem Wi-Fi a ve verzi s TV tunerem i schopností příjmu TV vysílání.

INZERCE

SOFTWARE

NOVÝ TARIF OD U:FONA
Mobilní operátor U:fon přináší zvýhodněnou nabídku 3G mobilního internetu na paušál, který standardně činí 390 Kč měsíčně. Za jednorázovou platbu 3 900 Kč, tedy za cenu deseti měsíců, získá zákazník neomezené připojení na jeden rok a k tomu modem zdarma.
Po uplynutí 12 měsíců se zákazník může rozhodnout, zda si službu předplatí i na další období, nebo zda přejde na měsíční faktury. V nabídce tohoto mobilního operátora dále zůstávají i předplacené balíčky s kreditem ve výši 300 nebo 2 900 Kč a s denní či hodinovou tarifikací. Předplatné paušálu za 3 900 Kč je nwa celý kalendářní rok, nejedná se o kredit.
www.ufon.cz

MICROSOFT UVEDL NA ČESKÝ TRH MS OFFICE 2010
Společnost Microsoft oficiálně představila Microsoft Office 2010 a SharePoint 2010. Velké společnosti a organizace si mohou nové produkty a řešení (aplikace, sady, servery a služby) Office 2010 pořídit již od 1. května prostřednictvím multilicenčních programů. Menším firmám a domácnostem nabídne Microsoft tři krabicové sady Office 2010 od září tohoto roku. Novinkou je prodej karet s produktovým klíčem, které obsahují pouze licenci a instalační kód, nikoliv software.
www.microsoft.cz

SLOVNÍKY MAGNUS ZDARMA
Nechcete-li používat on-line slovníky, můžete si stáhnout všeobecné slovníky pro angličtinu, němčinu, francouzštinu a ruštinu. Pro jejich instalaci potřebujete redukovaný instalační balíček o velikosti cca 67 MB. Standardně se instalují pouze anglický a německý slovník. Instalaci dalších jazyků je třeba zadat v průběhu instalace.
Výrobce nabízí ke stažení také 30denní zkušební standardní instalační balíček. Tento balíček nabízí totéž co balíček redukovaný, navíc obsahuje zkušební 30denní verzi slovníků odborných.
www.slovniky-magnus.cz

HRÁČI MOHOU CHODIT DO PRÁCE!
Na začátku června vyšel dodatečný disk Povolání snů, který zásadním způsobem rozšiřuje hratelnost hry The Sims 3. Poprvé budete moci vybrat svému simíkovi některé z mnoha povolání. Hra „The Sims 3: Povolání snů" přináší také příležitost přímo ovlivňovat vývoj pracovní kariéry simíků. Více informací o The Sims 3 je k dispozici na *www.thesims3.com* a na česko-slovenské stránce *www.facebook.com/thesims.czsk*.
www.thesims3.com

ZLATÉSTRÁNKY.CZ PRO TELEFONY S OS ANDROID
Společnost Mediatel přichází s aplikací Zlatých stránek pro telefony s operačním systémem Android. Stejná aplikace byla v minulém roce představena také pro iPhone. Společnost Mediatel vyvíjí aplikaci i pro další mobilní platformy, např. verze pro Symbian je plánována na podzim 2010. Již nyní lze k informacím ze Zlatých stránek přistoupit z kteréhokoliv mobilního telefonu přes *http://m.zlatestranky.cz*.
http://mobilni.zlatestranky.cz

IIYAMA PROLITE B2209HDS

22" monitor pro Full HD

Společnost AT Computers uvedla na český a slovenský trh 22palcový LCD monitor iiyama ProLite B2209HDS, který zobrazuje v rozlišení 1 920 × 1 080 bodů. Formát obrazu je širokoúhlý (16 : 9), displej lze otočit do polohy na výšku a je umístěn na výškově nastavitelném podstavci s rozsahem 11 cm. Tento monitor disponuje třemi vstupy signálu: Dva jsou digitální – DVI-D a HDMI – a třetí vstup je analogový D-Sub. Doba odezvy je podle výrobce 2 ms, kontrastní poměr 20 000 : 1 a jas 300 cd/m^2. Monitor je vybaven dvěma reproduktory o výkonu 2 W a vztahuje se na něj tříletá záruka.

iiyama ProLite B2209HDS
cena s DPH: 4 980 Kč, **více info:** www.atcomp.cz
NÁZOR REDAKCE: Monitor iiyama ProLite B2209HDS díky rozlišení 1 920 × 1 080 bodů lze použít i pro zobrazení filmů v plné HD kvalitě.

KINGSTON SDXC 64 GB

Rychlé karty

Společnost Kingston uvádí na trh novou generaci paměťových karet Kingston SDXC (Secure Digital eXtended Capacity) UHS-1 Class 10, které patří k nejrychlejším kartám na trhu a uživatelům nabídnou úložnou kapacitu od 32 GB do 2 TB. Tato rychlá média se výborně uplatní např. při ukládání snímků a videí v digitálních fotoaparátech a videokamerách. Nově představená paměťová karta Kingston nabízí kapacitu 64 GB a podle výrobce dokáže číst data rychlostí až 60 MB/s a zapisovat je rychlostí až 35 MB/s. Rozměry karty jsou 24 × 32 × 2,1mm a váží 2,5 g.

Kingston SDXC 64 GB
cena s DPH:
12 664 Kč
více info:
www.kingston.com
NÁZOR REDAKCE: Karty Kingston SDXC zaujmou nejen velkou kapacitou a rychlou prací s daty, ale i doživotní zárukou.

INZERCE

Levné barevné laserové tiskárny

Ceny tiskáren jsou v dnešní době na tak nízké úrovni, že tato zařízení jsou dostupná i pro domácí uživatele. Neplatí to již jen pro inkoustové tiskárny, ale i pro tiskárny laserové. Tentokrát jsme se zaměřili na levné laserové modely, které tisknou barevně.

Pro domácí uživatele jsou při pořizování nové tiskárny největším lákadlem velmi nízké ceny – barevnou laserovou tiskárnu pořídíte i za cenu nižší než 4 000 Kč. Taková tiskárna se hodí pro tisk dokumentů s barevným logem, pro tisk barevných grafů a slušně si poradí s tiskem obrázků. U takto levných modelů však nepočítejte s vysokou rychlostí tisku.

TISKÁRNY V TESTU

V tomto testu jsme prověřili tři barevné laserové tiskárny formátu A4. Nejlevnější z nich je tiskárna **HP Color LaserJet CP1215**, kterou v internetových obchodech pořídíte za 3 790 Kč. Za 4 500 Kč pořídíte tiskárnu **Epson AcuLaser C1100** a nejdražším modelem v tomto klání byla s cenou 4 990 Kč tiskárna **Canon i-Sensys LBP5050n**. Ta je však na rozdíl od obou levnějších tiskáren vybavena i síťovou kartou, takže ji lze zapojit do počítačové sítě. Pokud o tuto možnost nestojíte, můžete si pořídit model **Canon i-Sensys LBP5050** bez síťové karty – jeho cena je 4 390 Kč.

PŘIPOJENÍ K POČÍTAČI, SNADNÁ INSTALACE

Pro připojení tiskárny k počítači se v současnosti používá rozhraní USB. Tímto rozhraním jsou vybaveny všechny testované tiskárny, model

ROZLIŠENÍ TISKU

Kvalita tisku záleží na rozlišení tiskárny, tedy na její schopnosti umístit na tištěnou plochu co nejvíce obrazových bodů. Jednotkou pro rozlišení je dpi (dots per inch – body na palec); tato jednotka udává počet bodů, které tiskárna umístí na 1 palec, což je 2,54 cm. Tiskárny pracující v rozlišení 600 × 600 dpi tak na plochu o rozměrech 2,54 × 2,54 cm dokáží rozprostřít 600 × 600 obrazových bodů.

Tiskárnu Epson AcuLaser C1100 lze k počítači připojit nejen přes rozhraní USB, ale i prostřednictvím paralelního portu. Díky tomu ji můžete připojit i ke staršímu počítači.

Tiskárna Canon i-Sensys LBP5050n má i síťový port RJ-45, a lze ji tedy zapojit i do počítačové sítě.

Epson navíc disponuje i paralelním portem. To uvítají majitelé starších počítačů, kteří provozují operační systém Windows 95 nebo Windows NT 4.0 (tyto systémy totiž rozhraní USB nepodporují).

Tiskárny jsme testovali na počítači s operačním systémem Windows XP Professional a pro připojení jsme ve všech případech použili rozhraní USB. Zprovoznění všech tiskáren proběhlo bez nejmenších problémů: Před připojením tiskárny k počítači stačí spustit z instalačního CD instalaci ovladačů, po vyzvání propojit tiskárnu pomocí kabelu USB s počítačem a zapnout ji. Instalace ovladačů z přiloženého CD je velmi snadná – tímto procesem vás provede instalační průvodce, takže tuto operaci běžný uživatel snadno zvládne. K testovaným tiskárnám byly dodány ovladače, které nejsou lokalizovány do češtiny. Tyto programy jsou však natolik snadné na používání, že si práci s tiskárnou osvojíte, i když s vámi jejich ovládací program komunikuje anglicky.

VÍTĚZ TESTU

Ze tří testovaných tiskáren jsme titulem Tip redakce ocenili model **Epson AcuLaser C1100**, jehož pořizovací cena je 4 500 Kč. U této tiskárny se nám nejvíce líbily výtisky obchodní grafiky a velmi dobré jsou také textové výstupy. V rychlostních testech byla první při tisku fotografií a rychlé bylo zahájení tisku vícestránkových dokumentů. Svou roli sehrály i nízké provozní náklady.

RYCHLOST TISKU

Jak jsme již zmínili v úvodu, tyto levné tiskárny nejsou žádní rychlostní přeborníci. Tisk probíhá dosti rozvážně, ale pokud netisknete velké objemy dokumentů, bude vám rychlost tisku postačovat. U testovaných modelů uvádějí výrobci maximální rychlost od 12 stran do 19 stran za minutu při černobílém tisku a 5 až 8 stran za minutu při tisku barevném. Jak je však zřejmé z přiložené tabulky, v níž uvádíme hodnoty naměřené v našich testech, reálná rychlost je zejména u černobílého tisku nižší.

Při testech jsme se zaměřili na čas potřebný na vytištění první stránky formátu A4 textového souboru, na dobu nutnou k vytištění 10stránkového textového dokumentu s barevným logem, na čas tisku pěti stran grafického dokumentu, na dobu potřebnou na vytištění 18 stránek souboru PDF a měřili jsme také rychlost tisku fotografie formátu A4.

Pětistránkový grafický dokument a tisk 18 stran dokumentu PDF nejrychleji absolvovala tiskárna Canon. S 10stránkovým textovým

Založení tonerové náplně do tiskárny Epson.

počítač PRO KAŽDÉHO TIP REDAKCE

	Canon i-Sensys LBP5050n	Epson AcuLaser C1100	HP Color LaserJet CP1215
internetová cena s DPH	4 990 Kč	4 500 Kč	3 790 Kč
poskytl	Canon CZ, s. r.o.	Epson	Hewlett-Packard, s. r. o.
info	www.canon.cz	www.epson.cz	www.hp.cz
rozlišení tisku	600 × 600 dpi	600 × 600 dpi	600 × 600 dpi
udávaná rychlost čb tisku	12 str./min.	19 str./min.	12 str./min.
udávaná rychlost barevného tisku	8 str./min.	5 str./min.	8 str./min.
rozhraní pro připojení k PC	USB, LAN	USB, paralelní	USB
kapacita vstupního zásobníku papíru	150 listů	180 listů	150 listů
standardní paměť tiskárny	16 MB	32 MB	16 MB
NÁKLADY NA TISK			
černobílý tisk	0,73 Kč	0,47 Kč	0,77 Kč
barevný tisk	3,61 Kč	2,90 Kč	4,11 Kč
RYCHLOST TISKU*			
text – tisk první strany A4	34 s	**18 s**	31 s
text – 10 stran A4	1:42 min	2:06 min.	**1:38 min.**
grafika – 5 stran A4	**1:03 min.**	1:08 min.	1:09 min.
dokument PDF – 18 stran A4	**2:38 min.**	3:40 min.	2:39 min.
fotografie – 1 strana A4	36 s	**18 s**	42 s

*Tučně jsou zvýrazněny nejlepší výsledky.

dokumentem si nejrychleji poradila tiskárna HP a při tisku fotografie nenašla přemožitele tiskárna Epson.

NÁKLADY NA TISK

Laserové tiskárny si uživatelé pořizují i z důvodu nízkých tiskových nákladů. Náklady však nejsou vždy tak lákavé, jak by si mnozí představovali. Zejména u levných tiskáren je třeba mezi jednotlivými modely pečlivě vybírat. Náklady na provoz jsme vypočítali z ceny tonerových náplní, které jsou u testovaných modelů spojeny i s tiskovým válcem, a z počtu stran formátu A4, které jsou tonerové náplně schopny potisknout při 5% pokrytí strany. Do této kalkulace jsme nezahrnuli spotřebu elektřiny ani náklady na papír.

Z testovaných tiskáren má nejnižší náklady na tisk Epson AcuLaser C1100. K této tiskárně se dokupují tonerové náplně s kapacitou na 4 000 stran, které vycházejí výhodněji než náplně, které se dokupují k recenzovaným tiskárnám Canon a HP.

Výměna tonerů je u tiskáren Canon a HP velmi snadná.

U ní jsme naměřili také nejrychlejší start tisku.

KVALITA TISKU

Výtisky použité pro měření rychlosti tisku nám posloužily i pro hodnocení kvality tisku. Textové výstupy mají všechny tři tiskárny výborné, u modelů Canon a HP jsme vysoce hodnotili i kvalitu tisku drobných fontů písma. Tiskárna Epson za těmito modely pokulhává, předkládá však nejkvalitnější výtisky s obchodní grafikou – na jednolitých plochách není ve srovnání s jejími konkurenty tolik patrný rastr a výborně zvládla i tisk žlutého textu na černém pozadí.

Martin Semrád

Testované tiskárny mají zásobník papíru ukrytý ve spodní části, takže se na založené papíry nepráší.

INZERCE

Cena 4 990 Kč | Rozlišení tisku 600 dpi | Rychlost bar. tisku 8 str./min. | Náklady na bar. tisk 3,61 Kč

CANON I-SENSYS LBP5050N

Síťová tiskárna

Jedinou tiskárnou v testu, která je připravena pro zapojení do počítačové sítě, je **Canon i-Sensys LBP5050n** – kromě portu USB najdete v její zadní části i port RJ-45 pro připojení ethernetového kabelu. Cena této tiskárny je 4 990 Kč, což je v rámci tohoto přehledu nejvíce. V nabídce Canonu je i model Canon i-Sensys LBP5050, který není vybaven síťovou kartou a stojí 4 390 Kč. Rychlost tiskové mechaniky u těchto modelů udává výrobce při černobílém tisku 12 stran za minutu a při tisku barevném 8 stran za minutu. V provedených testech zvítězil recenzovaný přístroj v rychlosti tisku pěti stran obchodní grafiky a při tisku 18 stran dokumentu PDF. Kvalita tisku textu je výborná, znaky jsou výborně vykreslené a líbila se nám i skvělá čitelnost drobných fontů písma. Při hodnocení výtisků s obchodní grafikou jsme oproti nejlepší tiskárně v tomto testu – Epsonu – zaznamenali větší rastr, méně sytou černou barvu a u obrázků lehký barevný posun do červena. Náklady na tisk jsou 0,73 Kč za stranu A4 při černobílém tisku a 3,61 Kč za stranu A4 při tisku barevném. U této tiskárny se nám velmi líbil systém výměny tonerových náplní, který je identický s modelem HP: V čele tiskárny pouze odklopíte kryt a poté vysunete držák, ve kterém jsou za sebou uloženy čtyři tonerové náplně.

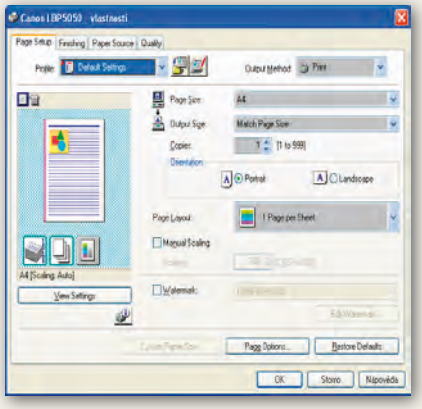

Ovladač tiskárny Canon.

HODNOCENÍ:

+ výborná kvalita tisku textu, možnost zapojení do počítačové sítě, snadná výměna tonerových náplní

– vyšší cena, vyšší tiskové náklady, pomalý tisk

Cena 4 500 Kč | Rozlišení tisku 600 dpi | Rychlost bar. tisku 5 str./min. | Náklady na bar. tisk 2,90 Kč

EPSON ACULASER C1100

Nízké náklady na tisk

Tiskárnu **Epson AcuLaser C1100** lze pořídit za cenu 4 500 Kč a jako jediná z testovaných tiskáren nabízí pro připojení k počítači kromě portu USB také paralelní rozhraní. Výrobce uvádí rychlost černobílého tisku až 19 str./min., ale pouze 5 str./min. při tisku barevném. Při tisku 10stránkového textového dokumentu a při tisku 18stránkového dokumentu ve formátu PDF jsme u tohoto přístroje zaznamenali nejnižší rychlost tisku. Při tisku obchodní grafiky je model C1100 srovnatelný s oběma konkurenty v testu a v rychlosti tisku fotografie je překonal. Ve srovnání s nimi je vybaven větší (32MB) pamětí a je také vybaven jednořádkovým displejem. Podavač papíru pojme 180 listů formátu A4. Při tisku textových dokumentů jsme ocenili výbornou kvalitu znaků běžné velikosti, u velmi drobných znaků je však jejich čitelnost horší. Pochvalu si naopak tato tiskárna zaslouží za předvedené výtisky s obchodní grafikou: Líbilo se nám na nich velmi dobré rozlišení barevných odstínů, téměř neznatelný rastr a také dobré barevné podání. Hlavním trumfem této tiskárny jsou ale nízké tiskové náklady: Ty jsou 0,47 Kč na tisk černobílé strany A4 a 2,90 Kč na tisk strany barevné.

počítač PRO KAŽDÉHO
TIP REDAKCE

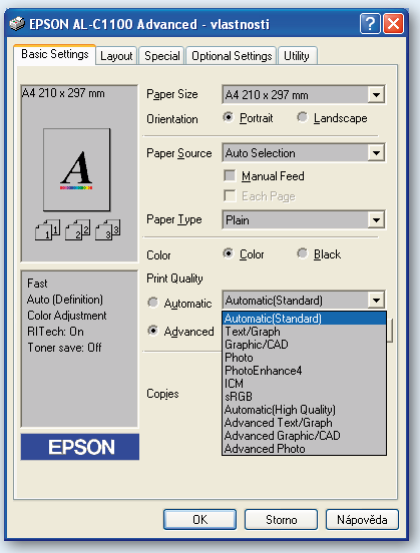

Volba kvality tisku u tiskárny Epson AcuLaser C1100.

HODNOCENÍ:

+ nízké náklady na tisk, výborná kvalita tisku obchodní grafiky

– větší rozměry, pomalý tisk

Cena **3 790 Kč** | Rozlišení tisku **600 dpi** | Rychlost bar. tisku **8 str./min.** | Náklady na bar. tisk **4,11 Kč**

HP COLOR LASERJET CP1215

Nejlevnější v testu

S cenou 3 790 Kč je nejlevnější tiskárnou v testu **HP Color LaserJet CP1215**. Svými rozměry a způsobem založení tonerových náplní se velmi podobá recenzovanému modelu Canon. Shodné jsou i technické parametry těchto tiskáren – rozlišení 600 dpi, rychlost tiskové mechaniky, velikost paměti i kapacita zásobníku papíru. I v tomto případě tedy musíme pochválit výborný mechanismus založení tonerových náplní do tiskárny. Také v rychlostních testech jsme naměřili u těchto tiskáren velmi podobné výsledky: Tiskárna HP v nejkratším čase dokončila tisk 10stránkového textového dokumentu, naopak nejdéle jí z testovaných tiskáren trval tisk jedné stránky fotografie formátu A4. Ke kvalitě tisku textu nemáme žádné výhrady – je prostě výborná a i velmi drobné znaky jsou skvěle vykresleny. U obchodní grafiky je však patrný posun do tmava.

I když samotnou tiskárnu pořídíte z recenzované trojice nejlevněji, musíte se u ní připravit na vyšší tiskové náklady.

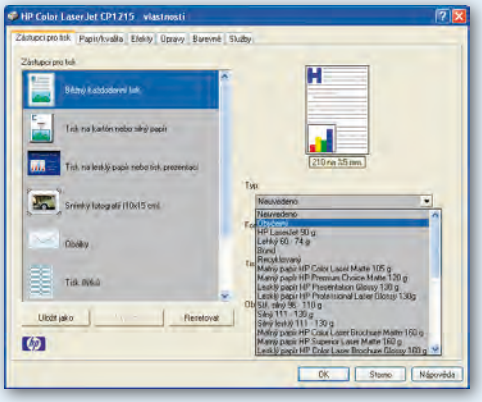

Výběr papíru u tiskárny HP Color LaserJet CP1215.

Černobílou stranu formátu A4 s 5% pokrytím budete tisknout cca za 0,77 Kč, náklady na barevný tisk se pohybují kolem 4,11 Kč za stranu.

HODNOCENÍ:

+ výborná kvalita tisku textu, snadná výměna tonerových náplní, nízká cena

– vyšší tiskové náklady, pomalý tisk

INZERCE

SUMA GAME: výkonný počítač vhodný na náročné hry

Herní PC za pěkné vysvědčení

Je zde konec školního roku, a tak úspěšné žáky a studenty je vhodné odměnit hodnotným dárkem. Suma Game je výborně vybavené PC, které díky vysokému výkonu nepřivedou do úzkých ani náročné hry.

Pro hraní her je tento počítač výborně disponován. Z výsledků výkonnostních testů je zřejmé, že díky použitému procesoru a grafické kartě má sil na rozdávání – procesor Intel Core i7-860 disponuje čtyřmi výpočetními jednotkami, a navíc podporuje hyperthreading. Spolupracuje se 4 GB operační paměti a obrazová data zpracovává výborná grafická karta s čipem ATI Radeon HD 5850, která disponuje 1 GB grafické paměti.

Pevný disk Seagate má kapacitu 1 TB. S herní klávesnicí Logitech G19, s herní myší Logitech G500 a s 64bitovou verzí operačního systému Windows 7 Home Premium tato sestava stojí 41 912 Kč. Do redakce byl spolu s počítačem dodán ještě 24palcový monitor BenQ G2420HDBL a výborná náhlavní sada Logitech G35. Monitor stojí 4 640 Kč a obraz vykresluje v rozlišení 1 920 × 1 080 bodů. Za sluchátka s mikrofonem je stanovena cena 3 845 Kč a k počítači se připojují přes rozhraní USB.

POČÍTAČ V PROVOZU

Při provozování počítače jsme kromě výkonných komponent ocenili i jeho tichý chod. Pro chlazení procesoru a vnitřku počítače jsou totiž použity velmi tiché ventilátory, takže největší hluk je generován ventilátorem u grafické karty. Avšak díky tomu, že je vnitřek počítačové skříně vypolstrován tlumicím materiálem, není počítač téměř slyšet – v čele počítače jsme naměřili hlučnost pouze 31 dB.

V čele počítače se kromě DVD vypalovačky nachází i čtečka paměťových karet SD, Memory Stick, CompactFlash a xD-Picture Card a nechybí zde ani 3,5mm zvukové zdířky pro připojení sluchátek a mikrofonu. Pro připojení periferií jsou v čele počítače přítomny i tři porty USB 2.0 a také zdířka eSATA. V zadní části počítače je dalších šest portů USB 2.0 a také dva porty rychlejšího rozhraní USB 3.0. Nechybí ani optický zvukový výstup SPDIF a druhá zdířka pro externí pevné disky s rozhraním eSATA.

> „Sestava Suma Game předvedla v testech výborný výkon a velmi se nám líbil i její tichý provoz.“

VÝKON V TESTECH

Výsledky v provedených testech potvrdily výkonnostní potenciál použitých komponent tohoto počítače: Naměřili jsme výborné hodnoty jak v herních testech 3D Mark, tak v testech zaměřených na jednotlivé komponenty a rovněž v testu PC Mark Vantage, pomocí kterého měříme celkový výkon počítače.

Na předvedený výkon je velmi dobrá spotřeba elektrické energie – ta se při spuštěném operačním systému pohybovala kolem 80 W. Při spuštění testovacích aplikací se příkon počítače vyšplhal na 196 W.

HODNOCENÍ:

+ vysoký výkon, bohatá výbava, porty USB 3.0, tichý chod, tříletá záruka

– vyšší cena

Martin Semrád

SUMA GAME

cena s DPH: 41 912 Kč
poskytl: Suma, s. r. o.; www.sumanet.cz
procesor: Intel Core i7-860 / 2,8 GHz
operační paměť: 4 GB
čip grafické karty: ATI Radeon HD 5850
pevný disk/kapacita: Seagate / 1 TB
DVD vypalovačka: Asus DRW-22B2ST
další výbava: čtečka paměťových karet, eSATA, optický digitální zvukový výstup SPDIF, USB 3.0
operační systém: Windows 7 Home Premium (64bitová verze)
monitor: BenQ G2420HDBL
cena s DPH: 4 640 Kč
záruka: 3 roky

TESTY

PC Mark Vantage: 7 384
3D Mark Vantage: 15 584
3D Mark 2006: 18 204
Cinebench R10: 51 s
Cinebench 11.5: 5,07 bodů
převod hudby do MP3: 1:00 min.
HD Tach – přístupová doba: 14,7 ms
HD Tach – rychlost čtení dat: 99,5 MB/s

SPOTŘEBA ENERGIE

PC vypnuto: 4,0 W
spuštěné PC: 80 W
PC při zátěži: 196 W

HLUČNOST

čelo PC: 31 dB
levý bok: 33 dB
pravý bok: 32 dB

Inzerce

GARMIN OREGON : navigace do kapsy pro náročné turisty

Turistické navigace

V PPK 10/2010 jsme si vysvětlili, co jsou turistické navigace a k čemu slouží, a dnes si blíže představíme zástupce od společnosti Garmin. Konkrétně půjde o vyšší třídu Oregon pro náročné cestovatele.

Ruční navigace získávají čím dál tím větší oblibu. U nás za to může i existence podrobné turistické mapy Garmin Topo Czech, která ve verzi Pro nabízí detailní měřítko až 1 : 10 000 (standardní verze 1 : 25 000). Můžete tak mít stále při sobě podrobné mapy celé České republiky, bez toho, abyste si v každém navštíveném kraji museli kupovat další a další mapu za nemalé prostředky. Podrobná verze map je u jednotlivých modelů označena jako Pro.

DRAHÁ JEN NA PRVNÍ POHLED

Na první pohled může cena turistické navigace vypadat astronomicky, ale když by se sečetla částka za všechny mapy v celé republice, cena za papírové verze by snadno překročila cenu přístroje, navíc v měřítku 1 : 10 000 je zpracováno jen několik map menších oblastí. Pokud tedy někdo hodně cestuje po různých koutech naší vlasti, může pro něj být koupě ruční navigace s příslušnými mapami výhodná.

ZOBRAZENÍ POLOHY

Papír je sice papír a na celkový pohled na trasu je rozložená mapa přehlednější, ale turistická navigace zase dokáže zobrazit aktuální polohu, pohyb po trase a ušlé nebo zbývající kilometry.

Garmin Oregon 450 a 550 se od sebe liší jen fotoaparátem – je jím vybaven model 550.

PRO CELOU EVROPU

Ruční navigace není omezena jen na náš region. Modely, jejichž název je doplněn označením „t“, tedy 450t, 450t PRO, 550t a 550t Pro, mají v sobě nainstalovánu i topografickou mapu Evropy v měřítku 1 : 100 000. Tyto typy tak můžete bez problémů používat i v regionech, ve kterých turistické značení značně zaostává za systémem běžným u nás nebo na Slovensku, a díky nim snadněji dorazíte do cíle. Můžete je využít i třeba při cestování autokarem na dovolenou a sledovat, jak daleko to ještě je do vaší destinace, nebo jednoduše zjistit, kde se právě nacházíte.

VÝBĚR MAPOVÉ VÝBAVY

Před koupí některého z modelů Oregon je dobré si dopředu rozmyslet, jak podrobnou mapu Česka chcete používat a jestli využijete výhod evropské mapy. Pozdější změny map jsou sice možné, ale vyjdou mnohem dráž. Za nemalé peníze je možné si zakoupit a do navigace nahrát detailní mapy jednotlivých, a to nejen evropských států, většinou v měřítku 1 : 25 000 nebo 1 : 50 000.

VELKÁ VÝDRŽ

Mapy Topo Czech je možné nahrát i do běžných autonavigací, ale ty vydrží nabité jen několik málo hodin. Ruční navigace Garmin Oregon vydrží až 16 hodin a kdykoli je možné prázdné tužkové baterie vyměnit za nové.

ROZDÍL JE VE FOŤÁKU

Garmin Oregon 450 a 550 se od sebe liší jen fotoaparátem – je jím vybaven model 550. Fotoaparát má rozlišení 3,2 milionu bodů, ale spíš než pro nějaké vážné fotografování slouží pro dokumentování cílů trasy – toho využijí především vyznavači geocachingu, o kterém jsme psali v PPK 10/2010. V ostatních parametrech jsou si modely rovny a větší rozdíl v cenách vytváří mapová výbava.

GARMIN OREGON 450/550

výrobce: Garmin, www.garmin.cz
poskytl: Picodas Praha spol., s r. o.
cena s DPH: 9 990 Kč (model 450), 10 990 Kč (450 Pro), 11 990 Kč (450t), 12 990 Kč (450t Pro), 10 990 Kč (550), 11 990 Kč (550 Pro), 12 990 Kč (550t), 13 990 Kč (550t Pro)

DOTYKOVÝ DISPLEJ
velikost (š × v): 38 × 63 mm
rozlišení (š × v): 240 × 400 pix
typ: 65 000 barev TFT

PARAMETRY
rozměry (š × v × h): 58 × 114 × 35 mm
hmotnost: 193 g
napájení, výdrž: 2 × AA, do 16 hod.
voděodolnost: Ano
PC propojení: USB

PAMĚŤ
slot na paměťovou kartu: microSD
waypointy/oblíbené/pozice: 2000
trasy: 200
track log: 10 000 bodů / 20 tras

ZAJÍMAVÁ ALTERNATIVA

Papírové mapy jistě ještě dlouho nezmizí z pultů prodejen, ale díky funkcím, které papírové mapy nikdy nedokážou zastoupit, jsou ruční navigace zajímavou alternativou pro aktivní turisty, kteří cestují napříč naší republikou i celým světem.

David Dee Nesiba

Inzerce

SAMSUNG WP10: fotoaparát vodotěsný do tří metrů

Levný odolný kompakt

V PPK 12/2010 jsme vám představili osm odolných kompaktů a dnes tu máme dalšího do party – SAMSUNG WP10. Jde o kompakt, který patří mezi nejlevnější odolné kompakty, ale za nízkou cenu nabízí řadu zajímavých funkcí a vlastností.

Samsung WP10 má periskopovou konstrukci, tedy zoomový objektiv je ukryt v těle fotoaparátu a při změně ohniskové vzdálenosti z těla přístroje nic nevyjíždí. Fotoaparát má stále stejné rozměry, ať používáte malé, nebo velké přiblížení.

BEZ VYROVNÁVACÍ PAMĚTI

Pětinásobný optický zoom trpí lehkou soudkovitostí na nejkratším ohnisku. Šum se začíná výrazněji projevovat od hodnoty ISO 400, což řadí fotoaparát mezi standardní přístroje. Hodnoty citlivosti ISO 1 600 a 3 200 jsou jen do počtu – fotografie při nich pořízené oku moc lahodit nebudou a snímaná scéna nebude příliš věrná. Fotoaparát fotografuje celkem svižně, brzdou je především chybějící vyrovnávací paměť. Mezi jednotlivými snímky, pokud jich chcete pořídit více rychle za sebou, je nutné čekat, než se snímek uloží na paměťovou kartu. Displej nabízí dobré zobrazení, ale jen při přímém pohledu; nenabízí moc dobré pozorovací úhly, které přijdou vhod při fotografování nad hlavou.

VIDEO SE ZOOMEM

Při nahrávání videa je možné současně využít optickou změnu ohniskové vzdálenosti. Dochází také k automatickému přeostřování, i když to má drobné prodlevy a v záběrech tak vznikají neostré pauzy. Změna ohniskové vzdálenosti při natáčení videa se na výsledném filmu projevuje také drobným cukáním. Video je možné natáčet ve vysokém rozlišení, ale jen venku. Za horších světelných podmínek kvalita videa rapidně klesá.

> „Se Samsungem WP10 se můžete potápět až do hloubky tří metrů a nemusíte se obávat ani prachu.“

NAKLONĚNÁ ZÁKLADNA

Zajímavostí modelu WP10 je základna nakloněná o sedm stupňů. Toho využijete v případě, že chcete pořídit snímek za použití samospouště, máte-li fotoaparát položen někde na rovné zemi. Díky nakloněné základně je pak větší šance, že nebude potřeba fotoaparát ničím zaklínit, aby v záběru byly hlavy, a ne jen nohy.

ODOLNOST ZA ZAJÍMAVOU CENU

Tou hlavní vlastností Samsungu WP10 je odolnost. Oproti ostatním modelům, které jsme vám představili ve srovnávacím testu, WP10 není nárazuvzdorný. Jeho odolných vlastností tak využijí jen vyznavači plavání, případně návštěvníci afrického kontinentu s pouštěmi, protože fotoaparát odolává i vůči prachu. A to vše je ukryto v těle, které se dá koupit za cenu okolo čtyř tisíc korun.

Vzadu je lehce vystouplý displej a napravo od něj zbylé ovládací prvky.

SAMSUNG WP10

doporučená cena s DPH: 4 490 Kč
internetová cena s DPH: 4 000 Kč
poskytl: Samsung Electronics Czech and Slovak, s. r. o. – www.samsung.cz

SNÍMAČ

rozlišení a velikost snímače CCD: 12,2 Mpx a 1/2,33"
poměr stran a max. rozlišení snímků: 4 : 3, 16 : 9 / 4 000 × 3 000 bodů

OPTIKA A LCD

rozsah zoomu (film. ekv.): Samsung 5×, 6,3–31,5 (35–175) mm
světelnost objektivu – clona: F3,6–4,8
makro: od 5 cm
stabilizátor: digitální
velikost a rozlišení displeje: 2,7" / 230 000 bodů

NASTAVENÍ EXPOZICE

citlivost ISO: 80–3200
rozsah závěrky: 8–1/1000 s
korekce expozice: +/– 2 po 1/3 EV

DALŠÍ VÝBAVA

voděodolnost: 3 metry
samospoušť: 2, 10 s, 10 a 2 s
videosekvence (max. rozlišení), formát: 1 280 × 720 / 30 sn./s
interní paměť, karty: 20 MB, SD/SDHC
napájení: Li-Ion akumulátor
provedení: černé, červené, modré, žluté
rozměry (š × v × h) a hmotnost: 94 × 61 × 19 mm a 121 g

NAMĚŘENÁ RYCHLOST

zapnutí: 2,5 s
1 snímek v maximální kvalitě: 3,4 s
5 snímků v maximální kvalitě: 17,6 s
3 snímky s bleskem: 13,7 s
přezoomování: 3 s

CELKOVÉ HODNOCENÍ

****

HODNOCENÍ:

\+ cena, odolnost vůči vodě a prachu
– velké nejkratší ohnisko

David Dee Nesiba

USB 3.0 je na scéně

Drtivá většina externích zařízení (tzv. periferií) se dnes k počítačům připojuje prostřednictvím rozhraní USB. Rozhraní USB přitom existuje v několika verzích, jež se liší zejména v rychlosti. Nyní nastupuje verze nejnovější, s pořadovým číslem 3.0. S čím přichází, kde najde využití a jaká je její kompatibilita se staršími periferiemi?

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:
- o výhodách nové verze rozhraní
- jak rychlé je nové USB
- kdo nové rozhraní využije
- zda budou v novém USB fungovat starší zařízení
- jak získat USB 3.0 (a na kolik to přijde)

Dnes se používá hlavně USB 2.0, tedy rozhraní s teoretickým rychlostním stropem 480 Mb/s. Po letech vývoje je tu nyní rozhraní USB 3.0, zvané též Super Speed USB. Jeho teoretickým rychlostním stropem je 5 Gb/s. Co tato čísla znamenají v praxi?

Prostřednictvím USB 3.0 lze teoreticky zkopírovat až 625 MB dat za sekundu. Čistě teoreticky by tak bylo možné data, která by normálně zabrala skoro celé CD, zkopírovat například na USB flash disk během mrknutí oka. V praxi to samozřejmě až taková sláva není, ale USB 3.0 nabízí v reálném provozu pořád mnohem rychlejší přenos dat než USB 2.0. To dovede na teoretické úrovni přenést za sekundu jen 60 MB (tj. cca desetkrát méně).

> „Teoreticky by bylo možné obsah jednoho CD zkopírovat na flash disk během mrknutí oka.“

USB 3.0 přichází také s přepracovaným napájením připojených zařízení. Je schopné uspokojit větší energetickou náročnost hardwaru a má i lepší power management, což v praxi znamená, že nemusí dodávat do zařízení energii, která zrovna není potřeba. V laboratorním prostředí je tak USB 3.0 až o dvě třetiny energeticky úspornější, čímž se třeba ušetří energie z baterie v noteboocích.

KTERÁ ZAŘÍZENÍ ROZHRANÍ USB 3.0 VYUŽIJÍ?

První vlna zařízení využívajících USB 3.0 patří do kategorie hardwaru pro ukládání nebo přenos dat. Jde o různé přenosné pevné disky, flash disky, externí datová úložiště nebo boxy a o adaptéry na klasické pevné disky. Zde USB 3.0 svou reálnou rychlostí konkuruje rozhraní eSATA, ovšem na rozdíl od něj umí připojená zařízení též napájet. Je tak vhodné pro menší přenosné disky nebo flash disky, u kterých je zvlášť řešené napájení (přes adaptér z elektrické sítě) samozřejmě na překážku.

USB 3.0 nebude ale vždy doménou paměťových zařízení. Jeho rychlost má potenciál třeba i v oblasti multimediálních zařízení. Do portu USB 3.0 lze zapojit i klasické zařízení USB 2.0, protože USB 3.0 je opět zpětně kompatibilní s předchozí verzí. Samozřejmě že v takových případech platí rychlostní omezení standardu USB 2.0 (tzn. dnešní běžný USB flash disk nebude v portu USB 3.0 pracovat rychleji).

„Placatý“ konektor USB 3.0 (oficiálně USB konektor typu A) vypadá shodně jako doposud, „čtvercový“ konektor (oficiálně USB konektor typu B) poněkud „narostl“. Stará zařízení připojíte do nových zdířek bez problémů v obou případech.

Konektory i porty USB 3.0 jsou sice konstrukčně odlišné od USB 2.0, ale zpětnou kompatibilitu se povedlo zachovat bez potřeby nějakých obtěžujících redukcí. Například svou myš určenou původně pro USB 2.0 tedy bez problémů připojíte rovnou do portu USB 3.0.

JAK ZÍSKAT PORT USB 3.0?

Některé nové notebooky porty USB 3.0 již disponují, ale zatím jde jen o zlomek modelů. U stolních počítačů je situace lepší, protože základních desek s podporou pro USB 3.0 se na trhu objevilo více. Porty USB 3.0 však můžete doplnit i do svého dosavadního počítače. U stolního počítače lze vyměnit celou základní desku. Model s porty USB 3.0 se dá pořídit již za 2 000 Kč.

Výměna desky je ale kvůli vzájemné kompatibilitě obvykle spojena s nutností výměny procesoru a dalších komponent. Nutná je též reinstalace operačního systému. Pokud se na takový celkový upgrade počítače nechystáte, můžete porty USB 3.0 doplnit zakoupením řadiče, tedy rozšiřovací karty do slotu PCI Express na základní desce. Ceny se aktuálně pohybují okolo 1 000 Kč. Za obdobnou sumu lze pořídit i řadič pro rozhraní ExpressCard, používané v některých noteboocích.

Pokud se chystáte kupovat nový počítač, který má bez dalších zásahů dobře sloužit několik let, měli byste USB 3.0 zařadit na seznam svých požadavků. Do stávajících počítačů má doplnění jeho podpory smysl pouze tehdy, když si chcete nějaké zařízení USB 3.0 – třeba externí disk pro účely zálohování dat – skutečně pořídit. Jinak není nutné s investicí do podpory pro USB 3.0 spěchat.

Jiří Macich ml., jiri@macich.net

VYBRALI JSME PRO VÁS: produkty, které zaujaly redaktory PPK

INTERNETOVÝ PROHLÍŽEČ SAFARI 5

Nový prohlížeč od Applu

Společnost Apple vydala novou verzi svého internetového prohlížeče Safari. Prohlížeč přináší novou funkci Safari Reader a také vyšší výkon ve srovnání s předchozí verzí Safari 4 i s dalšími konkurenčními prohlížeči. Dále nabízí možnost volby vyhledávací služby pro vyhledávací pole, kde máte na výběr ze služeb Google, Yahoo! a Bing. Funkce Safari Reader usnadňuje čtení webových článků o rozsahu jedné a více stránek tím, že je převede do nového zobrazení, umožňujícího jejich posouvání bez nadbytečného obsahu a dalšího nepořádku. Článek můžete zvětšit, vytisknout nebo poslat e-mailem. Prohlížeč Safari 5 díky funkci DNS Prefetching načítá rychleji nové stránky a vylepšuje ukládání stránek dříve zobrazených, čímž zajišťuje jejich pohotovější zobrazování. Verze Safari 5 je dostupná pro platformy Mac OS X a Windows a je možné ji bezplatně stáhnout ze stránek *www.apple.com/safari*.

Tip Jana Jírovce
Safari 5
cena: zdarma
více info: www.apple.com/safari

SAMSUNG WB650

Fotoaparát s GPS modulem

Fotoaparát Samsung WB650 umožňuje díky zabudovanému GPS modulu zeměpisně označovat právě pořízené fotografie. Díky tomu můžete fotografie třídit podle místa, kde jste je pořídili – označíte toto místo na mapě, což vám umožní obrázky snadno najít. Uživatelé mohou místo pořízení fotografie vyhledat na mapě zobrazené na 3palcovém (7,6cm) displeji fotoaparátu, aniž by museli fotografie přesouvat do počítače a polohu pak hledat na internetu. Samsung WB650 umí také na displeji označit místo, kde se právě nacházíte. K pořizování snímků je vybaven 12Mpx snímačem, 24mm širokoúhlým objektivem s 15× optickým zoomem a také optickou stabilizací obrazu. Nabízí i možnost nahrávat video v rozlišení 1 280 × 720 bodů.

Tip Martina Semráda
Samsung WB650
cena s DPH: 7 990 Kč
více info: www.samsung.cz

MOBILNÍ INTERNET

Nové paušály O_2

Telefónica O_2 přichází s novými paušálními tarify mobilního internetu. Tarif O_2 Mobilní Internet start je určen pro zákazníky začínající s mobilním internetem, tedy pro prohlížení webových stránek, čtení e-mailů a pro komunikaci na sociálních sítích. Pokud si jej pořídíte, můžete stáhnout až 500 MB měsíčně. USB modem vás vyjde na 995 Kč s DPH, s úvazkem na 24 měsíců zaplatíte jen 495 Kč měsíčně. Pro běžnou práci s internetem je určen tarif O_2 Mobilní Internet standard. Ti uživatelé, kteří chtějí být často on-line, mohou využít tarif O_2 Mobilní Internet pro. Chcete-li tarif bez omezení, podívejte se na možnosti tarifu O_2 Mobilní Internet neomezený.

Tip Miroslava Zieglera
Paušální tarify mobilního internetu
ceny s DPH: O_2 Mobilní Internet start: 300 Kč/měsíc; O_2 Mobilní Internet standard: 500 Kč/měsíc; O_2 Mobilní Internet pro: 750 Kč/měsíc; O_2 Mobilní Internet neomezený: 1 000 Kč/měsíc
více info: www.cz.o2.com

TV VYSÍLÁNÍ V KVALITĚ HD

Fotbal ve vysokém rozlišení v ČT

V minulém vydání jsme psali, že Česká televize nebude vysílat letošní fotbalový šampionát v plně vysokém rozlišení, ale časy se mění. Uvedená informace platila jen do 3. června. Náš časopis už byl na cestě z tiskárny ke čtenářům, když ČT oznámila, že fotbalové přenosy z JAR (od 11. 6. do 11. 7.) si i český divák užije v kvalitě HD. Musíte však mít televizor s vysokým rozlišením (full HD, nebo aspoň HD ready) a přijímač (buď satelitní DVB-S, nebo pozemní DVB-T – např. Evolve Scorpio DT-3010HD, který jsme představili v PPK 10/2010) schopný dekódovat signál šířený ve formátu MPEG-4. Příjem HD vysílání ČT ze satelitu je možný na celém území ČR (pozemní signál ČT HD pokrývá pouze Prahu, Brno a Ostravu). ČT nabídne také internetové vysílání všech zápasů a kompletní videoarchiv MS, a to na adrese *www.msfotbal.cz*

Tip Ivana Heislera
HD vysílání České televize
více info: www.ceskatelevize.cz, www.msfotbal.cz, www.digict.cz

VÝHODNÉ INTERNETOVÉ NÁKUPY

Nová dimenze nakupování

Pokud vám internetové nakupování není cizí, ale zároveň se neradi probíráte obrovským množstvím nabídek různých e-shopů, pak právě pro vás je určen nový prodejní a informační portál Zoot. Tato nápaditá služba spojuje internetové obchody, sociální sítě a odborná nezávislá média v jeden kompaktní celek.

Jak to celé funguje? Na portál jsou odbornou redakcí zařazovány prověřené zajímavé nabídky internetových obchodů a uživatelé portálu jsou – podle toho, jaké oblasti je zajímají – o nich informováni. Služba zároveň zohledňuje zájem jednotlivých uživatelů o tyto nabídky a podle toho je dále hodnotí tzv. karmou. Pokud tedy sháníte například notebook, nemusíte vybírat ze stovek různých nabídek, ale jen

z několika těch opravdu zajímavých, navíc seřazených podle zájmu a spokojenosti dalších uživatelů. Aktivnější uživatelé mohou zajímavé nabídky dokonce i sami doporučit, okomentovat, ohodnotit… Velkou výhodou portálu je též snadné ovládání a vysoká přizpůsobitelnost každému uživateli.

Tip Aleše Havlase, Zoot, více info: www.zoot.cz

Inzerce

Inzerce

Jak na správu souborů

Kopírování, přesun a mazání souborů a složek jsou často vykonávané úkony. Práci si můžete zpříjemnit použitím některého ze souborových manažerů – programů pro správu souborů.

EXTRA
PŘÍLOHA DO VAŠÍ SBÍRKY
V TOMTO ČÍSLE NAJDETE:
str. 21 • Jak na správu souborů
str. 23 • Jak stahovat z RapidShare bez čekání
str. 25 • Přehrajte libovolné video i hudbu
str. 27 • Jak na přehledné tabulky
str. 29 • Způsoby zobrazení dokumentu

TOTAL COMMANDER 7.50A

orientační cena s DPH: 850 Kč
jazyk: čeština
info: www.ghisler.com, www.total-commander.cz

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:
- jak program nainstalovat
- jak vytvořit soubory a složky
- jak soubory a složky kopírovat/přesouvat
- jak soubory a složky smazat

stupeň obtížnosti: snadné

INSTALACE

Po spuštění instalace budete pravděpodobně vyzváni k potvrzení akce (ve Windows Vista a Windows 7). V průběhu instalace budete nejprve vyzváni k zadání jazyka, ve kterém bude instalace probíhat – v českých Windows program obvykle nabídne češtinu (obr. 1). Pokud tomu tak není, zvolte požadovaný jazyk a klikněte na tlačítko **Další**. Chcete-li později v programu přepínat mezi různými jazyky (uživatelské rozhraní můžete změnit například z češtiny do angličtiny), zaškrtněte v následujícím okně s dotazem **Chcete nainstalovat i všechny ostatní jazyky?** položku **Ano**. V opačném případě označte položku **Ne** a klikněte na tlačítko **Další**. Třetí okno nabízí cestu do složky, do které bude program nainstalován. Není třeba ji měnit, klikněte proto na tlačítko na **Další**. Totéž proveďte v následujícím okně s dotazem na umístění konfiguračních souborů INI. Nyní instalační program nabídne okno, ve kterém určujete to, kde budou zástupci potřební ke spuštění Total Commanderu (obr. 2). Doporučujeme ponechat označené obě položky v horní části okna. V dolní části vyberte, zda se mají zástupci Total Commanderu vytvořit pouze pro vás, nebo pro všechny uživatele, kteří s počítačem pracují. Kliknutím na tlačítko **Další** spusťte vlastní instalaci – ta je příjemně krátká a je ukončena zobrazením okna s hlášením o jejím dokončení.

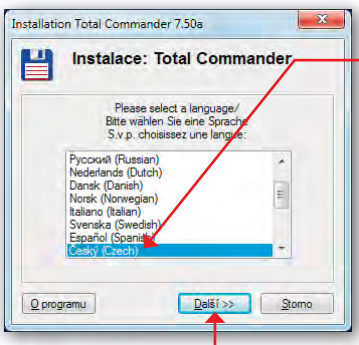

Zvolte požadovaný jazyk.

Klikněte na tlačítko Další.

OBR. 1

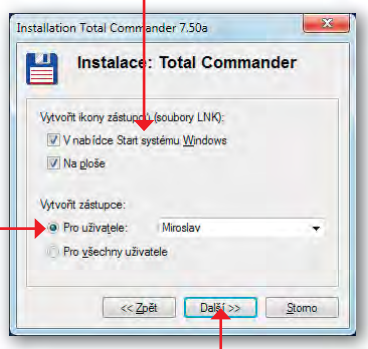

V této části ponechte nejméně jednu z nabízených položek zaškrtnutou!

Zvolte, pro které uživatele se mají zástupci vytvořit.

Klikněte na tlačítko Další.

OBR. 2

INFO

O PROGRAMU • Total Commander je správce souborů – to znamená, že nabízí řadu služeb pro práci se složkami a soubory. Vzhledem k tomu, že nabízí dvě okna pro zobrazení obsahu složek, pracuje se s ním v mnoha případech pohodlněji než s průzkumníkem Windows. Na rozdíl od průzkumníku nabízí různé možnosti, například porovnání obsahu dvou složek, propracovanější hromadné přejmenování souborů apod.
Z hlediska licence patří Total Commander mezi shareware. U tohoto programu to znamená, že jej můžete bezplatně používat jeden měsíc a do uplynutí této doby jej máte zaregistrovat. Pokud tak do jednoho měsíce neučiníte, měli byste program odinstalovat.

PO PRVNÍM SPUŠTĚNÍ

Uneregistrované verze se po spuštění zobrazí okno s upozorněním na možnost registrace. V dolní části okna jsou tlačítka označená čísly **1**, **2** a **3**. Nad nimi je číslo tlačítka, na které je třeba kliknout, abyste mohli pokračovat (obr. 3).

Nyní se na obrazovce zobrazí okno **Konfigurace – možnosti nastavení**. To nabízí velké množství položek pro přizpůsobení programu vašim potřebám a můžete jej vyvolat kdykoliv příkazem **Konfigurace/Možnosti**. Nyní v dolní části okna klikněte na tlačítko **OK**, a na obrazovce se objeví okno programu **Total Commander**.

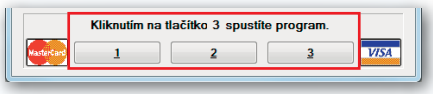

OBR. 3 Text v dolní části okna určuje, na které tlačítko je třeba kliknout.

OKNO PROGRAMU TOTAL COMMANDER

Nejdůležitějšími částmi okna programu (obr. 4) jsou dvě podokna, která zobrazují obsah zvolených složek. V horní části nabízí okno řadu nástrojů pro změnu zobrazení obsahu složky, změna nastavení se týká aktivního podokna.

V levé horní části podokna je rozbalovací seznam s nabídkou dostupných disků. Vedle tohoto seznamu je dvojice čísel udávající kapacitu disku. Chcete-li změnit způsob řazení položek v podokně, klikněte na název sloupce (**Název**, **Přípona**, **Velikost** atd.), a položky výpisu se seřadí podle hodnoty v daném sloupci. Opakovaným klikáním lze změnit směr řazení.

V dolní části výpisu je řada tlačítek s názvy začínajícími písmenem **F**: **F3 Zobrazit**, **F4 Upravit** atd. Tato tlačítka slouží pro vykonávání často používaných úkonů. Tlačítka můžete aktivovat nejen kliknutím myší, ale také stiskem příslušné funkční klávesy, uvedené v názvu tlačítka.

OBR. 4

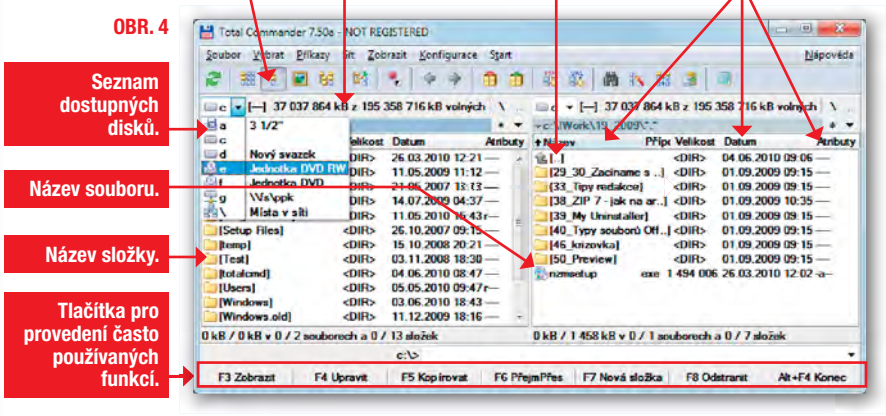

INFO

AKTIVNÍ PODOKNO • Aktivní je to podokno, ve kterém právě pracujete. Mezi podokny můžete přecházet buď tak, že do zvoleného podokna kliknete, nebo tak, že stisknete tabulátor.

OZNAČOVÁNÍ SOUBORŮ A SLOŽEK

Položky (soubory a složky), se kterými chcete pracovat, je třeba nejprve označit. Jsou-li označeny alespoň dvě položky, jsou jejich názvy zobrazeny červeně. Chcete-li pracovat pouze s jednou položkou, stačí, když na ni kliknete.

Označení několika položek jdoucích za sebou: Klikněte na první z těchto položek a ujistěte se, že v tom samém podokně vidíte poslední z položek, které chcete označit. Podržte stisknutou klávesu **Shift** a klikněte na poslední z označovaných položek.

Označení různě umístěných položek: Klikněte na libovolnou z položek, které chcete označit. Podržte stisknutou klávesu **Ctrl** a postupně klikejte na zbývající označované položky. Po kliknutí na poslední z nich klávesu **Ctrl** uvolněte.

Zrušení označení u vybraných položek: Klikněte pravým tlačítkem myši na položku, u které chcete zrušit označení.

ZÁKLADNÍ PRÁCE SE SOUBORY A SLOŽKAMI

Kopírování a přesun souborů a složek: Kopírování a přesun souborů jsou dvě podobné akce. Nejprve v jednom podokně zobrazte obsah složky s položkami, které chcete kopírovat (obr. 5). Poté v druhém podokně zobrazte obsah cílové složky. Vraťte se do prvního podokna a označte položky, které chcete kopírovat nebo přesouvat. Pro kopírování stiskněte klávesu **F5** (nebo klikněte na tlačítko **F5 Kopírovat**), pro přesun označených položek stiskněte klávesu **F6** (nebo klikněte na tlačítko **F6 PřejmPřes**).

Zpracovává-li se větší objem dat, uvidíte na obrazovce okno s průběhem kopírování/přesunu dat. V případě, že v cílové složce existuje soubor, který má stejné jméno jako některý z kopírovaných/přesouvaných souborů, Total Commander akci pozastaví a zobrazí okno s informací. Má-li se původní soubor přepsat, klikněte na tlačítko **Přepsat**; chcete-li původní soubor v cílové složce zachovat, klikněte na tlačítko **Přeskočit**.

Mazání souborů a složek: Označte ty soubory nebo složky, které chcete z disku odstranit. Poté stiskněte klávesu **Delete** nebo klikněte na tlačítko **F8 Odstranit**. Total Commander zobrazí okno s dotazem, zda dané položky chcete opravdu smazat. Pro smazání klikněte na tlačítko **Ano**.

OBR. 5

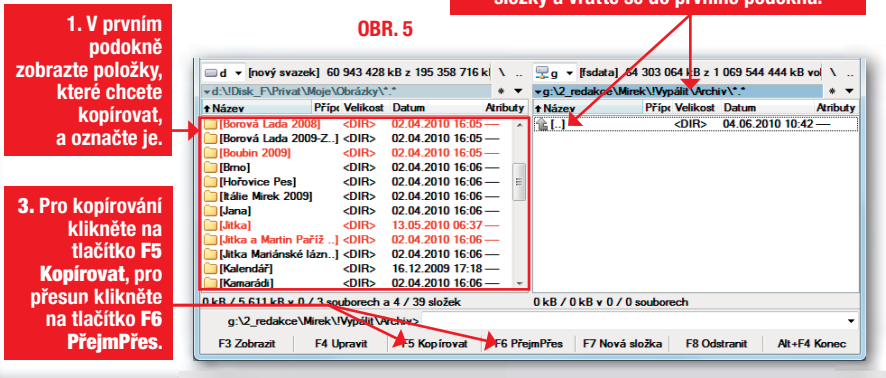

INFO

ZOBRAZENÍ OBSAHU POŽADOVANÉ SLOŽKY • Klikněte do podokna, ve kterém chcete obsah složky zobrazit. Podle potřeby klikněte na nástroj pro zobrazení seznamu dostupných disků a vyberte disk, na kterém se daná složka nachází. Poté postupně dvojitě klikejte na názvy těch složek, přes které vede cesta k požadované složce.

Druhou možností je zvolit disk, pomocí nástroje Samostatný strom zobrazit strom složek a požadovanou složku vybrat z něj.

Nástroj **Samostatný strom.**

VYTVOŘENÍ NOVÉ SLOŽKY • Zobrazte obsah složky, ve které chcete novou složku vytvořit. Poté stiskněte klávesu F7 (nebo klikněte na nástroj F7 VytvSložku – viz obr. 4), zapište název nové složky a stiskněte klávesu Enter.

Miroslav Ziegler

Jak stahovat z RapidShare

Stahujete soubory z internetu? Pak jste jistě objevili server RapidShare. Na tento server můžete uložit soubor a potom ho z něj vyzvednout.

Program najdete na PPK CD 14/10

FREERAPID DOWNLOADER

jazyk: čeština
licence: freeware
rubrika na CD: Obsah CD / / Vychytávky pro internet
info: wordrider.net/freerapid

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

- jak nahrát soubor na server RapidShare
- jak vytvořit záznam o novém stahování v programu FreeRapid Downloader
- jak se orientovat v seznamu stahování a jak stahování spustit
- jak vyhledávat v historii stahování

stupeň obtížnosti: snadné

RAPIDSHARE SLOUŽÍ KAŽDÉMU

Server RapidShare je asi nejnavštěvovanější server pro sdílení a stahování souborů. Nahrávat na něj soubory může kdokoliv, stejně jako je stahovat. Pro stahování však platí jisté omezení, neomezeně mohou stahovat pouze ti, kdo si server předplatili. Na podobném principu pracuje mnoho dalších serverů. Stahovat soubory můžete prostřednictvím internetového prohlížeče, ale výhodnější je použít specializovaný program, jako je třeba FreeRapid Downloader. Hlavní výhodou je možnost navázat na stahování tam, kde bylo přerušeno, možnost stahování pozastavit, nastavit rychlost stahování nebo stahování naplánovat na pozdější dobu. Program FreeRapid Downloader navíc umožňuje stahovat okamžitě, aniž byste museli čekat.

JAK SOUBOR NA RAPIDSHARE NAHRÁT

Ukažme si nejprve, jak soubor na server RapidShare nahrajete. V internetovém prohlížeči zadejte adresu *www.rapidshare.com*. Otevře se internetová stránka s volným řádkem a vedle něj s tlačítkem **Procházet** (obr. 1). Na toto políčko klikněte a vyhledejte soubor, který chcete s někým sdílet. Tento soubor může být velký maximálně 200 MB. Klikněte na tlačítko **Upload**, a soubor se začne nahrávat na internet, což může trvat různě dlouhou dobu. Když se soubor nahraje, zobrazí se stránka s dvěma odkazy (obr. 2): s odkazem na stažení souboru (**Download link**) a s odkazem na jeho vymazání (**Delete link**). Odkaz na stažení souboru zkopírujte do schránky a poté ho třeba můžete elektronickou poštou poslat tomu, komu potřebujete. Váš soubor může být stažen ze serveru desetkrát, poté je vymazán. Uložen je po dobu 60 dnů.

Odkaz na stažení souboru zkopírujte do schránky.

Soubor bude uchován pro deset stažení a maximálně 60 dnů.

Odkaz na vymazání souboru.

OBR. 2

Další možnost, jak nahrát soubor na server pomocí Flashe.

Klikněte na tlačítko **Procházet** a vyhledejte soubor, který chcete na server nahrát.

Klikněte na tlačítko **Upload**.

OBR. 1

JAK STÁHNOUT SOUBOR POMOCÍ PROGRAMU FREERAPID DOWNLOADER

Program FreeRapid monitoruje, zda jste do schránky neumístili odkaz na stažení souboru z některého z podporovaných serverů. Pokud takový odkaz odhalí, pak vám program automaticky nabídne stažení daného souboru. Chcete-li vytvořit nové stahování, pak v hlavním okně programu klikněte na tlačítko **Přidat URL** se znaménkem plus (obr. 3). Zobrazí se okno **Přidání nových URL** (obr. 4). Zde klikněte do okénka **Odkazy** a vložte sem odkaz na stažení

V hlavním okně programu klikněte na tlačítko Přidat URL.

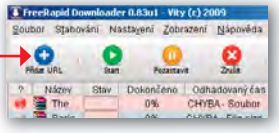

OBR. 3

Vložte odkaz na stažení souboru z RapidShare nebo z podobného serveru.

Začátek stahování.

Vložení odkazu na stažení souboru ze schránky.

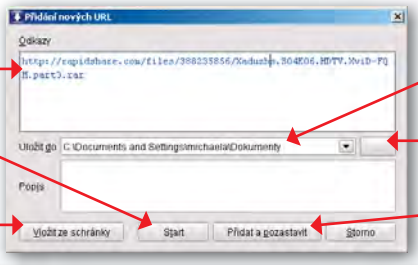

Vyberte z předchozích míst, kam se má soubor uložit.

Výběr nového místa pro uložení souboru.

Stahování spustíte později.

OBR. 4

souboru. Tuto adresu můžete vepsat nebo vložit ze schránky – buď pomocí klávesové zkratky, anebo kliknutím na tlačítko **Přidat ze schránky** dole v okně **Přidání nových URL**. Následuje kolonka **Uložit do**. Tuto kolonku lze rozkliknout, abyste si mohli vybrat libovolné místo z těch, na která jste stahovaný soubor již ukládali. Pokud chcete uložit soubor jinam, klikněte na tlačítko se třemi tečkami a tuto složku vyhledejte. Do kolonky **Popis** můžete vepsat krátký popisek.

Pro okamžitý začátek stahování klikněte na tlačítko **Start**. Pokud kliknete na sousední tlačítko, můžete stahování uložit, ale okamžitě ho také pozastavit, abyste ho pak sami spustili „ručně“, kdykoliv budete potřebovat.

JAK OVLÁDAT STAHOVÁNÍ

Informace o stahovaném souboru, ať už ty aktivní, nebo ty, které teprve plánujete spustit, se zařadí do seznamu v hlavním okně programu (obr. 5). V tomto seznamu je uvedeno několik kolonek. V první kolonce se dozvíte dostupnost souboru – v případě, že soubor je dostupný, je zde uvedeno zelené kolečko. V případě, že soubor dostupný není, je zde kolečko červené. V další kolonce je uveden název souboru, stav – tedy to, zda se soubor stahuje, nebo na stažení teprve čeká –, dále to, kolik je ze souboru již staženo a jaký je odhadovaný čas, po který se soubor bude ještě stahovat. Dále se dozvíte velikost a rychlost stahovaní, průměrnou rychlost a to, o jakou službu se jedná (RapidShare či jiný server). Když na určitý odkaz kliknete, zaktivují se tlačítka v nástrojové liště programu. Můžete vytvořit nové stahování, stahování spustit, pozastavit, zrušit anebo změnit pořadí stahování v seznamu. Podobné možnosti se zobrazí, když na určité stahování v seznamu kliknete pravým tlačítkem myši (obr. 6). Kromě spuštění stahování apod. je možné zobrazit i detaily o něm. V tom případě se zobrazí podobné okno, jako když jste stahovaní nastavovali. Pokud soubor ještě nebyl stažen, můžete zde nastavit, kam se má uložit.

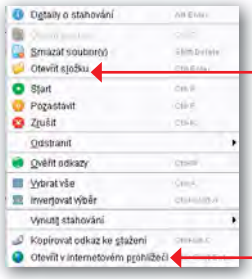

OBR. 6 **Nabídka po kliknutí pravým tlačítkem myši.**

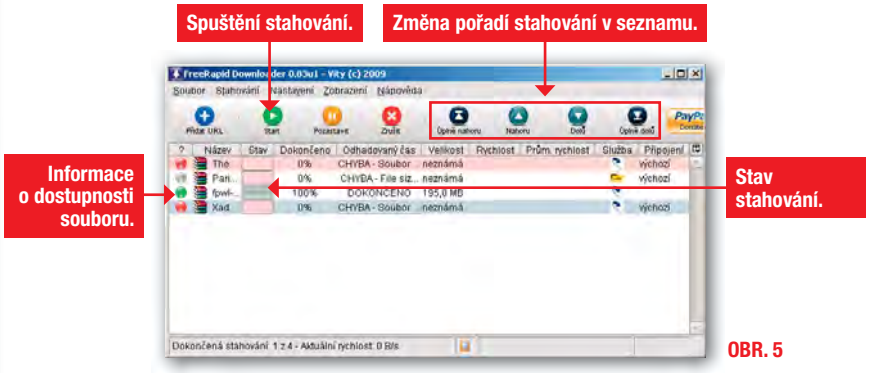

OBR. 5

JAK HLEDAT V HISTORII

V programu najdete také historii stahování. Z nabídky **Zobrazení** vyberte položku **Zobrazit historii** (obr. 7). Zobrazí se okno **Stažené soubory** (obr. 8) a v něm najdete seznam, ve kterém jsou uvedeny všechny soubory, jež jste pomocí programu již stahovali. V této historii můžete vyhledávat. Vepište hledaný výraz do volného políčka **Hledat**. V rozbalovacím seznamu vedle můžete určit, ze které doby stahování je – můžete hledat ve všech záznamech nebo jen v záznamech za určité období. Když na určitý záznam kliknete pravým tlačítkem myši, můžete otevřít stažený soubor, stahování z historie vymazat, otevřít internetovou stránku s tímto stahováním nebo otevřít složku se staženým souborem.

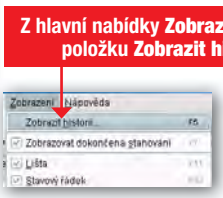

OBR. 7

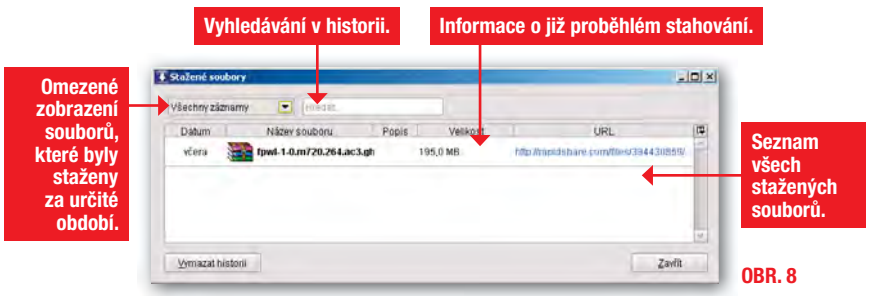

OBR. 8

JAK PROGRAM UKONČIT AUTOMATICKY

Poté, co program stáhne soubory, které jste požadovali, se může automaticky buď zavřít, nebo provést jinou operaci. Z nabídky **Nastavení** vyberte položku **Automatické ukončení**. Ta se dále rozbalí (obr. 9) a vy můžete zvolit, zda má být program poté, co je stahování ukončeno, ukončen, anebo zda se má spustit režim spánku, nebo úsporný režim, anebo zda se má počítač restartovat, nebo vypnout. Pokud vyberete z nabídky **Nastavení** a **Automatické ukončení** položku **Vypnuto**, pak nebude provedena žádná z akcí, které by vedly k ukončení činnosti počítače nebo programu.

Michaela Kadlecová,
miakadlecova@gmail.com

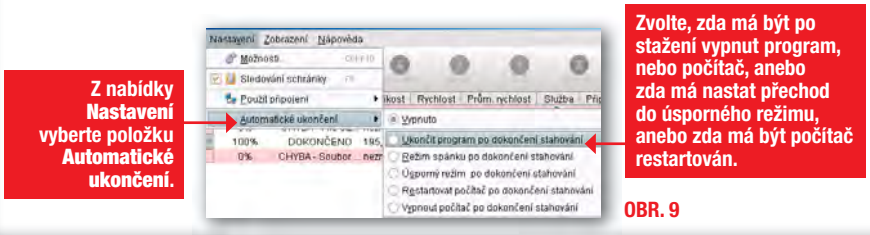

OBR. 9

Přehrajte libovolné video i hudbu

Snad každému se už někdy stalo, že dostal od známého, případně stáhl z internetu soubor s hudbou nebo videem, ale přehrávač tento soubor odmítl spustit. Tento problém je způsoben chybějícím kodekem.

K-LITE CODEC PACK – FULL

výrobce: Codec Guide
cena: zdarma
jazyk: angličtina
info: http://www.codecguide.com/download_kl.htm

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

- co je to kodek
- proč používat balík kodeků
- kde balík kodeků získat
- jak kodeky nainstalovat

stupeň obtížnosti: snadné

NENÍ KODEK JAKO KODEK

S trochou nadsázky lze říci, že co multimediální soubor (zvukový nebo obrazový materiál), to jiný použitý kodek. Kodeků jsou na světě stovky, možná tisíce, snad ještě daleko více. Navíc každým dnem dochází k jejich vylepšování, a tedy k dalšímu zvyšování jejich počtu. Vyznat se v nich a v jejich nejnovějších verzích je v současné době práce skutečně pro odborníky. Proto vznikly takzvané balíky kodeků. Jde o sady několika málo (v poměru k jejich celkovému množství) světově nejpoužívanějších kodeků v jejich nejnovějších verzích, sdružené do jednoho kompaktního celku.

Z nepřeberného množství různých balíků kodeků můžeme doporučit **K-Lite Codec Pack**, a to ve variantě **full**. Tento zdarma dostupný balík můžete kdykoli stáhnout z *http://www.codecguide.com/download_kl.htm*. Na těchto stránkách naleznete i ostatní varianty tohoto balíku – verze Basic, Standard, Mega, Corporate a 64bit. Kliknutím na odkaz **Contents** si můžete dát zobrazit obsah jednotlivých balíčků, ale pokud nehledáte nějaký konkrétní kodek, nejspíš vám tento výpis nic neřekne.

Důležitý je jen odkaz **Download Full** (obr. 1). Kliknutím na tento odkaz se dostanete na další stránku a zde kliknutím na jeden z odkazů v části **Download**, konkrétně ve sloupci **Location**, zahájíte stahování. (Ve většině případů musíte ještě na následujících stránkách kliknout na tlačítko **Download**, resp. na tlačítko **Download now**.) Je přitom lhostejné, který odkaz použijete. Více jich je nabízeno proto, kdyby některý nefungoval.

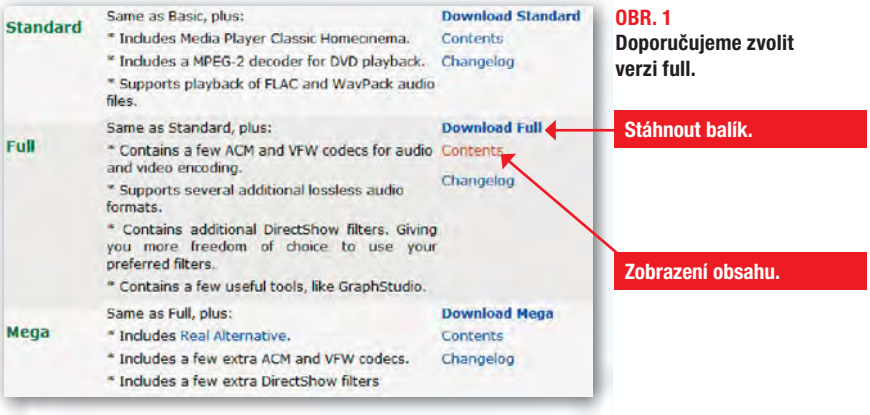

OBR. 1 Doporučujeme zvolit verzi full.

INSTALACE BALÍKU KODEKŮ

Po spuštění staženého instalačního balíčku vás přivítá průvodce, který je ale bohužel celý v angličtině. V prvním okně (nic důležitého neobsahuje) pokračujte kliknutím na tlačítko **Next**. Druhé okno je už zajímavější: Máte zde na výběr jednoduchou variantu instalace **Simple install** a variantu pro pokročilejší uživatele **Advanced install**. Nedejte se zlákat na jednoduchou instalaci. Zvolte druhou možnost (obr. 2) – vyplatí se to.

Po opětovném kliknutí na tlačítko **Next** se dostanete do třetího okna, kde máte na výběr umístění instalační složky. Tu nemusíte měnit a můžete rovnou pokračovat dále (opět klikněte na tlačítko **Next**).

Následující okno je klíčové. Vybíráte v něm, co všechno si přejete nainstalovat. Začněte rozevíracím seznamem a v něm namísto standardní volby **Profile 1: Default** vyberte položku **Profile 8: Lots of stuff (without player)**. Tato volba zajistí instalaci všech potřebných kodeků a zároveň nevnucuje přiložený přehrávač. Volba přehrávače by měla být svobodnou

INFO

• CO JE TO KODEK A K ČEMU SLOUŽÍ

Kodek je zkratka ze slov kodér a dekodér a jedná se o softwarové vybavení umožňující přehrávat a vytvářet audio- a videosoubory v určitém formátu. Laicky řečeno, jde o „kuchařku" – návod, který počítači říká, jak má pracovat s hudbou nebo videem.

Běžný uživatel se s pojmem „kodek" setká nejčastěji při přehrávání již existujících souborů – zejména v situaci, kdy kodek chybí a video či zvuk nelze přehrát. Jak ale již bylo naznačeno, kodeky neslouží jen k přehrávání multimédií, ale také k jejich vytváření. Uživatelé, kteří chtějí na počítači například stříhat a vytvářet svá videa, se bez kodeků také jistě neobejdou.

A proč vůbec kodeky existují? Aby zmenšily objem multimediálních souborů. Například stominutový celovečerní film potřebuje při dvaceti pěti snímcích za sekundu celkem 150 000 snímků – i kdyby každý snímek měl jen 1 MB, potřebovali bychom na takový film 150 GB prostoru. Do jednoho megabajtu se nevejde ani nekomprimovaný snímek v rozlišení používaném v dnešních DVD a při použití plného vysokého (tzv. full HD) rozlišení by jeden snímek zabral 6 MB a velikost celého filmu by rázem dosáhla cca 900 GB! Přitom mnohý čtenář ví, že stominutový film ve vysokém rozlišení se včetně bonusových materiálů pohodlně vejde jak na disk Blu-ray, v případě nižšího rozlišení pak na DVD, nebo dokonce na CD s pouhými 700 MB (což je cca 0,08 % původní, tedy nekomprimované hodnoty!).

volbou uživatele a jistě oceníte, že i nadále budete moci své filmy přehrávat ve stejném přehrávači jako doposud.

V seznamu nainstalovaných položek vyhledejte větev **DirectShow source filters:** a v ní zrušte označení položky **AVI splitter** (obr. 3). Tento nástroj nemá pro běžného uživatele význam, spíše naopak. Důsledkem instalace je celkem otravné okno při manipulaci s multimediálními soubory. Informace v rozevíracím seznamu se tímto zásahem změní na **Custom Selection** (vlastní výběr), ostatní položky ale zůstávají z vybraného profilu číslo osm.

V dalším okně vyhledejte volbu názvu složky zástupců v menu Start, tuto volbu nemusíte měnit. Pokračujte kliknutím na tlačítko **Next**. Následující okno obsahuje některá další nastavení nainstalovaných kodeků. Všimněte si pouze první kolonky (**Reset all settings to their defaults**), jde o návrat veškerého nastavení kodeků do jejich originálních předvoleb. Tato volba je pro běžného uživatele téměř bez významu. Důležitou se stává pouze v případě, že se některý kodek dříve choval podivně – toto nastavení jej „umravní“.

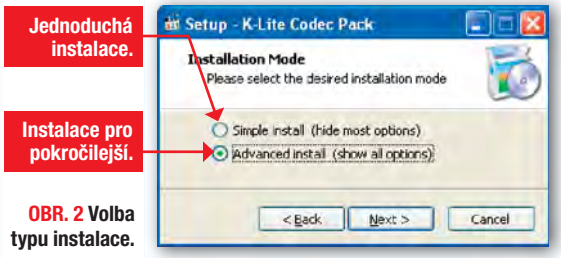

OBR. 2 Volba typu instalace.

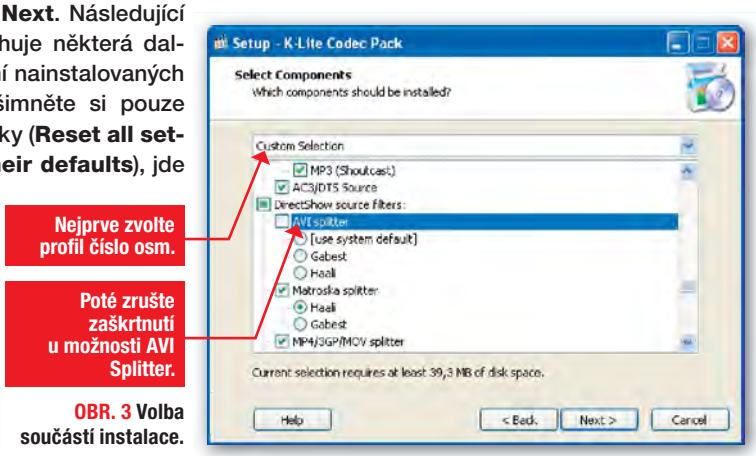

OBR. 3 Volba součástí instalace.

NASTAVENÍ PŘEHRÁVAČE

Nyní věnujte pozornost záložce **File associations**, tedy asociaci (přiřazení) typů souborů s přehrávačem (obr. 4). Na přiloženém obrázku je k dispozici pouze přehrávač **Windows Media Player**. Pokud používáte jiný přehrávač, s největší pravděpodobností jej zde naleznete. Používaný přehrávač tedy jednoduše označte zaškrtnutím a pokračujte kliknutím na tlačítko **Next**.

Následující okno zobrazuje typy souborů asociované s vybraným přehrávačem (obr. 5). Naleznete zde dva sloupce, nalevo videosoubory, napravo zvukové soubory. Nyní záleží na vašich osobních preferencích a zvyklostech. Používáte-li jeden přehrávač na vše, pak není nic snadnějšího než kliknout na zaškrtávací políčko u **Video file extensions** i u **Audio file extensions** a asociovat tak všechny typy souborů se zvoleným přehrávačem. Někteří uživatelé však mají jiný přehrávač na videosoubory a jiný na hudbu. V tom případě stačí zaškrtnout pouze možnost **Video file extensions**, čímž se se zvoleným přehrávačem asociují pouze videosoubory, ale nastavení hudby zůstane nezměněno. V tomto případě je však třeba ještě odškrtnout případná zaškrtnutá políčka ve sloupečku hudebních souborů.

Ať tak či onak, v dalším (**Next**) kroku se dostáváte do dalšího okna s nadpisem **Thumbnails** (náhledy). Zde můžete zvolit, u kterých souborů se mají vytvářet náhledy. Tato volba také záleží jen na vašich preferencích. Nechcete-li vytvářet náhledy, zrušte označení všech políček a u souborů pak uvidíte pouze jejich ikonu. Vizuálně zaměření uživatelé naopak mohou zaškrtnout všechna políčka a náhledy se pak budou tvořit u všech videosouborů. Nejste-li si jistí, můžete ponechat původní nastavení a náhledy se budou tvořit pouze u zvolených typů souborů. Pokračujte kliknutím na tlačítko **Next**.

Poslední okno je, dá se říci, jedno z nejdůležitějších, neboť v něm volíte, jakou hudební aparaturu máte k počítači připojenou. Na výběr je od obyčejných reproduktorů 2.0 (či sluchátek) až po prostorový systém v uspořádání 7.1.

OBR. 4 Volba přehrávače.

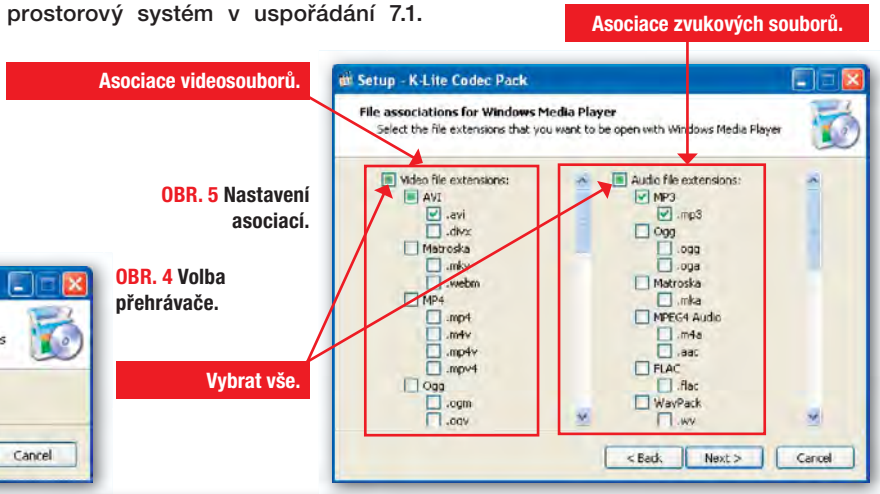

OBR. 5 Nastavení asociací.

INFO

• POZNÁMKA K VLC MEDIA PLAYERU

Veškeré balíky kodeků, ať již balík K-Lite Codec Pack, či jiný, se instalují do systému a jsou používány všemy nainstalovanými multimediálními přehrávači. S jednou výjimkou: Přehrávač VLC Media PLayer, který je v tomto ohledu skutečně unikátní, nepoužívá žádný ze systémových kodeků, ale používá striktně pouze své vlastní kodeky. Instalace jakéhokoliv balíků kodeků, včetně K-Lite Codec Packu, tedy na tento přehrávač nemá žádný účinek.

Tato volba je důležitá proto, aby například při přehrávání stereozvuku na domácím kině v sestavě 5.1 došlo k využití všech reproduktorů, a nikoliv pouze předních dvou. Po této volbě se již spustí instalace (tlačítko **Install**). Ta je ukončena závěrečným oknem, jež stačí zavřít tlačítkem **Finish**.

Martin Taneček, martin@tanecek.eu

MS EXCEL 2007

Součást MS Office 2007
jazyk: čeština
info: www.microsoft.cz

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:
- jak zadávat data do tabulky
- jak upravit velikost řádků a sloupců
- jak jednoduše upravit vzhled tabulky

stupeň obtížnosti: snadné

Jak na přehledné tabulky

Aby tabulky byly přehledné, je třeba je naformátovat. V tomto článku si ukážeme, jak změnit velikost řádků a sloupců, a také to, jak snadno využít předem připravené styly tabulky.

NOVÁ TABULKA

Když otevřete nový sešit, jsou všechny buňky tabulky stejně veliké a orámované stejným druhem čáry. Po vytvoření tabulky (obr. 1) je vidět, že se některé položky do svých buněk nevešly. Po vytištění byste navíc zjistili, že Excel standardně netiskne ohraničení buněk (tisk těchto čar je možné zapnout).

Jaké možnosti Excel nabízí? Podle potřeby můžete u jednotlivých sloupců a řádků měnit jejich šířku a výšku. Dále můžete zvolit čáry pro ohraničení jednotlivých buněk – u čar můžete nastavit barvu, sílu, styl a vzhled (tedy to, zda půjde o čáru plnou, přerušovanou, dvojitou apod.).

Je-li text v buňce příliš dlouhý, můžete jej zalomit do několika řádků nebo pootočit. Dále můžete nastavit to, jakou barvou bude buňka vyplněna a jak bude obsah buňky zarovnán.

Obsah buňky můžete zvýraznit změnou velikosti, barvy a fontu písma.

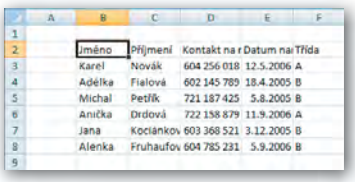

	A	B	C	D	E	F
1						
2		Jméno	Příjmení	Kontakt na r	Datum nar	Třída
3		Karel	Novák	604 256 018	12.5.2006	A
4		Adélka	Fialová	602 145 789	18.4.2005	B
5		Michal	Petřík	721 187 425	5.8.2005	B
6		Anička	Drdová	722 158 879	11.9.2006	A
7		Jana	Kociánkov	603 368 521	3.12.2005	B
8		Alenka	Fruhaufov	604 785 231	5.9.2006	B
9						

OBR. 1 Nová tabulka, dosud bez formátování.

INFO

TYPY DAT V BUŇCE • Buňka Excelu obsahuje dva základní typy dat: text nebo číslo.
Číslo může být zobrazeno různě: v podobě data, v podobě měny, jako procento apod. Způsob zobrazení je dán formátem buňky. To, zda jde o číslo, nebo o text, poznáte u nenaformátované tabulky jednoduše: Excel zarovnává čísla doprava a texty doleva.

JAK ZAPISOVAT NĚKTERÉ HODNOTY • Datum: Zapište je ve tvaru 23.5.2010 – zapište tedy číslo dne, číslo měsíce a číslo roku a čísla oddělte tečkami. Pokud vám tento tvar zobrazení nevyhovuje, zvolte jiný způsob zobrazení.
Finanční částka: Zapište pouze číslo, tzn. tisíce neoddělujte mezerou a neuvádějte zkratku ani symbol měny, například 28596,852. Poté nastavte formát buňky na měnu: Tím zajistíte, že se tisíce oddělí mezerou, částka se zobrazí pouze na dvě desetinná místa a za ní se zobrazí zkratka měny (28 569,85 Kč).
Procenta: Zvolíte-li jako formát buňky procenta, Excel číslo automaticky vynásobí stem. Chcete-li tedy zapsat hodnotu 56 %, zapište do buňky hodnotu 0,56 a poté nastavte formát procenta. Formát Procenta nebo Měna nastavte pomocí nástrojů na kartě Číslo (záložka Domů).

ZTRATIL SE KUS TEXTU! • Zapíšete-li do buňky delší text, Excel jej zobrazí za hranicí dané buňky. Jestliže však pravá sousední buňka není prázdná, Excel zobrazení textu na hranici původní buňky přeruší. Samotný text v buňce ale zůstane celý a neporušený.

KDYŽ SE OBJEVÍ ###### • Pokud Excel místo čísla nebo data zobrazí řadu dvojitých křížků, znamená to, že se dané číslo nebo datum nevešly do buňky celé. Pomoc je jednoduchá: Zmenšete velikost písma v buňce nebo její šířku upravte tak, aby se hodnota mohla v buňce zobrazit celá.

Změny vzhledu můžete dosáhnout dvojí cestou: Buď vyvoláte dialogové okno s nástroji pro formátování obsahu buňky, nebo použijete některý z připravených stylů tabulky.

ZMĚNA VÝŠKY ŘÁDKU NEBO ŠÍŘKY SLOUPCE

Pro změnu výšky řádku i šířky sloupce platí jedno pravidlo: Výška i šířka jsou po celé délce řádku nebo sloupce stejné. To znamená, že změnou v jedné buňce změníte rozměr celého řádku nebo celého sloupce.

Rozměry můžete upravit trojím způsobem: **Necháte Excel, aby přizpůsobil rozměr podle obsahu buněk**. Výška řádku se potom přizpůsobí buňce s nejvyšším textem a šířka sloupce se přizpůsobí buňce s nejdelším obsahem. Excel se v tomto případě řídí obsahem celého sloupce nebo řádku. Proto se může stát, že změna rozměru bude v porovnání se zobrazenou částí tabulky příliš velká.

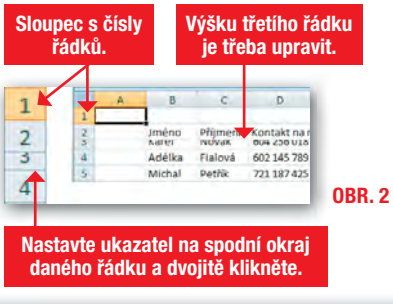

OBR. 2

Chcete-li tuto možnost použít pro přizpůsobení výšky řádku, pak nastavte ukazatel myši na spodní okraj řádku, jehož výšku chcete upravit, a dvojitě klikněte. Pozor: Je třeba, aby ukazatel byl ve sloupci s čísly řádků (obr. 2). To, že ukazatel myši je na správném místě, poznáte podle toho, že se tvar ukazatele změnil na vodorovnou černou čáru s oboustrannou svislou šipkou.

Chcete-li stejným způsobem přizpůsobit šířku sloupce, nastavte ukazatel myši na pravou hranici sloupce, jehož

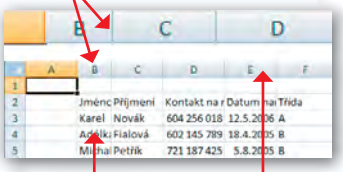

OBR. 3

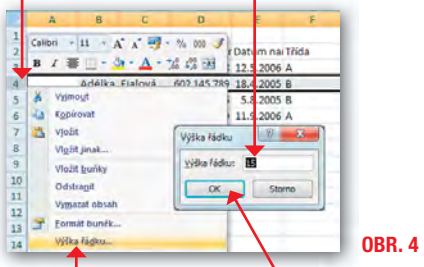

OBR. 4

šířku chcete upravit, a dvojitě klikněte. Opět je třeba, aby ukazatel myši stál v řádku s označením sloupců (obr. 3).

Druhou možností pro změnu rozměrů řádku/sloupce je tah myší: Nastavte ukazatel myši na stejné místo, na které jste jej umístili v předchozím případě, a zatáhněte myší za spodní hranici řádku nebo za pravý okraj sloupce.

Třetí možností je zadat přesnou výšku řádku nebo přesnou šířku sloupce: Pro změnu výšky řádku klikněte pravým tlačítkem myši na označení toho řádku, jehož výšku chcete upravit, a z místní nabídky vyberte příkaz **Výška řádku** (obr. 4). Tím vyvoláte dialogové okno, do kterého zapíšete požadovanou výšku řádku.

Pro změnu šířky sloupce klikněte pravým tlačítkem myši na označení sloupce a z místní nabídky vyberte příkaz **Šířka sloupce** (obr. 5). Do editačního pole v dialogovém okně zapište šířku sloupce. Šířka sloupce se udává v počtu znaků, které se mají v buňce zobrazit.

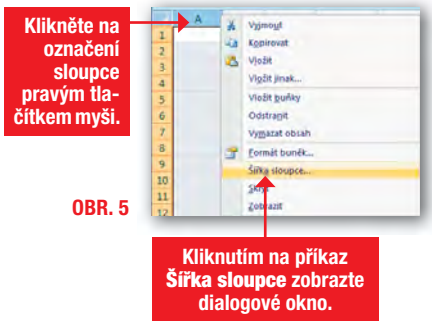

OBR. 5

INFO

PROČ SE ZMĚNY NEDAŘÍ • Jednou z příčin toho, že Excel někdy automaticky nepřizpůsobí rozměr řádku/sloupce, je to, že při dvojitém kliknutí myší pohnete. Připomínáme, že myš se nesmí při dvojitém kliknutí pohnout. Druhou příčinou (zejména u řádků) může být to, že výška řádku odpovídá velikosti obsahu buněk, a proto se na první pohled nic nezmění (respektive změna je tak malá, že ji okem těžko postřehnete).

RYCHLÉ NAFORMÁTOVÁNÍ TABULKY

Jsou-li v listu zapsána nějaká data, můžete velmi jednoduše upravit vzhled tabulky.

Je-li v tabulce alespoň jedna celá prázdná řádka, nebo alespoň jeden celý prázdný sloupec, označte tabulku, kterou chcete upravovat, tahem myší. Jestliže tabulka žádné prázdné řádky ani sloupce neobsahuje, stačí, když kliknete do libovolné buňky vyplněné tabulky.

Klikněte na záložku **Domů** a vyhledejte kartu **Styly** (obr. 6). Na této kartě klikněte na nástroj **Formátovat jako tabulku**. Ze seznamu nabízených formátů (obr. 7) vyberte ten, který vám nejvíce vyhovuje, a klikněte na něj. Excel zobrazí dialogové okno **Formátovat jako tabulku** (obr. 8). Je-li ve vaší tabulce záhlaví (tedy řádek, který obsahuje názvy sloupců), ujistěte se, že je zaškrtnutá položka **Tabulka obsahuje záhlaví**. Nemá-li vaše tabulka záhlaví, zaškrtnutí této položky zrušte. Poté klikněte na tlačítko **OK**.

Tabulka se naformátuje podle vybraného stylu. V horní řádce tabulky se objeví tlačítka, která umožňují řadit tabulku podle hodnot v jednotlivých sloupcích. Chcete-li akci vrátit, klikněte na nástroj **Zpět** na panelu **Rychlý přístup** (obr. 6).

Miroslav Ziegler

OBR. 7 Nabídka nástroje **Formátovat jako tabulku.**

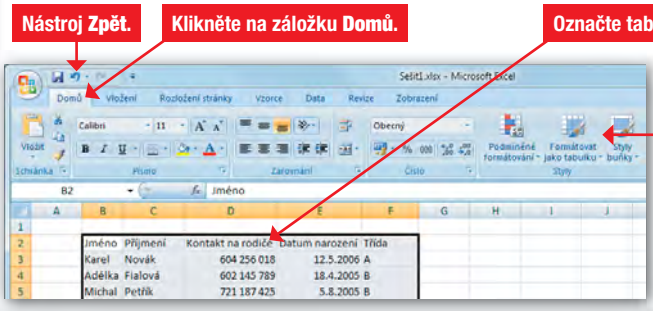

OBR. 6

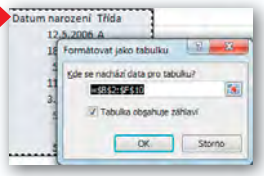

OBR. 8

INFO

OZNAČENÍ TABULKY TAHEM MYŠÍ

V Excelu je možné označit skupinu buněk a označené buňky pak hromadně upravit. Jedna označená oblast je vždy pravoúhlá. Nastavte ukazatel myši na levou horní buňku té oblasti, kterou chcete označit. Stiskněte a podržte levé tlačítko myši a tahem myší označte požadovanou oblast. Po označení požadovaných buněk levé tlačítko uvolněte.

Označení zrušte kliknutím do libovolné buňky ve stejném listu. Pozor: Buňky nenechte označené zbytečně, mohl by se nechtěně vymazat jejich obsah.

MS WORD 2007

Součást MS Office 2007
jazyk: čeština
info: www.microsoft.cz

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:
- k čemu slouží různé druhy zobrazení
- jak se mezi jednotlivými druhy zobrazení přepíná
- jak jednotlivé druhy zobrazení rozeznáte

stupeň obtížnosti: snadné

Způsoby zobrazení dokumentu

Pokud pracujete v programu MS Word, pak víte, že v něm lze dokumenty zobrazovat různými způsoby. Každý z nich můžete využít pro jiný typ práce, i když většina uživatelů využívá asi nejčastěji zobrazení Rozložení při tisku, případně zobrazení Koncept.

ÚVODEM

Ještě než pojednáme o významu jednotlivých zobrazení, uvědomte si, co znamená tisková a netisková oblast stránky (obr. 1). Zároveň se podívejte na to, jak souvisí nastavení okrajů stránky se vzhledem pravítka (obr. 2). Bílá část pravítka představuje tiskovou oblast stránky, modrá oblast netiskovou. Nulové hodnoty pravítek jsou v počátku tiskové oblasti stránky.

OBR. 1

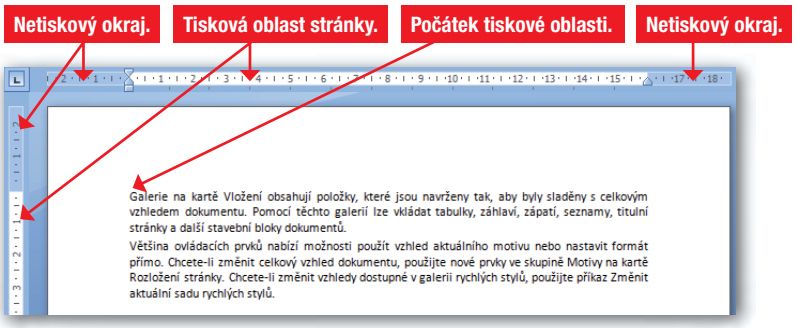

OBR. 2

ČASTO POUŽÍVANÉ TYPY ZOBRAZENÍ

Rozložení při tisku: Jedná se o nejčastěji používané zobrazení, protože se při něm neustále přepočítává aktuální rozložení textu, okrajů i grafiky na stránce.

Zobrazení **Rozložení při tisku** poznáte podle toho, že jsou zobrazena dvě pravítka (svislé i vodorovné). Jednotlivé stránky dokumentu se zobrazují celé, tedy i s okraji (obr. 3), sloupce jsou zobrazeny vedle sebe tak, jak se budou tisknout, a grafika je umístěna ve správné poloze.

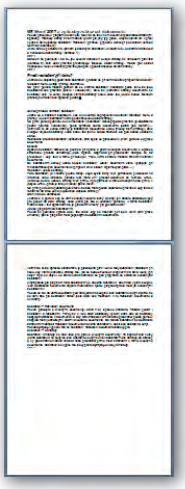

OBR. 3 **Jednotlivé stránky v zobrazení Rozložení při tisku.**

Koncept neboli normální zobrazení: Jedná se o základní zobrazení, v němž se nepřepočítává aktuální rozložení textu a grafiky. V celém zobrazení vidíte pouze tiskovou oblast stránky. Zobrazení **Koncept** poznáte podle pravítka (je zobrazeno pouze pravítko vodorovné) a podle symbolu konce dokumentu (čárka pod textem). Všimněte si, že konec stránky je znázorněn tečkovanou čarou (obr. 4), dále sloupce nejsou zobrazeny vedle sebe, ale jsou pod sebou odděleny čarou.

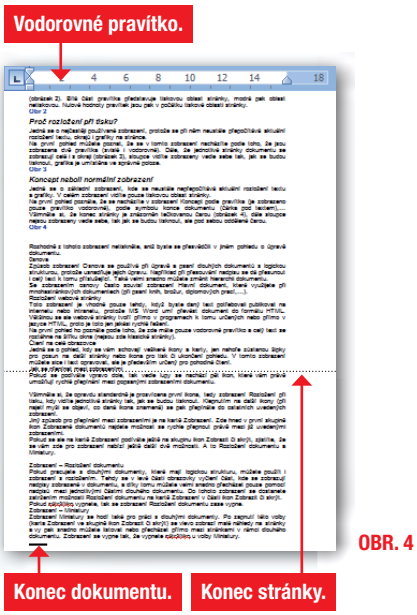

OBR. 4

Z tohoto zobrazení netiskněte, dokud se v jiném pohledu nepřesvědčíte o úpravě celého dokumentu.

Čtení na celé obrazovce: Schovají se veškeré ikony a karty, jen nahoře zůstanou šipky pro posun na další stránky nebo ikona pro tisk či pro ukončení pohledu (obr. 5). V tomto zobrazení můžete text sice i opravovat, ale určen je především pro pohodlné čtení.

OBR. 5 **Jak přepnout do zobrazení pro čtení.**

PRÁCE S DLOUHÝMI DOKUMENTY

Osnova: Tento způsob zobrazení se používá při úpravě a psaní dlouhých dokumentů s logickou strukturou (obr. 6), protože usnadňuje jejich úpravu. Například při přesouvání nadpisu je možné přesunout i celý

text k nadpisu příslušející. Také velmi snadno můžete změnit hierarchii dokumentu.

Se zobrazením osnovy často souvisí zobrazení **Hlavní dokument**, které využijete při psaní mnohastránkových dokumentů (při psaní knih, brožur, diplomových prací apod.).

Zobrazení Rozložení dokumentu: Pracujete-li s dlouhými dokumenty, které mají logickou strukturu, můžete použít i zobrazení s rozložením. Tehdy se v levé části obrazovky vyčlení část, ve které se zobrazují nadpisy (obr. 7) zobrazené v dokumentu, a díky tomu můžete velmi snadno (pouze pomocí nadpisů) přecházet mezi jednotlivými částmi dlouhého dokumentu.

Do tohoto zobrazení se dostanete zatržením možnosti **Rozložení dokumentu** na pásu karet **Zobrazení**, nacházejícím se na kartě **Zobrazit či skrýt**. Když zatržítko vypnete, zobrazení **Rozložení dokumentu** se zase vypne.

A protože současně nemůže být zapnuto zobrazení **Miniatury** a zobrazení **Rozložení dokumentu**, zobrazení **Rozložení dokumentu** se automaticky vypne i tehdy, když zapnete zobrazení **Miniatury**.

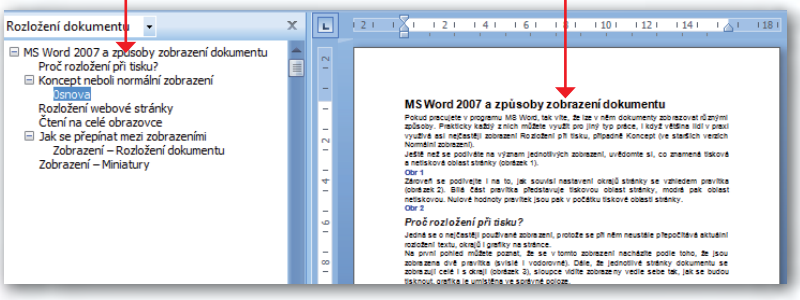

OBR. 7

Zobrazení Miniatury: Zobrazení **Miniatury** se hodí také pro práci s dlouhými dokumenty. Po zapnutí této volby (pás karet **Zobrazení** na kartě **Zobrazit či skrýt**) se vlevo zobrazí malé náhledy na stránky (obr. 8) a vy pak snadno můžete listovat stránkami nebo přecházet mezi nimi v rámci dlouhého dokumentu.

Zobrazení vypnete tak, že vypnete zatržítko u volby **Miniatury**.

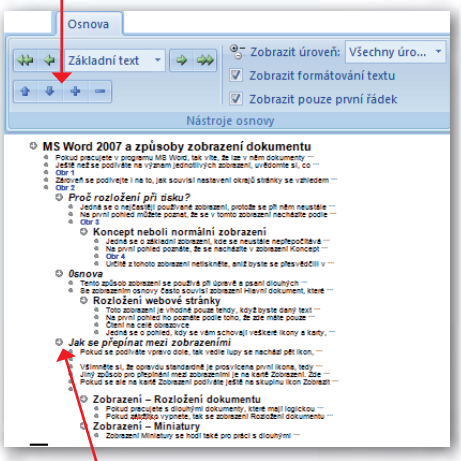

OBR. 6

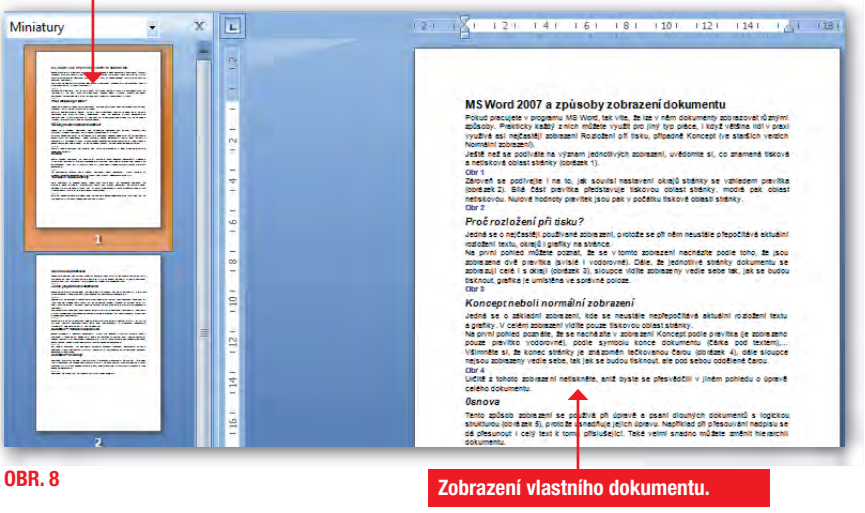

OBR. 8

ROZLOŽENÍ WEBOVÉ STRÁNKY

Toto zobrazení (obr. 9) je vhodné pouze tehdy, když chcete daný text publikovat na internetu nebo intranetu, protože MS Word umí převést dokument do formátu HTML. Většinou se ale webové stránky tvoří přímo v programech k tomu určených, nebo přímo v jazyce HTML, proto jde jen o rychlé nebo nouzové řešení.

Toto zobrazení poznáte podle toho, že je zde pouze vodorovné pravítko a celý text se roztáhne na šířku okna (nejsou zde klasické stránky).

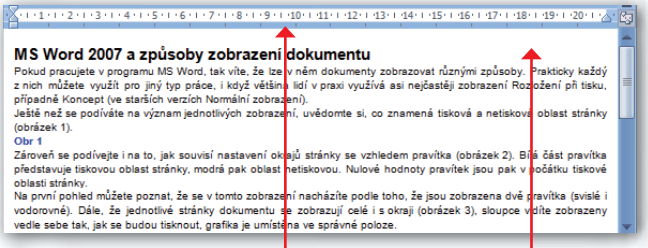

OBR. 9

JAK MEZI JEDNOTLIVÝMI ZOBRAZENÍMI PŘEPÍNAT

Pokud se podíváte vpravo dolů, pak vedle lupy uvidíte pět ikon, které umožňují mezi jednotlivými zobrazeními dokumentu rychle přepínat.

Všimněte si, že standardně je prosvícena první ikona, tedy zobrazení **Rozložení při tisku**: Jednotlivé stránky vidíte tak, jak se budou tisknout. Po kliknutí na další ikony (při najetí myší se objeví, co daná ikona znamená) lze přepnout do ostatních uvedených zobrazení.

Jiný způsob pro přepínání mezi jednotlivými zobrazeními je na kartě **Zobrazení**. Zde hned v první skupině ikon **Zobrazení dokumentů** najdete možnost, jak mezi zobrazeními rychle přepnout. Když se na pásu karet **Zobrazení** podíváte ještě na skupinu kartu **Zobrazit či skrýt**, zjistíte, že se zde pro zobrazení nabízí ještě další dvě možnosti, a to možnost **Rozložení dokumentu** a možnost **Miniatury**. Zobrazení **Čtení na celé obrazovce** ukončíte kliknutím na tlačítko **Zavřít** v pravém horním rohu okna.

Marie Franců, francu@atlas.cz

NEJLEPŠÍ KOMPAKTNÍ FOTOAPARÁTY DO 5 500 KČ

	Produkt	Cena s DPH	Celkové hodnocení	Kvalita snímků	Výbava/ /ovládání	Rychlost	Efektivní rozlišení (Mpx)	Optický zoom	Velikost displeje	Hmotnost (g)
1	**Casio Exilim EX-H10**	5 000 Kč	**73,1**	71	**78**	67	**12,0**	**10×**	**3"**	200
2	**Casio Exilim EX-Z450**	4 600 Kč	73,0	76	70	73	**12,0**	4×	**3"**	160
3	**Canon Digital Ixus 100 IS**	4 800 Kč	70,9	74	69	66	**12,0**	3×	2,5"	132
4	**Fujifilm FinePix F70EXR**	5 200 Kč	70,4	**77**	66	63	9,8	**10×**	2,7"	200
5	**Samsung WB500**	5 500 Kč	66,5	61	76	59	10,0	**10×**	2,7"	240
6	**Casio Exilim EX-Z90**	2 700 Kč	64,7	61	56	**100**	**12,0**	3×	2,7"	**120**
7	**Sony Cyber-shot DSC-W290**	4 400 Kč	63,6	67	64	51	**12,0**	5×	**3"**	173
8	**Samsung IT100**	3 900 Kč	62,3	63	69	41	**12,0**	5×	**3"**	177
9	**Samsung PL70**	3 500 Kč	62,0	64	69	36	**12,0**	5×	**3"**	175
10	**Canon PowerShot SX120 IS**	4 500 Kč	60,6	70	59	38	10,0	**10×**	**3"**	290

V hodnocení je nejvyšší počet bodů 100. Nejlepší hodnoty v dané kategorii jsou zvýrazněny tučně.

Casio Exilim EX-H10

počítač PRO KAŽDÉHO VÍTĚZ TESTU

Kompaktní fotoaparát Casio Exilim EX-H10 je vybaven 3palcovým displejem a objektivem s 10násobným zoomem. Obrazová kvalita je velmi dobrá – snímací senzor disponuje velkým rozlišením 12 Mpx a produkuje snímky s nízkým šumem. Umí také zaznamenávat video v HD kvalitě. Rychlost startu přístroje (6,1 sekundy) však za konkurencí pokulhává.

HODNOCENÍ:

+ širokoúhlý objektiv, vysoké rozlišení, nízký šum

− delší doba pro zapnutí

Casio Exilim EX-Z90

počítač PRO KAŽDÉHO CENOVÝ TIP

Model Z90 potřebuje pro zaostření a zachycení snímku pouze 0,29 sekundy. Sérii snímků dokáže pořizovat razantní rychlostí 3,6 snímku za sekundu. Rozlišení a barevná věrnost snímků vypadají skutečně dobře. Avšak to, že objektiv s 3násobným zoomem nemá širokoúhlé ohnisko, je v dnešní době nedostatek.

HODNOCENÍ:

+ velmi rychlé zachycení snímků, dobré rozlišení a barevná věrnost snímků

− nemá širokoúhlý objektiv

NEJLEPŠÍ NOTEBOOKY S 15,6PALCOVÝM DISPLEJEM

		Cena s DPH	Celkové hodnocení	Mobilita	Výbava	Výkon	Provoz na baterie (hod.)	Procesor (GHz)	Kapacita disku (GB)	Velikost paměti (GB)	Hmotnost (kg)
1	**Acer TravelMate 8571-944G50Mn**	23 000 Kč	**73,6**	**87**	89	32	**7:54**	Intel Core 2 Duo SU9400 (1,40)	500	**4**	**2,3**
2	**Packard Bell EasyNote TJ75-JO-375CZ**	17 000 Kč	72,1	42	90	**77**	3:16	Intel Core i5-430M (2,27)	500	**4**	2,7
3	**Acer Aspire 5740DG-434G64MN**	20 000 Kč	70,6	36	**96**	73	3:03	Intel Core i5-430M (2,27)	**640**	**4**	2,8
4	**Lenovo ThinkPad SL510**	14 000 Kč	69,3	58	82	47	5:02	Intel Core 2 Duo T6570 (2,10)	250	2	2,5
5	**Acer Aspire 5738DG-664G50MN**	19 000 Kč	68,3	40	95	56	3:33	Intel Core 2 Duo T6600 (2,20)	500	**4**	3,0

Acer TravelMate 8571-944G50Mn

Nejdražším, ale také nejlépe hodnoceným notebookem v našem přehledu je Acer TravelMate 8571-944G50Mn, který je vybaven 1,4GHz procesorem, 4 GB paměti a 500GB pevným diskem. Ve výbavě figurují bezdrátové adaptéry Wi-Fi a Bluetooth a také DVD vypalovačka. Líbila se nám nízká hmotnost a také délka provozu při napájení z akumulátoru.

počítač PRO KAŽDÉHO VÍTĚZ TESTU

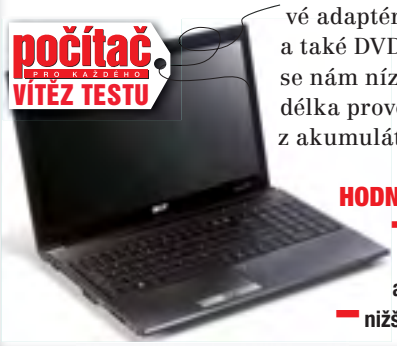

HODNOCENÍ:

+ velmi dobrá výbava, dlouhý provoz na akumulátor, nízká hmotnost

− nižší výkon procesoru

Lenovo ThinkPad SL510

U modelu SL510 je výpočetní jednotkou 2,1GHz dvoujádrový procesor, který notebooku uděluje dostatečný výkon. Líbilo se nám kvalitní zpracování – tělo notebooku působí stabilně a na klávesnici se bezvadně píše. Výbava je strohá, ale praktická: Vedle obvyklých portů zahrnuje i videovýstup HDMI. 2 GB paměti je však málo.

HODNOCENÍ:

+ svižný procesor, kvalitní zpracování, výborná klávesnice

− pouze 2 GB paměti

počítač PRO KAŽDÉHO CENOVÝ TIP

NEJLEPŠÍ 32PALCOVÉ LCD TELEVIZORY DO 30 000 KČ

		Cena s DPH	Celkové hodnocení	TV kvalita	Kvalita obrazu	Výbava	Spotřeba energie	Svítivost (cd/m²)	Šachovnicový kontrast	Rozlišení (body)	Vstupy HDMI/SCART
1	**Philips 32PFL9604H**	28 000 Kč	**94,8**	**100**	**100**	**100**	62	441	185 : 1	1 920 × 1 080	5/2
2	**LG 32LH3000**	9 000 Kč	93,1	**100**	96	98	**100**	379	**216 : 1**	1 920 × 1 080	4/2
3	**Sony KDL-32V5500**	14 000 Kč	92,3	94	**100**	85	75	389	215 : 1	1 920 × 1 080	4/2
4	**Philips 32PFL8404H**	15 000 Kč	92,2	**100**	90	96	79	**454**	160 : 1	1 920 × 1 080	4/2
5	**Toshiba 32XV635D**	15 000 Kč	91,4	91	94	98	95	392	189 : 1	1 920 × 1 080	4/1
6	**Sony KDL-32V5800**	15 000 Kč	90,9	88	95	91	90	410	198 : 1	1 920 × 1 080	4/1
7	**Sharp Aquos LC-32DH77E**	20 000 Kč	90,7	94	97	81	57	418	197 : 1	1 920 × 1 080	3/2
8	**Samsung UE32B6000**	16 000 Kč	90,3	93	96	84	90	293	192 : 1	1 920 × 1 080	4/1

V hodnocení je nejvyšší počet bodů 100. Nejlepší hodnoty v dané kategorii jsou zvýrazněny tučně.

Philips 32PFL9604H

Nejlépe se v našem přehledu umístil televizor Philips 32PFL9604H, který nabízí skvělou kvalitu obrazu a také výborný příjem TV vysílání. Bohatá je také výbava, která zahrnuje např. obrazové vstupy HDMI, SCART, D-Sub, kompozitní video, S-Video a také rozhraní USB. Velmi dobrá je svítivost displeje. Smířit se však musíte s vyšší cenou.

HODNOCENÍ:

+ skvělá kvalita obrazu, výborná TV kvalita, bohatá výbava

− vyšší cena

LG 32LH3000

Model LG 32LH3000 dokazuje, že televizor s brilantní kvalitou příjmu TV vysílání nemusí být drahý. Při hodnocení kvality obrazu se nám líbil vysoký šachovnicový kontrast a zdařilé rozlišení škály šedé. Svítivost displeje by však mohla být lepší. Při testech jsme naměřili velmi dobrou spotřebu energie: Televizor konzumuje v provozu pouze 72,5 W.

HODNOCENÍ:

+ skvělá TV kvalita, velmi dobrá kvalita obrazu, nízká spotřeba energie, nízká cena

− trochu nerovnoměrné podsvícení displeje

NEJLEPŠÍ AUTOMOBILOVÉ NAVIGACE DO 8 000 KČ

		Cena s DPH	Celkové hodnocení	Kvalita navigace	Výbava	Navigační funkce	Doba pro zachycení GPS signálu (s)	Mapové podklady	Velikost displeje (mm)	Provoz na baterie (hod.)	Hmotnost (g)
1	**Garmin nüvi 1490T**	5 600 Kč	**84,1**	**98**	60	93	**17**	Evropa	111 × 63	**2:58**	229
2	**Becker Traffic Assist Z205**	7 600 Kč	84,1	94	67	91	27	Evropa	95 × 54	2:50	196
3	**Becker Traffic Assist Z204**	7 300 Kč	83,5	93	67	91	32	Evropa	95 × 54	2:41	196
4	**Navigon 7310**	5 500 Kč	83,2	91	**71**	**95**	38	Evropa	96 × 54	1:52	184
5	**Becker Traffic Assist Z203**	5 800 Kč	82,4	93	67	88	32	Evropa	95 × 54	2:37	196
6	**Navigon 4350 max**	4 200 Kč	82,0	91	65	92	30	Evropa	95 × 54	2:27	173
7	**Garmin nüvi 765T**	4 400 Kč	78,1	81	62	90	25	Evropa	96 × 55	2:11	182
8	**Navigon 2310**	3 200 Kč	77,5	85	57	82	56	Evropa	70 × 53	1:50	**125**

V hodnocení je nejvyšší počet bodů 100. Nejlepší hodnoty v dané kategorii jsou zvýrazněny tučně.

Garmin nüvi 1490T

Navigace Garmin nüvi 1490T zaujme na první pohled velkým 5palcovým dotykovým displejem, na kterém jsou informace dobře čitelné i za jasného slunečného dne. GPS signál je zachycen již za 17 sekund a také téměř tříhodinová výdrž při napájení z akumulátoru je výborná. Přístroj naviguje spolehlivě a také hlasový výstup je dostatečně hlasitý.

HODNOCENÍ:

+ velký a dobře čitelný displej, spolehlivé navigační pokyny, rychlé zachycení GPS signálu

− pasivní držák nezajišťuje napájení přístroje

Navigon 2310

Navigace Navigon 2310 je sice vybavena jen 3,5palcovým displejem, ale nabízí přehledné zobrazení. Např. díky GPS interpolaci je k dispozici zobrazení trasy i při průjezdu tunelem. Navíc tento model umí při plánování trasy zohlednit předpokládanou hustotu provozu. Pomalé je však vyhledávání signálu GPS.

HODNOCENÍ:

+ dobrá výbava, napájený stojánek, doba provozu na baterii

− pomalé vyhledávání signálu GPS

V příštím vydání PPK: 22" LCD monitory, inkoustové tiskárny, DVD rekordéry, přenosné 2,5" disky

Inzerce

Plocha dělá počítač

INFO
WINDOWS 7
jazyk: čeština
info: www.microsoft.cz
• stupeň obtížnosti: snadné

Parafrází názvu známé písničky Šaty dělají člověka nabízíme návod, jak ve Windows 7 upravit vzhled pracovní plochy a jednotlivých oken.

1. KDE SE PROVÁDÍ NASTAVENÍ

Klikněte pravým tlačítkem myši na libovolné volné místo pracovní plochy. Z místní nabídky vyberte příkaz **Přizpůsobit**. Tím zobrazíte dialogové okno **Individuální nastavení**. V jeho dolní části je řada ikon – **Pozadí plochy**, **Barva oken**, **Zvuky**, **Spořič obrazovky**. Všimněte si, že pod každým tlačítkem je šedým písmem napsán název aktuálního nastavení. Na našem obrázku je nastaveno pozadí plochy **Harmony** (tedy původní nastavení).

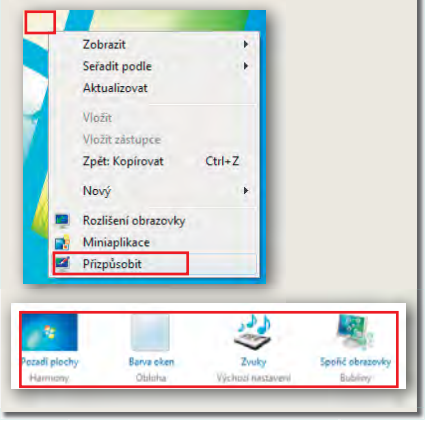

2. ZMĚNA OBRÁZKU PRACOVNÍ PLOCHY Z GALERIE WINDOWS

V dolní části dialogového okna **Individuální nastavení** klikněte na ikonu **Pozadí plochy**. Ujistěte se, že v horní části okna v položce **Umístění obrázku** je nastavena hodnota **Pozadí plochy systému Windows**.
Z rámečku uprostřed okna vyberte obrázek, který chcete použít jako tapetu na pozadí pracovní plochy. Obrázky jsou rozděleny do několika skupin – celý seznam si můžete prohlédnout pomocí posuvníku na pravé straně seznamu. Klikněte na obrázek, který chcete použít, a klikněte na něj. V jeho levém horním rohu se objeví zaškrtávací čtvereček se zatržítkem. Windows na vaši volbu ihned reagují a daný obrázek promítnou na plochu.
Nyní můžete zadat způsob zobrazení obrázku: Klikněte na seznam **Pozice obrázku** a z jeho nabídky vyberte to, jak má být obrázek na ploše umístěn. Jste-li s nastavením spokojeni, klikněte na tlačítko **Uložit změny** v pravé dolní části okna. Chcete-li se vrátit k původnímu nastavení, klikněte na tlačítko **Storno**.

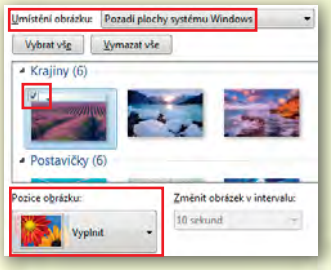

3. JAK POUŽÍT VLASTNÍ OBRÁZEK

Chcete-li použít na pozadí plochy vlastní obrázek, opět zobrazte dialogové okno **Individuální nastavení** a v něm klikněte na tlačítko **Pozadí plochy**.
Je-li obrázek, který chcete použít, uložen ve složce **Obrázky**, klikněte na tlačítko napravo do položky **Umístění obrázků** a ze seznamu vyberte položku **Knihovna obrázků**. V případě, že je obrázek uložen jinde, klikněte na tlačítko **Procházet** a složku s požadovaným obrázkem vyberte v dialogovém okně **Vyhledat složku**.

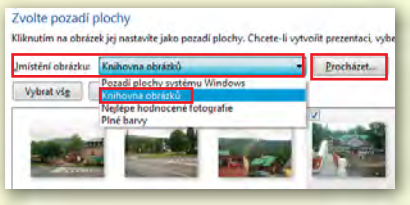

4. STŘÍDAJÍCÍ SE OBRÁZKY NA PLOŠE

Windows 7 nabízí možnost vybrat několik obrázků a nastavit časový interval, ve kterém se budou na ploše střídat. Zobrazte dialogové okno **Individuální nastavení** a v něm klikněte na tlačítko **Pozadí plochy**. Zobrazte složku s obrázky, které chcete použít (v položce **Umístění obrázku** nastavte buď hodnotu **Pozadí plochy systému Windows**, nebo hodnotu **Knihovna obrázků** nebo klikněte na tlačítko **Procházet**). Klikněte na první z obrázků, které chcete použít. Poté u všech obrázků, které chcete použít pro proměnnou plochu, opakujte tento postup: Nastavte ukazatel myši na obrázek a počkejte, až se v jeho levém horním rohu objeví čtvereček; do čtverečku pak klikněte. Máte-li označeny všechny požadované obrázky, kliknutím na tlačítko pod nadpisem **Změnit obrázek v intervalu** rozbalte seznam a vyberte, po jaké době se mají obrázky na ploše střídat. Chcete-li zrušit označení obrázku, klikněte do čtverečku v jeho levém horním rohu.

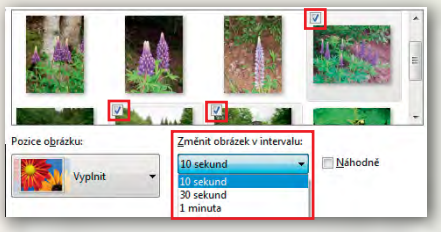

5. ZMĚNA BARVY OKEN

V dialogovém okně **Individuální nastavení** klikněte na tlačítko **Barva oken**. V okně **Barva a zobrazení oken** vyberte některou z nabízených barev a klikněte na ni. Zvolená barva bude použita na okraje aktivního okna a na hlavní panel. Chcete-li, aby byly okraje oken poloprůhledné, zaškrtněte položku **Povolit průhlednost**. Změny opět vidíte přímo na obrazovce. Pokud vám nové nastavení vyhovuje, klikněte na tlačítko **Uložit změny** v pravé dolní části okna. Chcete-li se vrátit k původnímu nastavení, klikněte na tlačítko **Storno**.

Miroslav Ziegler

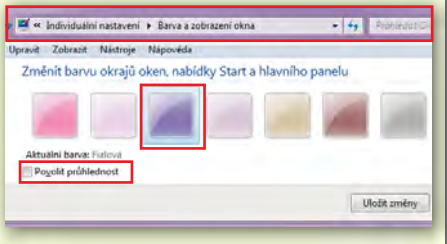

Inzerce

eset chráníme vaše digitální světy SPONZOR RUBRIKY BEZPEČNOST

Předpoklady pro stabilní počítač

Různí uživatelé požadují od počítače různé vlastnosti. Minimálně na jedné se ale shodnou všichni – je jí stabilita. Nestabilní počítač, který se nenadále samovolně vypíná nebo restartuje, dovede pořádně potrápit. Jak preventivně posílit stabilitu počítače?

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:
- jak stabilitu počítače ovlivňuje operační systém
- o rozdílech mezi 32bitovými a 64bitovými operačními systémy
- jak stabilitu počítače ovlivňuje hardware (komponenty a externí zařízení)
- jak vybrat stabilní počítač
- jak stabilitu počítače ovlivňuje software (programy a ovladače)
- jak proč a jak se bránit škodlivým kódům
- o nejčastějších problémech a jak je řešit

VHODNĚ ZVOLENÝ OPERAČNÍ SYSTÉM

Jedním z předpokladů stabilního počítače je kvalitní operační systém. Tuto definici bez diskusí splňují starší Windows XP nebo nejnovější Windows 7. Pro počítače s moderními 64bitovými procesory je dnes vhodnější 64bitový operační systém. Windows 7 se běžně prodávají v 32bitové nebo 64bitové verzi. Jako spotřebitelé si tedy můžete vybrat. S ohledem na nejbližší budoucnost a v kontextu se stabilitou a spolehlivostí počítače doporučujeme 64bitovou verzi Windows 7.

Jednou z hlavních výhod 64bitových verzí je podpora většího množství operační paměti. 32bitová Windows 7 dovedou obsluhovat maximálně 4 GB RAM, což dnes už opravdu není mnoho. Ve skutečnosti dokonce využijí ještě menší kapacitu operační paměti (cca 3,2 až 3,5 GB). Například hry už na tento strop narážejí, takže je vhodnější 64bitová verze Windows 7. I v jejím případě je kapacita operační paměti omezena, ale pouze licenčně kvůli diferencování edic. Levnější edice Home Premium zvládne až 16 GB RAM. Dražší edice Professional nebo Ultimate si poradí dokonce až se 192 GB RAM.

64bitová Windows 7 umožní instalaci jen těch zařízení, jejichž ovladače prošly certifikačním procesem. To je určitá záruka jejich spolehlivosti. Za mnohé problémy se stabilitou totiž mohou nekvalitní ovladače a právě těm by certifikace měla učinit přítrž. Bohužel to ale znamená, že k některým zařízením nejsou pro 64bitovou verzi Windows 7 k dispozici ovladače. Při nakupování hardwaru je proto nutné věnovat zvýšenou pozornost podporovaným operačním systémům, které deklaruje výrobce nebo prodejce.

S kompatibilitou softwaru takové problémy nejsou. Pod 64bitovými Windows 7 lze spouštět většinu běžných programů 32bitových. Výkonnostních výhod 64bitového operačního systému však plně využijete až s programy 64bitovými. Proto jsou mnohé programy již k dispozici i ve verzi 64bitové. 64bitový systém však nemá jen pozitivní vliv na výkon počítače. Sice dovede lépe využít potenciálu moderních, vícejádrových procesorů, ale zase potřebuje větší množství operační paměti. Oficiální hardwarové požadavky hovoří ve srovnání s 32bitovou verzí o dvojnásobku, ale v běžném provozu to tak drastické rozhodně není.

> „Vadná operační paměť patří k vůbec nejčastějším příčinám nestability počítače.“

Značkové počítače, které výrobce produkuje po tisících, bývají, co se stability týče, výborně vyladěné. Na rozdíl od sestav skládaných „na koleně“ místními prodejci.

SPOLEHLIVÝ A DOBŘE CHLAZENÝ HARDWARE

Dalším předpokladem pro stabilní počítač je spolehlivý hardware – tedy spolehlivé a dobře sladěné vnitřní součásti počítače, ale i spolehlivá externí zařízení. Riskantní je samozřejmě (nejen z hlediska stability) pořizování počítačů z druhé ruky. Špatně pochodit ale můžete i při nákupu nového počítače. Jistější je kupovat značkové počítače sériové výroby, u nichž je mnohem vyšší garance „vzájemného porozumění“ jednotlivých komponent. I v tomto případě se ale v nižších cenových patrech lze setkat s modely složenými z komponent méně spolehlivých.

Investice do značkové operační paměti může ušetřit mnoho nervů.

Pořízení počítače skládaného na zakázku je vždy sázkou do loterie. Naprosto klíčové je, kdo vám pomůže s výběrem vhodných komponent a kdo je pak také složí do podoby fungujícího počítače. Doporučujeme svěřit tyto úkoly odbornému pracovišti – servisu, který za svou práci ručí. Je to jistější cesta než spoléhat na „známého známého“, který si třeba takto přivydělává při studiu – jakákoliv záruka je pak maximálně otázkou gentlemanské dohody.

Ožehavé jsou především dvě oblasti: použitá operační paměť a řešení odvodu tepla z počítače. Vadná operační paměť patří k vůbec nejčastějším příčinám nestability počítače. Proto se vyplatí připlatit si za paměť od renomovanějších výrobců, jako je např.

Corsair, Kingston nebo Geil. Za vyšší cenu obvykle dostanete i delší záruku (někdy dokonce i doživotní), přesahující rámec základní záruky dvouleté, dané zákonem.

Chlazení trápí uživatele hlavně u velmi levných stolních počítačů, jejichž komponenty jsou namačkané do malé počítačové skříně. Jednotlivé komponenty sice mají od svých výrobců vlastní chlazení, ale odváděné teplo se může ve skříni kumulovat a způsobovat problémy u komponent bez aktivního chlazení (vlastního ventilátoru). Pokud není adekvátně řešeno nasávání studeného vzduchu, vyfukování teplého vzduchu ani dobrá cirkulace vzduchu okolo všech komponent, máte zaděláno na problémy.

Nemusí sice jít nutně o nestabilitu, ale životnost komponent se snižuje. U stolních počítačů je proto obecně lepší v olit větší skříň, tak aby mohl vzduch proudit kolem všech komponent a teplo se přirozeně odvádělo pryč. Po větší skříni se vyplatí sáhnout i přesto, že by se jednotlivé komponenty teoreticky vešly do menšího modelu. Zejména pokud vyžadujete nějakou opravdu výkonnou grafickou kartu nebo máte v plánu mít v počítači více pevných disků.

U neznačkového počítače skládaného na zakázku se vyplatí nechat si při jeho předávání ukázat vnitřek skříně. Pozor totiž na neuspořádanou změť kabelů uvnitř skříně – takto „uspořádané“ kabely mohou (hlavně u menších modelů) podstatným způsobem negativně ovlivnit proudění vzduchu. A od horšího chlazení je už jen krůček k eventuální nestabilitě nebo ke zbytečnému snížení životnosti komponent. Řádně uspořádané kabely, svázané do větších celků a uvolňující tak prostor pro proudění vzduchu, jsou odznakem poctivé práce technika.

SPOLEHLIVÝ SOFTWARE A OVLADAČE

Hardware a operační systém mají sice velký vliv na stabilitu počítače, ale tu mohou ohrožovat i nevhodné programy nebo nevhodné ovladače hardwaru. Pokud jde o ovladače, určitě se vždy vyvarujte instalování tzv. beta verzí, tj. nehotových testovacích verzí, u kterých se teprve odhalují možné chyby. Mnozí nadšenci si třeba instalují beta verze ovladačů grafické karty, aby z ní „vymáčkli“ o něco vyšší výkon. Když už cítíte potřebu měnit ovladače k dosud spolehlivě sloužícímu hardwaru, určitě si počkejte na jejich finální verzi, která prošla řádným testovacím procesem.

Obdobně je tomu i se softwarovou výbavou. Webový prohlížeč nebo třeba textový editor určitě nemají až tak zhoubný vliv na celkovou stabilitu počítače (maximálně havaruje tento jeden konkrétní program), ale pozor na programy zasahující do operačního systému. Jsou to obvykle nejrůznější bezpečnostní nástroje (antiviry, firewally), různé ladicí a čisticí utility a některé zálohovací programy. Používejte renomované produkty (např. ty, které doporučujeme v PPK), vždy si ověřte, že jsou kompatibilní s používaným operačním systémem, a opravdu se vyhýbejte beta verzím.

Stalo se určitým kultem nadávat při výskytu nestability na operační systém, ale v praxi za mnohé problémy mohou ty programy, které si dobrovolně nainstaloval uživatel. Nespoléhejte na to, že cokoliv, co najdete na internetu, je i spolehlivé.

ŘÁDNÉ ZABEZPEČENÍ PŘED MALWAREM

Do stability a celkové spolehlivosti počítače nepřímo promlouvá i jeho řádné zabezpečení před různými počítačovými viry a červy a dalšími typy záškodnických programů, kterým se souhrnně říká malware. Za problémy se stabilitou nebo například i s tzv. zamrzáváním počítače totiž často mohou právě záškodnické programy. Základním kamenem zabezpečení počítače před malwarem zůstává pravidelně aktualizovaný antivirový program s aktivní rezidentní ochranou, která v případě nutnosti odráží útoky záškodnických programů v reálném čase.

Nezbytná je i ochrana před spywarem a agresivním adwarem a používání softwarového firewallu, dohlížejícího na aktivitu programů a na on-line přenášená data. Zapomínat byste neměli ani na instalaci bezpečnostních aktualizací operačního systému a dalších používaných programů. Nezaškodí jednou za čas (cca jednou měsíčně) provést preventivní antivirový test pomocí některého z on-line nástrojů, jako je např. Panda ActiveScan (*http://odkaz.ppk.cz/PandaActiveScan*) nebo Eset Online Scanner (*http://www.eset.com/online-scanner*).

Jiří Macich ml., jiri@macich.net

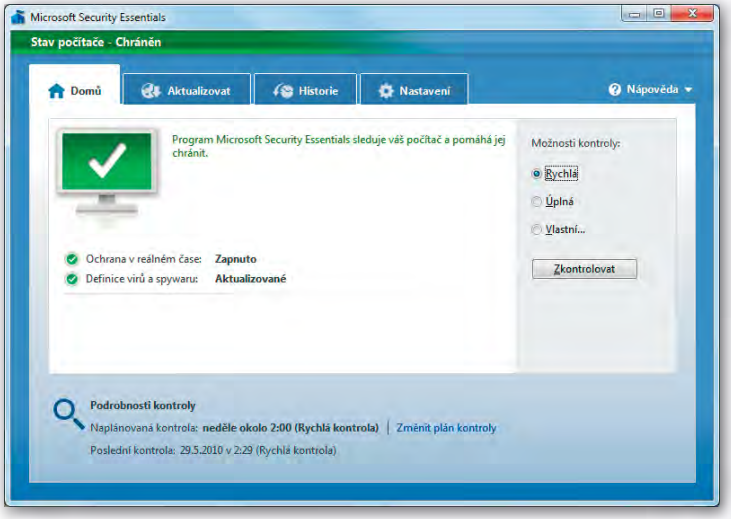

Pokud má být počítač stabilní, musí být i dobře zabezpečen.

> „Stalo se určitým kultem nadávat při výskytu nestability na operační systém, ale v praxi za mnohé problémy mohou nainstalované programy.“

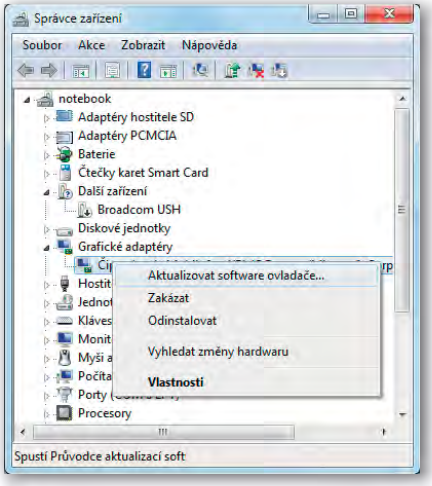

Funguje-li stávající ovladač zařízení spolehlivě, nedoporučujeme instalovat nový.

Řešíme problémy se stabilitou

Jako problémy se stabilitou počítače lze označit jeho opakované samovolné vypínání nebo restartování, které mohou být doprovázeny nechvalně proslulou „modrou obrazovkou smrti“. Ta se ve Windows zobrazuje při výskytu závažné chyby. Souhrnně se těmto případům říká pád počítače/systému.

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:
- kdy je pád systému „normální“ a kdy jej musíte řešit
- jak poznat a řešit nejčastější problémy
- jaké problémy (sami) nevyřešíte
- které nástroje si vzít na pomoc

Abyste museli nestabilitu počítače aktivně řešit, musí k pádům docházet častěji, řekněme alespoň několikrát do měsíce. Jestliže systém spadne dvakrát za půl roku, není to žádné drama. Někdy dojde k náhodné souhře okolností, která pád systému způsobí a které nezabrání ani sebelepší prevence. Pokud pak počítač spolehlivě pracuje další měsíce, není nutné se znepokojovat. Řešit je třeba až častěji opakované problémy.

Pokud máte nový počítač a problémy se stabilitou se na něm projevují hned od začátku, nelamte si hlavu a počítač okamžitě reklamujte! Jestliže se problémy objeví až po nějakém čase bezproblémového užívání, můžete je zkusit řešit sami. Řadu problémů se stabilitou zvládne i středně zkušený uživatel vyřešit svépomocí.

Jedna univerzální příčina nestability počítače neexistuje, ale existuje skupina nejčastějších příčin a právě na ty se zaměříme. Problémy s různými příčinami se objevují v různých situacích. Při hledání příčiny musíte vycházet právě od situace, kdy se nestabilita projevuje. Jestliže ale níže doporučenými postupy nedospějete k řešení, je opravdu lepší obrátit se na odborníky v počítačovém servisu.

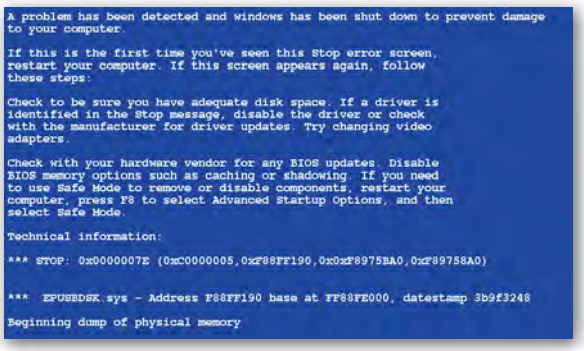

Pokud se obávaná „obrazovka smrti“ objeví jen jednou za čas, není třeba se znepokojovat.

1. SYSTÉM PADÁ PŘI HRANÍ HER NEBO PŘI PRÁCI S VIDEEM

Pokud se problémy objevují jen při větším zatížení hardwaru (hraní her, kódování videa), je dost možné, že příčinou je přehřívání. Při dosažení kritických teplot komponent se počítač restartuje nebo vypíná, aby předešel jejich trvalému poškození a dalším škodám. Teploty komponent lze sledovat třeba programem **Speccy**. Bohužel nelze říci obecně, která teplota je pro danou komponentu normální. To se liší model od modelu.

Běžnou provozní teplotu ale obvykle specifikuje manuál k jednotlivým komponentám. Pokud jej nemáte, můžete si jej dohledat na internetu na webových stránkách výrobce. S žádostí o informaci o vhodných teplotách se lze též obrátit na technickou podporu výrobce či prodejce počítače. Pokud teplota přesahuje kritickou úroveň, bude zřejmě skutečně problém zde a pak je nutné navštívit servis, a to kvůli výměně vadného chladiče nebo kvůli doplnění přídavných ventilátorů.

Jestliže problém není v přehřívání a problémy se stabilitou při hraní her přetrvávají, doporučujeme nainstalovat nejnovější verzi ovladačů ke grafické kartě (z webu výrobce nebo přes službu **Windows Update** – viz nabídka Start) a také knihoven DirectX (z *www.microsoft.com/windows/directx*). Jestliže se problém vyskytuje jen u konkrétní hry, můžete ji ještě zkusit přeinstalovat nebo se podívat na její oficiální web, jestli není k dispozici nějaká oprava. Ty ale častěji řeší spíše pády hry samé, tzn. že nespadne celý operační systém.

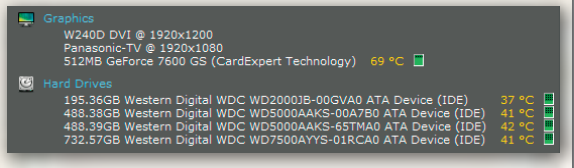

ADRESÁŘ

• BEZPEČNOSTNÍ NÁSTROJE
Eset Online Scanner (*http://www.eset.com/online-scanner*)
Panda ActiveScan (*http://odkaz.ppk.cz/PandaActiveScan*)
BitDefender Online Scanner (*http://odkaz.ppk.cz/BitDefenderOnline*)
Windows Live OneCare (*http://onecare.live.com*)
Nástroj pro odstranění škodlivého softwaru (*http://odkaz.ppk.cz/MalwareRemove*)

• DIAGNOSTICKÉ UTILITY
Memtest86+ (*http://www.memtest.org*)
CPU Burn (*http://odkaz.ppk.cz/CPUBurn*)
HD Tune (*http://www.hdtune.com*)
Speccy (*http://piriform.com/speccy*)

• OVLADAČE KE GRAFICKÝM KARTÁM
ATI (*http://odkaz.ppk.cz/ATIdriver*)
nVidia (*http://odkaz.ppk.cz/NVIDIAdriver*)
Intel (*http://downloadcenter.intel.com*)

2. PO INSTALACI NOVÉHO ANTIVIRU NEBO FIREWALLU SYSTÉM ZAČAL PADAT

Pokud se problém začne objevovat okamžitě (v řádu hodin až několika dnů) po nainstalování nového antiviru nebo firewallu, je téměř stoprocentně problém v něm. Tyto programy totiž zasahují do systému takovým způsobem, že k problémům skutečně může dojít. Zkontrolujte si, že je váš operační systém programem podporován. Pokud ano, a přesto máte se stabilitou problémy, zkuste novou instalaci daného programu. Můžete jej buď odinstalovat a znovu nainstalovat, nebo zkusit opravu stávající instalace, pokud vám ji instalační program nabídne. Jestliže to nezabere, pak u bezplatných programů doporučujeme sáhnout raději po jiném. Řešení problému sice zřejmě někde existuje, ale jeho hledání nebývá časově nebo finančně efektivní. Jestliže po odinstalování programu problém nezmizel, zkuste použít nástroj **Obnovení systému** (*Start – Všechny programy – Příslušenství – Systémové nástroje – Obnovení systému*) a vrátit počítač do stavu před instalací daného programu.

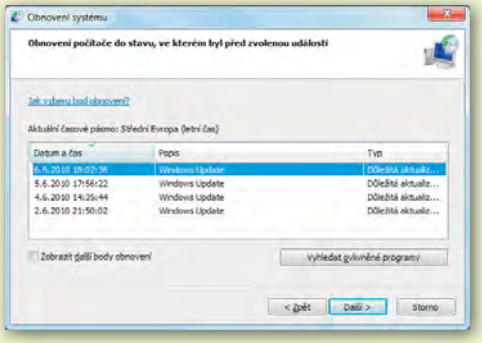

Komerční programy, za které jste zaplatili nemalou sumu, určitě nebudete chtít takto snadno opouštět. V jejich případě doporučujeme obrátit se na technickou podporu, kterou výrobce poskytuje pro placené programy (nebo kterou zprostředkovává dovozce či prodejce). Kontakt by měl být uveden v českém manuálu.

3. SYSTÉM ZAČAL PADAT PO INSTALACI AKTUALIZACE OPERAČNÍHO SYSTÉMU

Bohužel se občas stává, že některé aktualizace (tzv. záplaty) způsobí víc problémů než užitku. V takovém případě je nejjednodušší záplatu zase odinstalovat, čímž by problémy s nestabilitou měly zmizet. Záplaty lze odinstalovat jako kterýkoliv jiný program přes ovládací panel **Přidat nebo odebrat programy**. Jistější je ale použít nástroj **Obnovení systému** (viz výše) – jeho pomocí vrátíte počítač do stavu před instalací záplaty.

Jenže záplaty by problémy se stabilitou způsobovat neměly. Pokud se tak děje, něco je špatně. Záplata může kolidovat se záškodnickým programem, kterému se podařilo infiltrovat systém a uniknout pozornosti antiviru. Proto je nutné po odinstalování záplaty zkontrolovat nastavení a činnost všech používaných bezpečnostních programů a systém podrobit dalším antivirovým testům (viz čtvrtý bod). Jestliže se žádný virus nebo podobnou havěť nedaří v systému najít, je opravdu dost možné, že vývojáři zkrátka někde udělali chybu. Takovou záplatu je pak vhodné neinstalovat a raději počkat na její opravenou verzi.

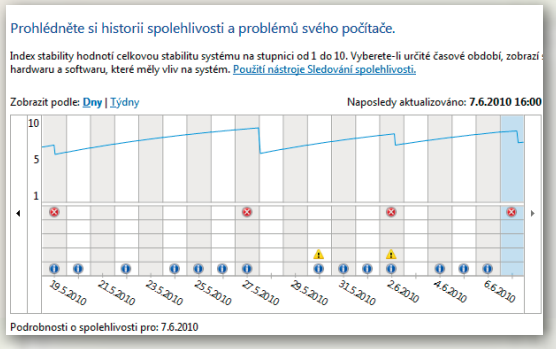

Bohužel zatím není – ani v nejnovějších Windows 7 – dořešeno, jak má laik takové případy jednoduše v praxi řešit. Alespoň trochu pomoci by mohlo centrum akcí (to je dostupné přes symbol vlaječky dole u hodin na hlavním panelu) a jeho nástroj **Sledování spolehlivosti**. Ukazuje problémy a umožňuje hledat k nim na internetu vhodné řešení. Ale často žádné nenachází a nejde o jednoduché řešení, které by pomohlo např. v případě vadných aktualizací.

4. PROBLÉMY SE STABILITOU SE VYSKYTUJÍ NAHODILE PŘI RŮZNÝCH ČINNOSTECH

Zde se příčina hledá těžce. Nabízí se nějaký druh počítačové infekce. K té může dojít i navzdory tomu, že používáte antivir, protože ani ten není stoprocentní. Zkuste spustit ve svém stávajícím antivirovém programu důkladný test přítomnosti virů. Pokud nic neodhalí, je vhodné použít i další nástroje. Některé záškodnické programy po svém průniku do systému antivir ochromí, aniž by to na něm bylo nějak patrné.

Použít lze třeba on-line skenery. Z těch bezplatných můžeme doporučit skener **Panda ActiveScan**, **BitDefender Online Scanner** nebo skener **ESET Online Scanner**. Pomoci si lze také některou z antivirových utilit, které se zaměřují výhradně na odstranění některých často obtěžujících hrozeb. Velmi šikovný je **Nástroj pro odstranění škodlivého softwaru** od Microsoftu.

Jestliže se vám ani tak nedaří najít žádnou infekci (resp. infekci, po jejímž odstranění by zmizely problémy se stabilitou), problém je pravděpodobně jinde. Mohlo dojít k poškození hardwaru, jako je pevný disk, procesor a hlavně operační paměť. Proklepnout si operační paměť můžete utilitou **Memtest86+**. Na prověření procesoru je dobrá utilita **CPU Burn**. Tu doporučujeme nechat běžet delší dobu – minimálně několik hodin. Na zjištění kondice disku je vhodný program **HD Tune**. Jestliže kterýkoliv z těchto programů zjistí problém, je nutné obrátit se na servis. Je pak totiž asi nutná výměna dané komponenty.

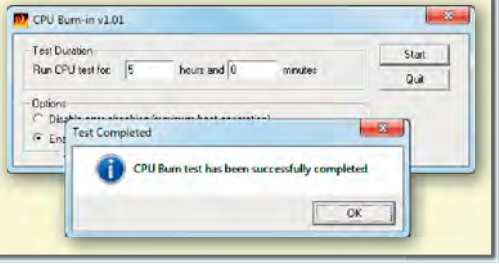

Teoreticky může být zakopaný pes i v přehřívání počítače (viz výše). Ovšem aby systém v důsledku přehřívání komponent padal i při hardwarově nenáročných úkonech (základní kancelářská činnost, surfování po internetu), to už by opravdu muselo jít o úplné selhání. Nejpravděpodobnějším podezřelým by byl chladič procesoru. V případě jeho poruchy by tedy počítač pracoval několik minut po zapnutí a pak by se po zahřátí procesoru vypínal, protože procesor by se neochlazoval.

Jiří Macich ml., jiri@macich.net

Jak na Chrome

Nové verze prohlížečů webových stránek nabízejí řadu možností, jak si prohlížení usnadnit. Podíváme se na to, co nabízí prohlížeč Google Chrome.

INFO
GOOGLE CHROME
- **cena:** zdarma
- **jazyk:** čeština
- **info:** www.google.com
- **stupeň obtížnosti:** snadné

1. DOMOVSKÁ STRÁNKA

Chcete-li nastavit novou domovskou stránku, pak tuto stránku zobrazte v prohlížeči a z editačního pole v liště adresy zkopírujte do schránky adresu nové domovské stránky. Poté klikněte na tlačítko **Přizpůsobení a ovládání Google Chrome** v pravém horním rohu okna a v nabídce klikněte na položku **Možnosti**. Po zobrazení okna **Google Chrome Možnosti** klikněte v jeho horní části na záložku **Základy**. V části **Domovská stránka** klikněte na položku **Otevřít tuto stránku** a do editačního pole zkopírujte nebo zapište adresu té stránky, kterou chcete používat jako domovskou.

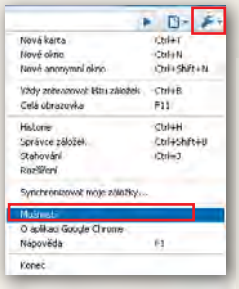

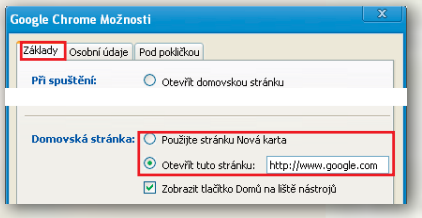

2. CHROME SI PAMATUJE STRÁNKY Z MINULA

Chcete-li, můžete nastavit to, aby prohlížeč Chrome po spuštění zobrazil ty stránky, které byly v záložkách zobrazeny při jeho předchozím ukončení. Podle postupu uvedeného v kroku 1 zobrazte okno **Google Chrome Možnosti**. V tomto okně klikněte na záložku **Základy** a v **části Při spuštění** klikněte na položku **Znovu otevřít stránky, které byly otevřené naposled**. Máte-li prohlížeč otevřen ve více oknech, dejte pozor na to, abyste jako poslední zavírali to okno, jehož záložky chcete při dalším startu prohlížeče zobrazit.

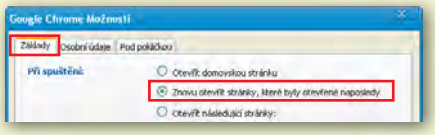

3. ULOŽTE SI ZAJÍMAVOU ADRESU

Máte-li v prohlížeči zobrazenu zajímavou stránku, na kterou se chcete opakovaně vracet, pak je vhodné odkaz na tuto stránku uložit do záložek. Je-li stránka, jejíž odkaz chcete uložit, zobrazena, klikněte na nástroj **Přidat stránku do záložek**. Pod nástrojem se otevře bublina s editačním polem **Jméno** a s rozbalovacím seznamem **Složka**. V editačním poli je zapsán název záložky – podle potřeby jej můžete upravit.

Počet odkazů na zajímavé stránky se časem zvyšuje, a proto vám doporučujeme odkazy hned od začátku třídit do složek. Jestliže složka, do které chcete odkaz zařadit, již existuje, kliknutím rozbalte seznam složek a klikněte na tu složku, do které chcete odkaz umístit.

Pokud složka dosud neexistuje, klikněte pod rozbalovacím seznamem na tlačítko **Upravit**, a zobrazí se dialogové okno **Upravit záložku**. Chcete-li vytvořit podsložku k již existující složce, pak na název existující složky klikněte. V levé dolní části tohoto okna klikněte na tlačítko **Nová složka**, a vytvoří se nová složka. Do editačního pole u této složky zapište její název a potvrďte to stiskem klávesy **Enter**. Uložení odkazu ukončete kliknutím na tlačítko **OK**.

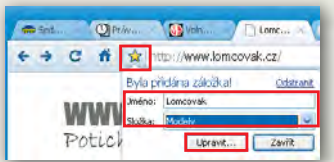

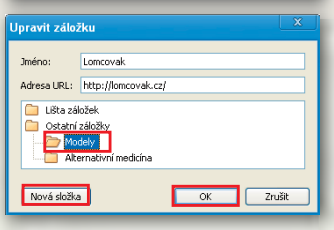

INFO

- **DOMOVSKÁ STRÁNKA** je ta stránka, která se zobrazí po otevření nové záložky. U starších verzí prohlížečů se domovská stránka otevírala jako první po spuštění prohlížeče, u nových verzí prohlížečů je možné nastavit to, že prohlížeč otevře ty stránky, které byly otevřené při jeho posledním ukončení.
- **KOPÍRUJEME ADRESU DO SCHRÁNKY** Potřebujete-li zkopírovat adresu stránky z lišty adresy, pak nejprve tahem myší označte celou adresu. Poté na označený text klikněte pravým tlačítkem myši a z místní nabídky vyberte položku **Kopírovat**.
- **KDYŽ ZMIZÍ TLAČÍTKO DOMOVSKÁ STRÁNKA** Tlačítko **Domovská stránka** je umístěno v liště adresy nalevo od editačního pole. Jestliže toto tlačítko není zobrazeno, zobrazte okno **Google Chrome Možnosti** (popis je uveden v kroku 1). V tomto okně klikněte na záložku **Základy** a v části Domovská stránka zaškrtněte položku **Zobrazit tlačítko Domů na liště nástrojů**.

4. JAK ODKAZ POUŽÍT

Odkaz na zajímavou stránku je uložen a po čase jej chcete použít – jak to udělat?

Klikněte na nástroj **Přizpůsobení a ovládání Google Chrome** a z jeho nabídky vyberte položku **Správce záložek**.

V okně **Správce záložek** klikněte v levém sloupci na složku, která obsahuje požadovanou skupinu záložek, a klikněte na název požadované záložky v pravé části okna.

Miroslav Ziegler

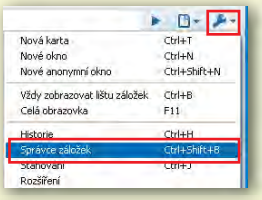

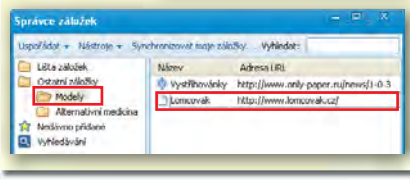

Inzerce

Fotokniha HeySmile

Dovolené už jsou v plném proudu a k volným letním dnům neodmyslitelně patří i fotografie jako vzpomínky na navštívená místa. Mnozí z nás si jen těžko najdou čas na vytvoření papírových fotografií z těch digitálních, ale vhodnou alternativou může být tvorba vlastní knihy z fotografií. Na trhu je několik produktů – my se tentokrát budeme věnovat programu HeySmile Studio 3.0.

INFO
FOTOKNIHA HEYSMILE
- www.heysmile.cz
- **Ke stažení:** odkaz.ppk.cz/heysmile
- **PPK CD:** 15/2010
- **stupeň obtížnosti:** snadné

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:
- kde program získat
- jak vytvořit knihu
- jak přidat fotografie
- jak knihu uspořádat
- jak knihu objednat

STAŽENÍ A INSTALACE

Program je možné stáhnout ze stránek *heysmile.cz* (*odkaz.ppk.cz/heysmile*) a najdete jej i v příštím čísle na CD. I když název zní cizokrajně, stránky, instalace i ovládání programu jsou v češtině. Stačí stáhnout program, spustit instalaci, odsouhlasit licenční podmínky a po pár minutách instalování kliknout na tlačítko **Dokončit**.

PRVNÍ SPUŠTĚNÍ

Po instalaci se HeySmile objeví jak v nabídce Start, tak na ploše. První spuštění trvá déle, protože se instalují další součásti programu. Další spuštění jsou už svižná. Vzhled programu odpovídá posledním verzím Windows. Po spuštění se objeví jednoduchý průvodce (obr. 1), který uživatele navádí a sděluje mu, co má dělat. Není tedy potřeba pročítat žádné složité a obsáhlé návody. Tipy a rady provází uživatele celou tvorbou fotoknihy.

VÝBĚR FORMÁTU A VZHLEDU

Tvorbu knihy zahájíte kliknutím na volbu **Nová kniha** v liště, případně stiskem kláves **Ctrl+N**. V dalším kroku se zadává název fotoknihy, pod kterým bude kniha evidovaná a snadno dohledatelná. Po vybrání názvu následuje výběr desek (**obr. 2**). Na výběr jsou desky pevné, měkké a exkluzivní. Podle vybraného typu se v dalším kroku vybírá velikost fotoknihy. Nejvíce formátů nabízejí pevné desky, konkrétně jde o formáty na šířku 32 × 24 cm, 27 × 21 cm a 20 × 16 cm a na výšku 25 × 31 cm a 20 × 26 cm. Po výběru formátu vyberete design podle typu fotografií, které chcete do knihy umístit. V nabídce je jak několik stažených vzhledů, tak možnost stáhnout si řadu dalších. K tomu je samozřejmě potřeba připojení k internetu. Po výběru vzhledu se zobrazí detail a v případě, že se vám volba nezamlouvá, vrátíte se a vyberete jiný, vhodnější.

VÝBĚR FOTOGRAFIÍ

Když je formát a vzhled knihy vybrán, je třeba naplnit fotoknihu fotografiemi. To provedete tak, že kliknete na volbu **Vybrat složku** (v počítači se vyhledá složka s fotografiemi), nebo tak, že kliknete na volbu **Vybrat snímky** (pak se objeví jednotlivé soubory fotografií). Nic se neděje, ani pokud na nějaké fotografie zapomenete – snímky je možné přidávat i po ukončení průvodce. Výběr fotografií je posledním krokem průvodce – po kliknutí na volbu **Dokončit** se zobrazí náhled vybraných fotografií (obr. 3). Ty je možné mazat, otáčet, duplikovat, případně lze přidat další snímky. K tomu všemu je možné po kliknutí myší použít klávesy, ikony, textové nabídky okna programu a roletové nabídky. Je možné změnit vzhled fotoknihy i počet stran.

USPOŘÁDÁNÍ KNIHY

Po skončení výběru fotografií pokračujete kliknutím na volbu **Upravit knihu** v textové nabídce. Na levé straně jsou zvolené fotografie, které se jednoduchým uchopením myší a přetažením vkládají do knihy. Každou stránku je možné samostatně upravit, ať už jde o barvu pozadí, o počet snímků na stránce, nebo o volbu šablon (obr. 4). Hotové náhledy stránek se zobrazují ve spodní části okna. Když kliknete na volbu **Kniha – Naplnit knihu**, uspořádání fotografií ponecháte na programu. Tuto možnost ale doporučujeme jen pro případ, že program obsluhuje někdo, kdo si s ním neví rady, nechce se naučit s ním pracovat a jen si chce nechat vyrobit fotoknihu. Desky i jednotlivé stránky je možné doplnit texty a popisy. Stačí na textové pole kliknout a zvolit vlastní text. Nemusíte se obávat, že by po dokončení knihy v poli zůstal předdefinovaný text „Zde můžete vložit text“. Nevyužitá tex-

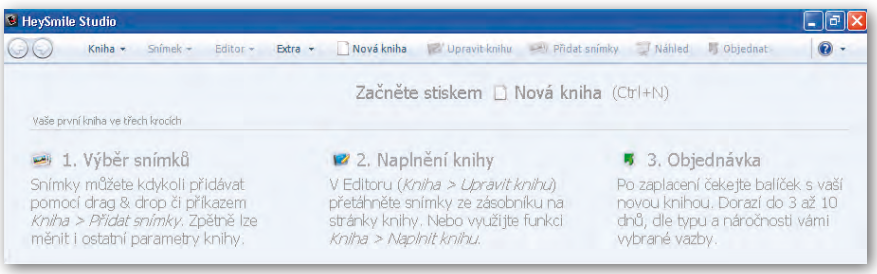

OBR. 1 Po spuštění se objeví jednoduchý průvodce, který uživatele navádí a sděluje mu, co má dělat.

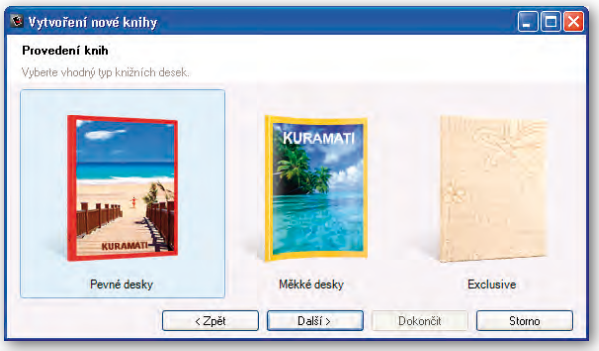

OBR. 2 Po vybrání názvu následuje výběr desek. Na výběr jsou desky pevné, měkké a exkluzivní.

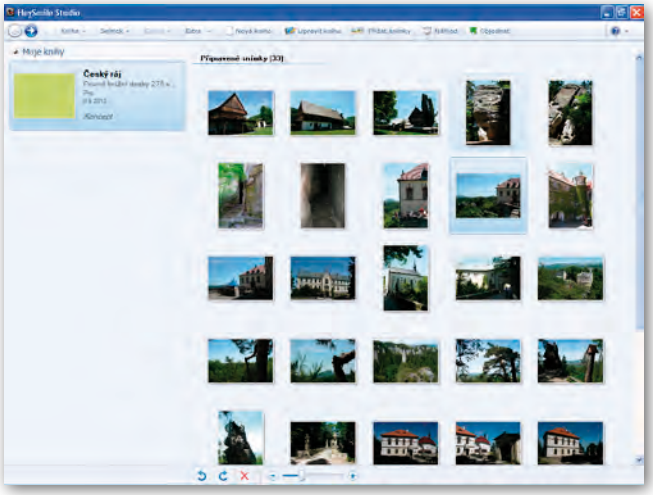

OBR. 3 Náhled vybraných fotografií je možné mazat, otáčet, duplikovat, případně lze přidat další snímky.

tová pole se nezobrazí – to si můžete zkontrolovat kliknutím na **Náhled**.

ODESLÁNÍ OBJEDNÁVKY

Když kniha odpovídá vašim představám, objednáte ji kliknutím na příslušnou volbu v okně vpravo nahoře. V dalším kroku se přihlásíte k účtu, případně se zaregistrujete. Následuje zadání adresy a výběr způsobu platby. Kniha jde do výroby až po zaplacení, takže není možné platit dobírkou. Platbu je možné provést on-line platební kartou nebo převodem na účet. Cena se liší podle desek, počtu stran a velikosti, aktuální ceník je k dispozici na *heysmile.cz*. Například kniha o velikosti A5 v pevných deskách a o 32 stranách vyjde na 399 Kč. Zajímavé jsou i množstevní slevy. Posledním krokem je rekapitulace objednávky – v jejím rámci je ještě možné provádět změny. Po kliknutí na volbu **Objednat** dojde k definitivnímu potvrzení objednávky a k odeslání dat. Po zaplacení nezbývá než čekat přibližně deset dnů, než se vám kniha dostane do ruky.

SNADNÁ OBSLUHA

Ovládání programu **HeySmile Studio 3.0** je snadné a zvládne ho i nezkušený laik. Vše je intuitivní, a pokud by něco někomu nebylo jasné, může si prostudovat stránky programu, kde je vše podrobně po jednotlivých krocích popsáno.

David Dee Nesiba

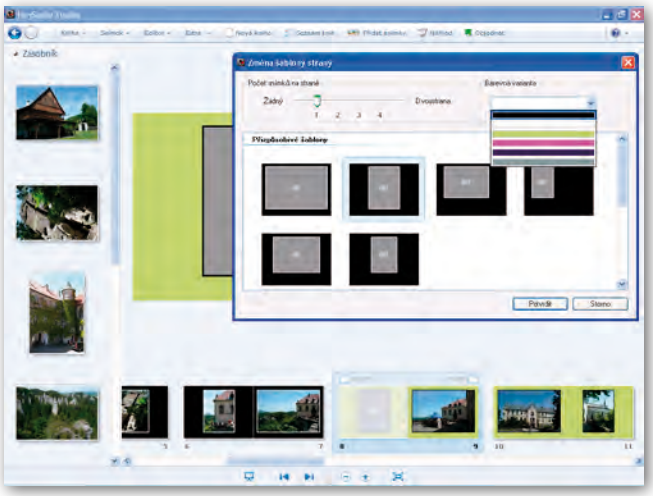

OBR. 4 Každou stránku je možné samostatně upravit, ať už jde o barvu pozadí, o počet snímků na stránce, nebo o volbu šablon.

INZERCE

Počítač jako jukebox

Kompaktní disky dobře sloužily hudebním fanouškům mnoho let, ale dny jejich největší slávy jsou už dávno pryč. Mnohem praktičtější je skladování hudby v počítači v podobě hudebních souborů. Jednoduše ji pak můžete katalogizovat do hudební knihovny a písničky v ní pak automaticky řadit a seskupovat, například podle alba, interpreta, žánru nebo roku vydání.

Svou hudební sbírku také můžete jednoduše prohledávat. Stačí zadat název skladby, a ihned ji lze přehrát. Odpadá tedy hledání toho správného CD v nějakém neskladném stojanu a pátrání v paměti, na kterém albu se požadovaná písnička nachází. Hudbu uloženou v počítači také jednoduše zkopírujete do paměti moderního přenosného přehrávače nebo multimediálního mobilního telefonu. Můžete ji taky jednoduše zkopírovat na USB flash disk a přehrávat ji v autě, pokud vaše autorádio má USB port. Hudební sbírku uloženou v počítači lze i pohodlně sdílet v rámci domácí sítě.

JAK ZKOPÍROVAT HUDBU Z CD DO PC

Svou hudební knihovnu si v počítači můžete vytvořit z hudby zdarma stažené z internetu nebo zakoupené v některém z českých obchodů. Tématu jsme se podrobněji věnovali v PPK 9/2010 (článek je k dispozici na adrese *http://odkaz.ppk.cz/hudba-online*). Pokud už však doma máte hudební sbírku na CD, určitě ji budete chtít přenést do počítače. Z hudebního CD však nelze jednoduše zkopírovat soubory na pevný disk. Jednotlivé stopy je třeba převést do některého z běžných hudebních formátů.

Tomuto procesu se říká „ripování“. Zvládá jej i řada programů pro přehrávání hudby, ale jednodušší je zvolit specializovanou utilitu, jako je třeba bezplatný a oblíbený program CDex. Tento nástroj, včetně české lokalizace a návodu na ovládání (viz záložka Galerie), získáte na adrese *http://download.chip.eu/cz/CDex_54372.html*.

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

- jaké jsou výhody skladování hudby v počítači
- jak dostat hudbu do počítače
- o výhodách a nevýhodách jednotlivých hudebních formátů
- jak funguje formát MP3
- jakou kvalitu nastavit pro „empétrojku“
- jak doplnit k hudbě popisky
- jak hudbu spravovat a katalogizovat
- které přehrávače si vybrat

> „U levných přehrávačů s neznačkovými sluchátky je vysoký datový tok zbytečný luxus.“

VÝBĚR HUDEBNÍHO FORMÁTU

Program CDex převádí stopy z hudebních CD hlavně do podoby hudebních souborů ve formátu MP3, který je bezesporu ten nejznámější. Existují i další formáty, např. WMA, OGG a FLAC. Některé lze dokonce označit za technicky kvalitnější. MP3 je však pořád zdaleka nejvíce kompatibilní s dalšími zařízeními, jako jsou např. kapesní přehrávače a mobilní telefony („empétrojku“ tedy přehrajete na libovolném zařízení, s ostatními formáty to už tak snadné není). Proto doporučujeme zvolit právě MP3.

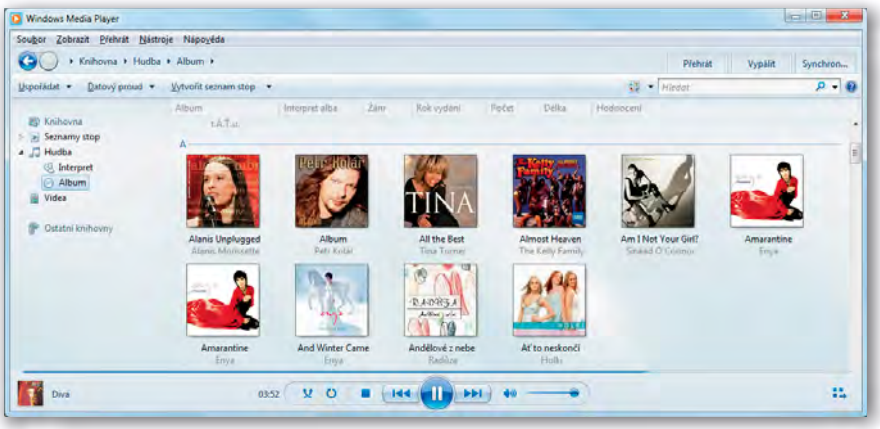

V přehledně roztříděné sbírce hudby lze velmi snadno a rychle vyhledávat.

MP3 využívá tzv. ztrátovou kompresi. Díky ní je možné vtěsnat mnoho hudby do nevelké paměti přenosného přehrávače. Na audio CD se vejde 80 minut hudby, ovšem pokud byste na nosič CD-R vypálili hudbu ve formátu MP3, můžete takto bez obtíží uskladnit několik hodin záznamu. Tento luxus však nedostanete zadarmo. Kvalita nahrávky se totiž snižuje. Při vhodném nastavení je to ale bez špičkové zvukové aparatury a cvičeného sluchu neznatelný rozdíl.

Do kvality záznamu ve formátu MP3 promlouvá hlavně hodnota bitratu, tedy datového toku. Čím je vyšší, tím kvalitnější je nahrávka uložená ve formátu MP3, ale také zabere více místa na pevném disku nebo v paměti přehrávače. Při převodu hudby je proto vhodné zvážit hodnotu datového toku. Program CDex běžně používá alespoň 128 kb/s. Nižší hodnotu určitě nedoporučujeme. Jestliže skladujete hudbu na počítači (na dnešních pevných discích není zas taková nouze o místo), můžete v nastavení programu zvolit vyšší datový tok – to hudebním fanouškům doporučujeme.

Můžete si udělat i malý experiment, a to tak, že hudbu z CD převedete

opakovaně a pokaždé použijete jiné nastavení datového toku. Pak si získané soubory MP3 poslechněte a udělejte si obrázek, jestli je rozdíl v kvalitě nějak zásadní v poměru k prostoru, který soubory zabírají na pevném disku. Hodně totiž záleží na náročnosti konkrétního uživatele a také na možnostech jeho zvukové aparatury. Třeba u levných přehrávačů s neznačkovými sluchátky je vysoký datový tok zbytečným luxusem – zbytečně by se plýtvalo omezeným prostorem v paměti zařízení. U počítače s kvalitní zvukovou kartou a lepšími reproduktory je už ale nižší datový tok na závadu.

ID3-ZNAČKY A JAK NA NĚ

K tomu, aby bylo možné hudbu automaticky katalogizovat, jsou potřeba tzv. ID3-značky (ID3 tagy). Díky těmto značkám může nést každý MP3 soubor informace o skladbě, která se v něm ukrývá. Důležité je hlavně jméno interpreta a jméno skladby a zdrojového alba. Náročnější uživatelé pak pro pohodlnější katalogizaci budou potřebovat i informace o hudebním žánru nebo o roku vydání alba. Tyto informace je nutné doplnit.

Základní úpravu ID3-značek zajistí program CDex. V něm můžete před ripováním manuálně vyplnit kolonky „interpret“, „album“, „žánr“ a „rok vydání“. Opět je ale lepší povolat specializovaný program, byť editaci ID3-značek zvládají i některé softwarové hudební přehrávače. Nekorunovaným králem mezi specializovanými editory ID3-značek je bezplatný a do češtiny lokalizovaný program MP3Tag (*http://download.chip.eu/cz/Mp3tag_70915.html*).

ID3-značky lze doplňovat dvěma způsoby: ručně (například podle přebalu hudebního CD) nebo automaticky (stažením potřebných informací z internetové databáze). MP3Tag podporuje obě možnosti, včetně hromadných úprav, vhodných pro ruční vyplňování. Informace společné pro více souborů (album, interpret) tak stačí zadat jen jednou při hromadném výběru souborů MP3. Mnohem pohodlnější je ale stáhnout potřebné informace z internetu.

MP3Tag podporuje několik databází, které jsou na internetu zdarma k dispozici: FreeDB, Discogs, MusicBrainz, databázi e-shopu Amazon.com a databázi e-shopu Amazon.de. Doporučujeme databázi MusicBrainz. Je opravdu rozsáhlá (zahrnuje i českou tvorbu) a dohledání ID3-značek pro skladby z konkrétních alb je v jejím případě velmi jednoduché. Dobře poslouží také databáze FreeDB, ale hledání v ní je už trochu komplikovanější.

POŘÁDEK V SOUBORECH NA DISKU

Teď už máte vše potřebné připraveno. Hudba je převedena do MP3 souborů díky programu CDex a pomocí nástroje MP3Tag jsou doplněny nutné ID3-značky. Právě podle nich se totiž všechny katalogizační programy řídí. Teoreticky tak můžete všechny své MP3 soubory nakopírovat bez ladu a skladu do jediné složky a hudební software dokáže díky ID3-značkám sestavit úhledně srovnanou knihovnu. Doporučujeme však alespoň trochu setřídit i soubory samé, protože většina programů při sestavování knihovny nemění fyzické umístění souborů na pevném disku, tudíž soubory nesrovnaná. Jen se v nich vyzná tak, že může nabídnout knihovnu. Fyzicky jsou ale soubory pořád na disku neuspořádané. Z praktického hlediska je však lepší MP3 soubory srovnat i na pevném disku. Není to komplikované.

Bohatě postačí vytvořit ve složce Hudba, která je předpřipravena ve všech novějších verzích Windows, složky se jmény jednotlivých interpretů a pak do nich kopírovat patřičná alba (jedno album = jedna podsložka ve složce daného interpreta). Díky tomuto jednoduchému systému pak lze pohodlněji ručně kopírovat jednotlivé hudební soubory, pokud to bude někdy potřeba. Usnadňuje se také záloha – určitě ji doporučujeme.

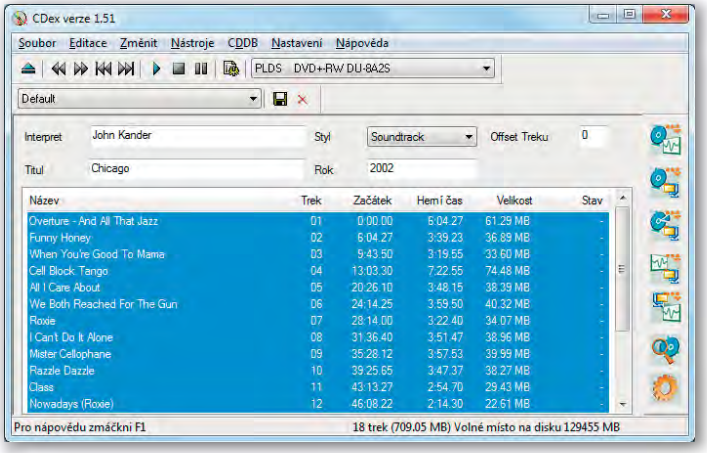

Převod písniček z CD na disk počítače zvládají nejlépe jednoúčelové nástroje – například oblíbený nástroj CDex.

NABÍZEJÍCÍ SE PŘEHRÁVAČE

Teď už jen zbývá vybrat si vhodný softwarový hudební přehrávač, který umí na základě ID3-značek vytvořit hudební knihovnu. Doporučit můžeme Windows Media Player. Jeho nejnovější verze ve Windows 7 je opravdu vydařená, ale dobrý je též starší Windows Media Player 11, který je k dispozici pro Windows XP a Windows Vista (*http://www.microsoft.com/windows/windowsmedia/cs*). S knihovnou vytvořenou programem Windows Media Player pak lze ve vybraných edicích Windows Vista a Windows 7 pracovat v rámci Windows Media Centeru nebo ji lze přes místní síť přehrávat třeba i v herní konzoli Xbox 360.

Pokud tyto funkce nevyžadujete, můžete si vybrat jiný přehrávač s podporou hudební knihovny. Nabízí se Winamp (*http://www.winamp.com/media-player*) nebo MediaMonkey (*http://www.mediamonkey.com*). Tyto programy vynikají nadstandardními funkcemi,

Pokud vám nevyhovují „těžkotonážní“ přehrávače, zvolte některý z přehrávačů „odlehčených“.

protože dovedou zastoupit specializované programy, jako je např. zmiňovaný MP3Tag nebo CDex. Náročným uživatelům se tedy budou určitě zamlouvat, byť jejich ovládání je trochu komplikovanější. Pokud máte starší počítač, pak doporučujeme Foobar2000 (*http://www.foobar2000.org*), popřípadě „odlehčenou“ verzi Winampu, tedy Winamp Lite (*http://download.chip.eu/cz/Winamp-Lite_104575.html*).

Jiří Macich ml., jiri@macich.net

KŘÍŽOVKA

▶ VYHRAJTE MOBILNÍ TELEFON

VAŠE VÝHRA
Společnost Nokia věnuje třem výhercům jeden z mobilních telefonů **Nokia 5800**, **Nokia 3720 classic** a **Nokia 2730**.

Mobil s navigací

Na prázdniny se hodí dobrá mapa. A dobré mapy s navigací od firmy Nokia... (dokončení v tajence).

S telefonem Nokia 5800 XpressMusic se neztratíte. Díky bezplatné navigaci Ovi mapy 3.0 najdete vždy tu správnou cestu, ať jste právě za volantem, v lese, nebo uprostřed rušného velkoměsta. Nokia 5800 XpressMusic se díky velkému dotykovému displeji s úhlopříčkou dlouhou 3,2 palce skvěle ovládá a nechybí ani pohybový senzor. Pro fotografování pak slouží špičkový 3,2megapixelový fotoaparát s optikou Carl Zeiss, který nabízí i funkci automatického ostření. *www.nokia.cz*

SOUTĚŽNÍ OTÁZKA

Který turistický průvodce je zdarma k dispozici v Ovi mapách?
a) pouze Lonely Planet,
b) pouze Michelin,
c) oba dva výše uvedené.

Odpověď na otázku nám spolu s tajenkou křížovky pošlete nejpozději **do 19. července 2010** na korespondenčním lístku označeném heslem **Nokia** na adresu Burda Praha, redakce PPK, Přemyslovská 2845/43, 130 00 Praha 3 nebo **e-mailem** na adresu *krizovka14@ppk.cz*. Nezapomeňte uvést svou poštovní adresu! **Účastí v soutěži souhlasíte s poskytnutím osobních údajů (jméno, příjmení, adresa, e-mailová adresa) zadavateli soutěže za účelem zasílání nabídek obchodu nebo služeb.** Jména výherců uveřejníme v PPK č. 17/2010.

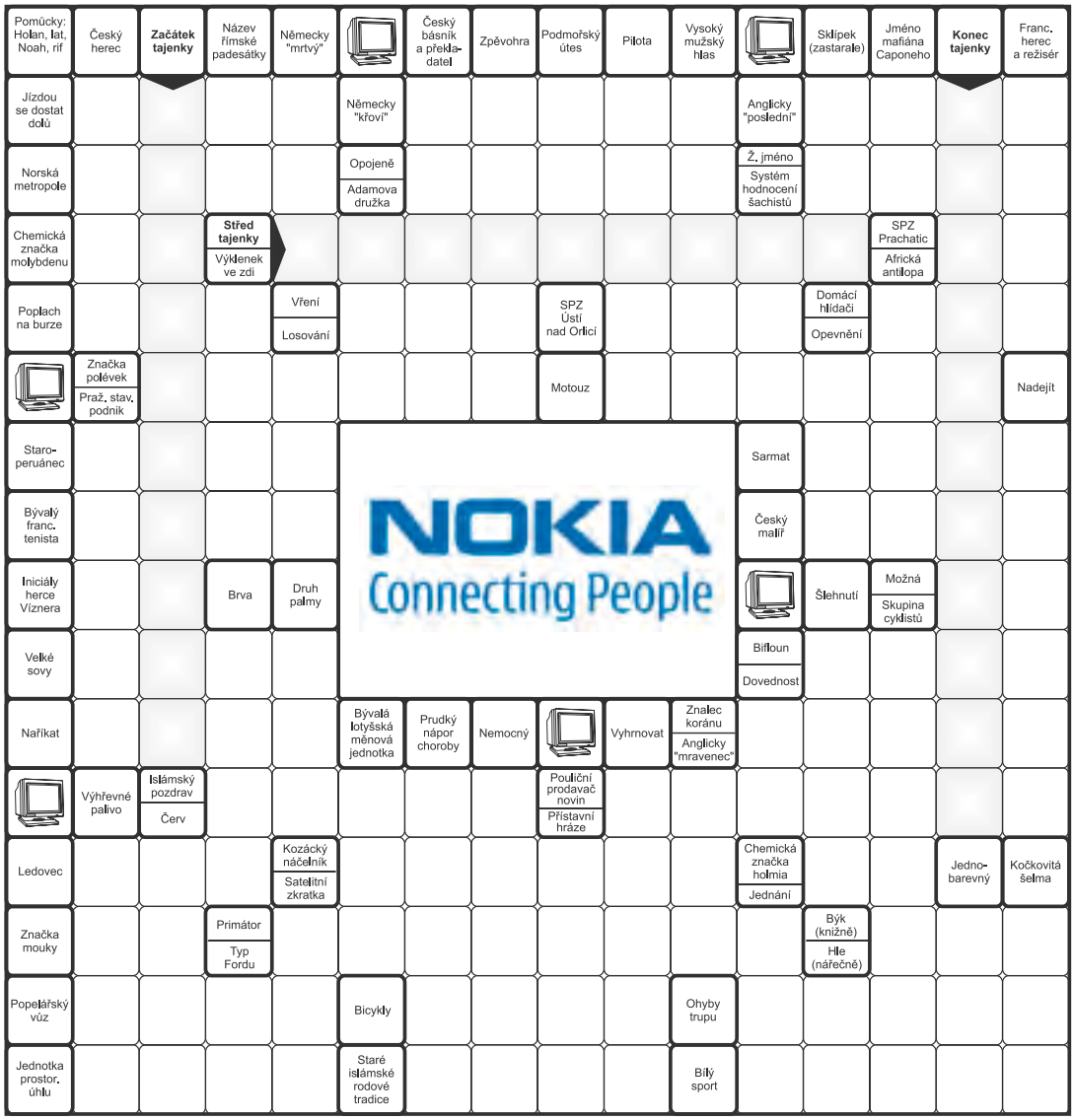

Tajenka křížovky z PPK 11/2010 zní:
V batohu od PPK bude váš notebook jako v bavlnce.

Správná odpověď na soutěžní otázku:
Úhlopříčka 15,4palcového displeje notebooku je dlouhá přibližně 39 cm (odpověď b).

Batoh Topgal Hit na notebook od nás dostanou tito výherci:
V. Pekař z Litomyšle, M. Slavíková z Dalešic, V. Želivská ze Strakonic, M. Pulchart z Třebívlic a M. Hajná z Počátek.
Gratulujeme!

LISTÁRNA

dotazy zasílejte na e-mailovou adresu redakce@ppk.cz

Za redakci odpovídal **ALEŠ HAVLAS**

Otázka čísla

Nedávno jsem se dozvěděl, že pokud používám notebook tak, že je vždy připojen do elektrické sítě, je dobré vyndat z přístroje baterii. Je toto tvrzení správné?

Rozhodně ne. Pokud je notebook neustále připojen do elektrické sítě, baterie (přesněji řečeno akumulátor) se nevybíjí, tedy ani znovu nenabíjí, a tak ze své životnosti nic neztrácí. Respektive ztrácí svou životnost pouze stářím – tomu ovšem jejím vyjmutím z notebooku a uložením do zásuvky nezabráníte. Stárnout a velmi pozvolna ztrácet svou kapacitu bude pořád, ať už je v notebooku, nebo mimo něj. Naopak pokud byste ji nechal opravdu hodně dlouho mimo zdroj energie, mohla by se zcela vybít a úplně přestat fungovat. Paradoxně je tedy lepší akumulátor alespoň jednou za čas (cca jednou za půl roku) úplně vybít a znovu nabít. Tím můžete jeho životnost prodloužit. Navíc pokud byste akumulátor z notebooku vyjmul, přicházíte o velmi cennou funkci nepřerušitelného zdroje napájení (UPS). Došlo-li by k výpadku elektrického proudu, notebook bez akumulátoru by se vypnul a vy byste mohl přijít o rozpracovanou práci, potažmo by mohlo dojít i k poškození jiných dat. Proto se ke stolním počítačům dokupují speciální záložní zdroje (zmíněné UPS). Z tohoto úhlu pohledu by bylo diletantstvím připravovat se o funkci ze „základní výbavy“ notebooku, když se za ni u stolních počítačů draze připlácí. Navíc už základní myšlenka je poněkud absurdní. Pokud víte, že baterii notebooku nebudete používat, proč byste ji měl šetřit?

? Mám externí 500GB pevný disk. Je vhodné jej defragmentovat stejně jako pevný disk v počítači? Nebo se to externích disků netýká?

Ano, defragmentaci je vhodné provádět na všech discích, externí nevyjímaje. Dokonce je vhodné defragmentovat i flash disky, případně paměťové karty. Ovšem pouze v případě, že na nich máte stabilně uložena nějaká data, s nimiž pracujete. Pokud na flash disk jednorázově nakopírujete nějaké soubory a posléze je zase smažete, fragmentace nemůže z principu vzniknout. Stejně tak u paměťových karet, používaných třeba ve fotoaparátech. Mimochodem, externí pevné disky lze defragmentovat tak, že jejich obsah zkopírujete na jiný disk, kompletně je vymažete a posléze nakopírujete data zpět.

? Existuje bezšňůrový telefon, který se dá použít na telefonování prostřednictvím služby Skype?

Určitě ano, existuje jich dokonce hned několik. Doporučuji navštívit portál **Skype telefony.cz** (*www.skypetelefony.cz*), kde naleznete ucelenou nabídku podobných přístrojů.

Mimochodem, při výběru podobného přístroje si ujasněte, zda chcete pouze „sluchátko k počítači“, nebo plnohodnotný telefon Skype. V prvním případě sice ušetříte relativně slušnou částku, ale k používání telefonu Skype bude muset být zapnutý i počítač. V opačném případě si sice připlatíte, ale přístroj bude fungovat i bez spuštěného počítače (vystačí si pouze s připojením k domácí síti).

? Potřeboval bych zmenšit běžný obrázek (JPG) tak, abych ho mohl dát do mobilního telefonu – třeba jako pozadí plochy. I když ho změním co do počtu pixelů, přístroj mi hlásí, že obrázek nejde zobrazit, protože je velký. Kde dělám chybu? (K dispozici mám programy IrfanView, Zoner Photo Studio a GIMP.)

Záleží na tom, co konkrétně telefonu na obrázku vadí. Ideální by bylo nejprve prostudovat manuál přístroje a zjistit, jaké požadavky telefon na obrázky má.

Pokud jste ovšem obrázek zmenšil na přesnou velikost v bodech, pravděpodobně vadí přístroji příliš velký datový objem. U obrázku ve formátu JPG lze jeho datovou velikost (tedy to, kolik zabere kB, resp. MB) snížit zmenšením kvality.

Ve všech zmíněných programech tak můžete učinit při ukládání obrázku. Tedy otevřete si obrázek, použijte příkaz **Soubor / Uložit jako** a v zobrazeném okně vyhledejte možnost nastavení kvality (obr. 1 – obrázek je z programu IrfanView).

OBR. 1

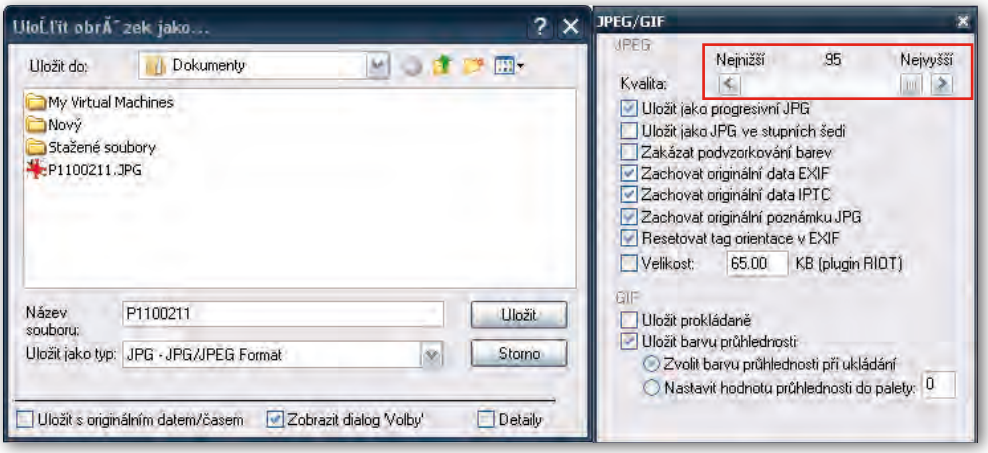

Koupil jsem si externí pevný disk naformátovaný v souborovém systému FAT32. Rád bych disk přeformátoval do souborového systému NTFS, ale nevím, jakou hodnotu mám nastavit v menu „Velikost alokační jednotky“.

V tomto menu ponechte tu hodnotu, kterou automaticky vybere operační systém.

Jak snížit (nejlépe hromadně) velikost fotografií pro vkládání na Aukro na 50 kB? Zkoušel jsem program Multiple Image Resizer, ale takovou možnost mi nenabídl.

Takovou funkci budete hledat jen obtížně – některé programy ji sice nabízejí, ale nefunguje právě dobře. Datovou velikost obrázku lze snížit dvěma způsoby: buď zmenšením jeho rozměrů (například z 3 264 × 2 448 bodů na 800 × 600 bodů), nebo snížením jeho kvality (formát JPG), resp. zvýšením jeho komprese (formát PNG). Bohužel programy nejsou schopné zjistit obsah obrázku, a tedy nemohou zvolit, která úprava je výhodnější. Proto jsou výsledky podobného snažení tristní, a tvůrci tedy podobnou funkci neradi nabízejí.

Osobně bych v tomto případě postupoval tak, že na jednom snímku pokusně najdete optimální nastavení těchto dvou parametrů, které ve výsledku dá obrázek požadované datové velikosti, a posléze toto nastavení aplikujete hromadnou úpravou na všechny obrázky (třeba pomocí zmíněného Multiple Image Resizeru). Mohu-li napovědět, pak pro cílovou velikost 50 kB byste se měl u formátu JPG pohybovat zhruba v rozmezí rozlišení 400 × 300 bodů až 640 × 480 bodů a v rozmezí kvality 75 % až 85 %.

V mém počítači je nainstalována zvuková karta označená jako „Creative SB PC1128 (Ensoniq ES 1271)“. Nevím ovšem, je-li integrována na základní desce, nebo je-li samostatná. Při připojení externího zvukového zdroje zanáší do výstupu nepříjemný brum, který poslech, případně záznam, zcela znehodnocuje. Mohu sice spekulovat o zkratu nebo vadném odstínění, ale to je tak všechno. Předpokládám, že nejschůdnějším řešením by byla výměna této zvukové karty. Nevím ovšem, bude-li nutné instalovat novou základní desku nebo zda postačí vhodná samostatná zvuková karta.

To, zda je zvuková karta integrována na základní desce, nebo zda je přidána v podobě karty doplňující, poznáte snadno podle umístění zvukových konektorů v zadní části počítačové skříně. Jsou-li zvukové konektory v horní části s většinou ostatních konektorů, pak jde o kartu integrovanou (obr. 2). Pokud je v počítači zvuková karta samostatná, pak jsou zvukové konektory v dolní části skříně v jednom z „proužků“ reprezentujících jednotlivé pozice karet (obr. 3). Máte-li zvukovou kartu samostatnou, stačí ji ze základní desky vyjmout a dát místo ní kartu novou. Pokud máte zvukovou kartu integrovanou, je třeba ji v rozhraní BIOS vypnout a posléze můžete nainstalovat novou, samostatnou zvukovou kartu. Výměna základní desky rozhodně nutná není. Pokud byste si nevěděl s tímto postupem sám rady, doporučuji obrátit se na nějaký počítačový servis – jde o relativně jednoduchý úkon, který určitě nevyjde draho. Řešením by také bylo pořídit si externí zvukovou kartu a připojit ji do USB. Ale v případě stolních počítačů je lepší (a levnější) výměna stávající zvukové karty / doplnění samostatné zvukové karty.

OBR. 2

OBR. 3

Při každém spuštění PC se mi na chvíli na hlavní liště objeví zpráva: „Počítač může být ohrožen, klikněte sem!“ Poté se ale asi po třiceti sekundách objeví okno, že veškerá ochrana je zapnuta. Je něco špatně, nebo si ze mě počítač dělá srandu?

Pokud se hlášení o nezabezpečeném počítači zobrazuje jen při startu počítače a za chvíli zmizí, neberte na něj ohled. To je způsobeno tím, že systém kontroluje přítomnost zabezpečení dříve, než jsou patřičné nástroje (úplně) spuštěné, popř. aktualizované.

INZERCE

Inzerce

PŘÍŠTĚ

▶ 7. ČERVENCE 2010

PPK CD 15/10

BONUSY

Výukový kurz Wordu a Excelu

Na příštím PPK CD najdete opět několik bonusů. Jedním z nich bude první díl z osmidílné série výukových lekcí oblíbených programů Word a Excel (pro verze 2003 a 2007) od společnosti Microsoft. Každá z osmi připravených sérií od společnosti Video-Office obsahuje jednu výukovou lekci Wordu 2003 a Excelu 2003 a dvě výukové lekce Wordu 2007 a Excelu 2007. Dalším bonusem bude plná verze nástroje Virtual CD 9 pro tvorbu virtuálních mechanik. Pomocí programu snadno zkopírujete CD a DVD na pevný disk počítače. Virtuální CD/DVD jsou poté spuštěna ve virtuálních mechanikách, které jsou automaticky konfigurovány operačním systémem Windows a podporují všechny funkce skutečných CD/DVD mechanik.

Dokumentární film Plazi

Mezi bonusy najdete i dokumentární film, který přináší přehled o životě plazů a o jejich biologických vlastnostech i postavení v lidské společnosti. Některé záběry jsou v tomto dokumentu publikovány vůbec poprvé. Dále pro vás připravujeme rubriku Správce souborů, rubriku Šifrování dat a na cédéčku najdete i pravidelné rubriky Novinky a Zajímavosti ze světa softwaru.

TABULKOVÉ PROCESORY

Excel nemusí mít jen adresy

Ve vzorcích tabulkových procesorů se nejčastěji používají adresy buněk. U delších vzorců to je ale nepřehledné. V takovém případě je vhodné buňky nebo jejich oblasti pojmenovat a ve vzorcích používat tyto názvy. Usnadníte si tím pozdější změny v tabulce.

TIPY NA ZAJÍMAVÉ VÝROBKY

Rádce kupujícího

Ani v příštím vydání PPK nebudou chybět přehledy produktů, které se nejlépe vyrovnaly s testovacími procedurami testovací laboratoře. Předložíme vám seznamy nejlepších 22palcových LCD monitorů, levných inkoustových tiskáren, DVD rekordérů a 2,5palcových přenosných pevných disků.

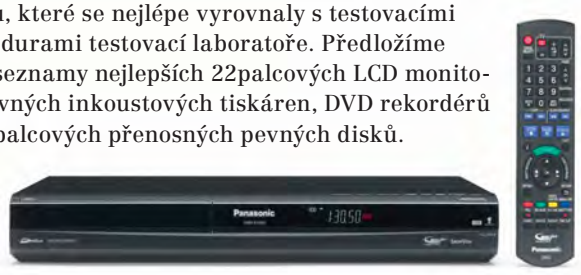

PŘÍSLUŠENSTVÍ POČÍTAČE

Klávesnice a myši

Klávesnice a myš jsou nezbytné součásti každého stolního počítače a pro docílení pohodlného ovládání je vhodné je dokoupit i k notebooku. Při výběru těchto zařízení se proto vyplatí pečlivě vybírat a koupit si takové, které vám bude vyhovovat. Do příštího vydání PPK připravujeme jejich přehled.

TEXTOVÉ EDITORY

Potřebujete vytvořit ve Wordu hezkou tabulku?

S tabulkami se setkáváme dost často. Nejedná se jen o vyplněné tabulky, často potřebujeme vytvořit prázdnou tabulku, do které se budou ručně zapisovat data – třeba prezenční listinu. Ukážeme si, jak vytvořit hezkou tabulku, i to, jak v tabulce seřadit zadaná data.

počítač PRO KAŽDÉHO

TOTO ČÍSLO VYŠLO: 21. 6. 2010
ISSN 1212-0723 MK ČR E 7931
Vydává: Burda Praha, spol. s r. o.

Managing Director: Petra Fundová
Šéfredaktor: Ivan Heisler
Redakce (redakce@ppk.cz): Aleš Havlas, Jan Jírovec, David Nesiba, Martin Semrád, Miroslav Ziegler
Grafická úprava: DTP Burda Praha
Foto: Martin Tryščuk
Ilustrační foto: Fotolia
Jazyková úprava: Richard Straberger
Externí spolupracovníci: Marie Franců, Michaela Kadlecová, Milan Loucký, Jiří Macich, Milan Pola, Tomáš Přibyl, Martin Taneček

Osvit a tisk: Česká unigrafie, a. s.

Předplatné: Mediaservis, s. r. o., Zákaznické centrum, Kounicova 2b, 659 51 Brno
Příjem objednávek: tel.: 840 200 260, 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: ppk@mediaservis.cz
Příjem reklamací: tel.: 800 800 890

Předplatné na Slovensku: Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Šustekova 10, P. O. Box 17, 850 00 Bratislava 5 tel.: +421 267 201 931 fax: +421 267 201 910 e-mail: predplatne@press.sk Mediaprint-Kapa Pressegrosso, a. s., oddelenie inej formy predaja, Vajnorská 137, P. O. BOX 183, 830 00 Bratislava 3 tel.: +421 244 458 816 fax: +421 244 458 819 e-mail: predplatne@abompkapa.sk

Inzerce (inzerce@ppk.cz): Zuzana Hošková tel.: 225 018 762, fax: 225 018 600

Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje: ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1

V prodejní síti rozšiřuje: V České republice: Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s. r. o. Na Slovensku: Mediaprint & Kapa, s. r. o.

© Burda Praha, spol. s r. o.
Přemyslovská 2845/43, 130 00 Praha 3
tel.: 225 018 566
IČO 15273598

Za původnost a obsahovou správnost příspěvku ručí autor. Právní režim autorských děl nabídnutých redakci se řídí zejména autorským zákonem č. 121/2000 Sb. a dalšími českými právními normami. Rukopisy redakce nevrací. V případě přijetí díla k uveřejnění redakce autora o této skutečnosti uvědomí. Tím nabývá vydavatel práva k šíření přijatého díla časopiseckou formou včetně možnosti zveřejnění na WWW stránkách časopisu, vydání na CD-ROM nebo jiným způsobem v elektronické podobě. Autorská odměna bude poskytnuta jednorázově do pěti týdnů po prvním uveřejnění příspěvku ve výši určené interním sazebníkem a zahrne i odměnu za případné vydání díla v elektronické podobě. Všechna práva k uveřejněným dílům jsou vyhrazena. Přetisk, přepracování, překlad do jiného jazyka a jiné užití díla nebo jeho části, jakož i zařazení díla do jiného díla (souborného, spojení s dílem jiným, zařazení do jakékoliv formy elektronické publikace ap.) bez souhlasu vydavatele jsou zakázány. Autorské právo k časopisu a navazujícím elektronickým publikacím vykonává vydavatel.